

BUDGET FÖR 2027 – 2029

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sid 1	Innehållsförteckning
Sid 2	Politiskt program – uppdrag, syfte och övergripande principer
Sid 3	Förbättra det kommunala beslutsfattandet
Sid 4–6	Skola och utbildning
Sid 7–9	Samhällsbyggnad, flyttkedjor och trygghet, Arenaområdet planprogram.
Sid 10	Skövde som garnisonsort och civil beredskap
Sid 11	NATO-medlemskapets följdverkan
Sid 12	Försvarsbeslutet 2025–2030 följdverkan
Sid 13	Infrastruktur, trafik och kommunal samverkan
Sid 14	Skövde-regionen
Sid 15-16	Vård och omsorg
Sid 17-18	Socialtjänst
Sid 18-19	Företagsklimat och medborgarservice
Sid 20	Kultur- och fritid
Sid 21-26	Fullmäktiges prioriterade mål
Sid 27	Ställningstaganden – verksamhetsfastigheter
Sid 28	Inomhusmiljö och fastighetsunderhåll
Sid 29-30	Uppdrag kopplade till budgeten
Sid 31	Sammanfattning av budgetförslaget
Sid 32-35	Resultatbudget
Sid 35	Utvärdering av resultatmål
Sid 36-37	Investeringsbudget
Sid 38-41	Exploateringsbudget

BILAGA – FÖRUTSÄTTNINGAR OCH ANALYSER

Omvärldsanalys

Sid B1	Digitalisering och elektrifiering (se även B50)
Sid B2-B3	BNP, Råoljepris, Energiförbrukning effekter på BNP, Styrränta
Sid B4-B5	Konsumentpriser, anställningar i näringslivet, BNP internationellt, sysselsättningstillväxt
Sid B6-B7	Militära försvarsutgifter, Utrikes födda, Befolkningstillväxt, Byggverksamhet
Sid B8-B9	Byggande av hus, Anläggningsarbeten, hushållens ekonomiska situation.
Sid B10	Demografisk och ekonomisk försörjningskvot
Sid B11	Geopolitisk oro, Kriser och krig. Osäkerheter i handelspolitiken.
Sid B12-B15	Valuta, Konjunktursfaserna, BNP gap, Containerfrakt priser.
Sid B16	Hushållens skuldkvot, Livsmedelspriser
Sid B17-B18	SKR cirkulär 26:18 nyckeltal för svensk ekonomi
Sid B19-B20	Hushållens ekonomi, räntebindning, boränta
Sid B21	Bostadsmarknad, Tomtkö, strategier.
Sid B24	Inflationens orsakssamband, geopolitik USA olja.

Skövdespecifik analys och sakförslag.

Sid B25–B27	Finansiella mål och självfinansiering
Sid B28-B30	Jämförelse VA – Skattekollektiv.
Sid B31-B32	Demografi, fruktsamhet
Sid B33-B35	Ränta, underhåll och drift, kommunkoncernens räntebindning.
Sid B36	Beläggningsarbeten
Sid B36	Snöröjning
Sid B37	Grundskola och lokalbehov, Skultorp
Sid B38	Simsjöområdet
Sid B39	Behov av äldreboendeplatser
Sid B40	Skolmiljöer och maskiner
Sid B41	Administrativa tjänster
Sid B42-B44	Förskolor och kapacitet
Sid B45-B46	Brända tomten, Rosa huset, resecentrum, Taxi, Kulturhuset
Sid B47	Yttertätorter
Sid B48	Tekniska fastighetsinvesteringar
Sid B49	Klimatanpassning
Sid B50	Informationsteknologi
Sid B51	Balthazar Science Center / ASSAR / civilförsvaret
Sid B52	Friidrottsanläggning - parkering
Sid B53	Brandstation

Politiskt program.

Vårt uppdrag, dess syften och övergripande principer.

Skövdepartiet ser som sitt uppdrag att genom opinionsbildning och kandidatur i kommunala val påverka politiken och själva ta del i att styra Skövdes kommunala organisation.

Detta syftar till att dels den kommunala organisationen ska avgränsas till att göra det den är till för och dels göra detta med god kvalitet, en stor delaktighet och med hög professionalism.

Det gör att vi finner att uppdragsledning, likabehandling, befordran efter prestation och konstruktivt ledarskap inom en tydlig organisation är väsentligt. Vi prioriterar kärnverksamhet och vill förbättra kvaliteten på de beslutsunderlag och den beslutsprocess som används.

Vi är måna om att kommunen styrs med ledstjärna av vad kommunens invånare anser är rätt och rimligt och *för Skövdes bästa*.

Det gör att vi anser att transparens och öppenhet gentemot allmänhet, media och politik är väsentligt att förbättra. Det ställer krav på oss som politiker att lyssna till kommunens invånare, samt väcka och ta del i det öppna politiska samtalet om framtidsfrågor.

För att uppnå ökat inslag av demokrati i besluten måste kommunens organisation bli tydligare i att ansvariga nämnder styr inom sitt reglemente. Inte enkom styras genom tjänstemannaorganisationen. Detta genom att de anställer sin respektive förvaltningschef.

Övergripande principer för vårt beslutsfattande.

Den avgränsande principen. Innebär att varje beslut skall rymmas inom ramarna för vad:

- Lagar, förordningar och föreskrifter medger,
- Skövdeborna anser rätt och rimligt, samt
- Rymms inom det kommunala kärnuppdraget, eller direkt och tydligt stöttar detta.

Principen om balanserad långsiktig hållbarhet. Innebär att varje beslut ska bedömas utifrån tre dimensioner och vara hållbara ur samtliga dessa perspektiv under minst en livscykel.

- Ekonomiskt hållbara.
- Socialt hållbara*.
- Ekologiskt/miljömässigt hållbara.

Vi ser således inte miljö, sociala* hänsyn eller ekonomi som separata/isolerade politiska frågor / ämnesområden, utan som centrala delar att beakta i varje beslut. Ambitionen kan sammanfattas som att: *Resurseffektivt skapa en god miljö, för människor.*

* I begreppet social hållbarhet ingår beredskapsfrågor.

Förbättra det kommunala beslutsfattandet.

De två principer som beskrivs på föregående sida och kan sammanfattas med **att fatta Socialt, Ekologiskt och Ekonomiskt balanserade långsiktigt hållbara beslut inom ramen för Lag, Uppdrag och vad kommuninvånare anser Rätt.**

Vilket illustreras med bilden här ovan.

Detta kräver av en god kommunal förvaltning att det är ordning och reda på beslutsprocesser, att alla dessa aspekter vägs in och att dessa bedömningar görs kring avgränsningar. I en stor organisation och där även en mängd olika externa aktörer blir berörda är det inte alltid enkelt. Det behöver ske med **empati, omtanke och serviceanda.**

Vi anser att denna systematik i beslutsfattandet kan och skall förbättras och därmed leda till en högre kvalitet, mer långsiktigt hållbara och mer balanserade – väl avvägda - kommunala beslut och åtgärder. Det i sin tur leder till ökad hållbarhet, ökad attraktivitet, färre friktioner, färre omtag, bättre företagsklimat och en kraftigt förbättrad hushållning av de av samhällets gemensamma resurser på vilket den kommunala förvaltningen har inflytande och/eller egen rådighet.

Dialog krävs med både externa och interna intressenter.

Skola och utbildning

Skolan är ett av kommunens viktigaste uppdrag.

En bra skola ger attraktivitet, inflyttning och är en förutsättning för tillväxt.

Förskola och skola lägger grunden för ett gott liv där varje barn och elev får det stöd som den behöver. Ett skolmisslyckande kan leda till utanförskap, psykisk ohälsa, drogberoende och kriminalitet.

Skolan måste vara en trygg plats. Trygghet och studiero är avgörande för inläringen. Trygghet innebär också förutsägbarhet och långsiktighet i föräldrars och barns vardag.

Likvärdigheten, att alla elever oavsett behov, får lika förutsättningar att klara av skolan är avgörande. Det betyder även att mindre skolor måste ha tillräckliga resurser och att resursfördelningen tar hänsyn till elevers olika bakgrunder.

Skolan och Socialtjänsten måste utöka sitt samarbete kring elever med psykisk ohälsa, problematisk skolfrånvaro och utsatt livssituation.

Den centrala administrationen ska minska och rektorer måste få ett starkare mandat att styra och leda sina skolor. För att rektorer och lärare ska få mer tid till undervisningen och elevernas måluppfyllelse behöver även administration för lärare och rektorer minska.

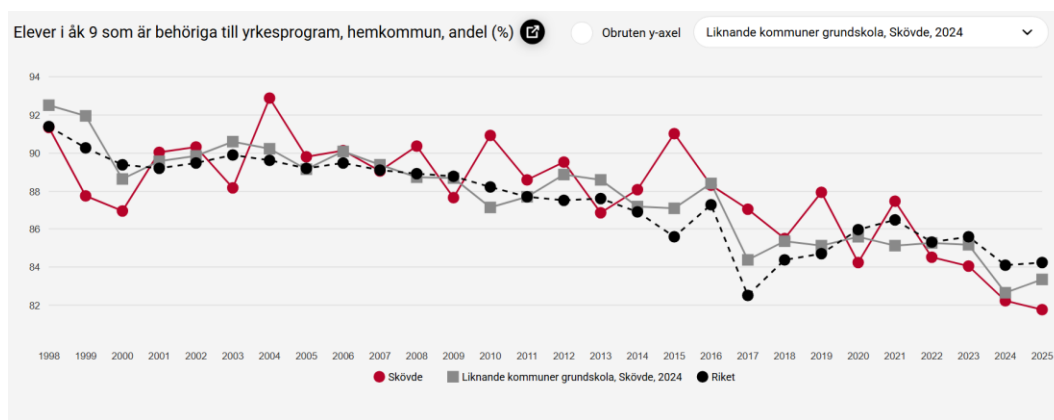
För att skolan ska klara av sitt kompensatoriska uppdrag måste elevernas behov styra. Det är lärare och rektorer, de som arbetar närmast barn och elever, som bäst kan uttrycka det behovet och bedöma hur resurserna ska fördelas.

När elevkullarna nu minskar skapas ett viktigt utrymme för skolan att stärka undervisningen och utveckla läraryrkets professionalitet. Detta ger en möjlighet att använda resurser mer strategiskt för att både öka undervisningstiden och skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande. Sverige har i dag en lägre undervisningsvolym än OECD-genomsnittet, vilket öppnar för satsningar som kan ge eleverna mer tid i klassrummet tillsammans med sina lärare. Samtidigt finns en stor potential att ytterligare stärka kvaliteten i undervisningen genom systematisk och kontinuerlig kompetensutveckling.

Genom kollegialt lärande, strukturerad fortbildning och utveckling av undervisningsmetoder kan lärarnas redan starka professionalitet tas till nästa nivå. Att arbeta med att synliggöra och utveckla undervisningens förädlingsvärde – det vill säga lärarens förmåga att bidra till elevernas kunskapsutveckling – kan bli ett positivt verktyg för att stärka både undervisningens kvalitet och yrkets attraktionskraft.

Sammanfattningsvis behöver vi införa en styrning av att såväl rätt kvalitet som rätt kvantitet på undervisning levereras, samt systematiskt förbättra detta över tid.

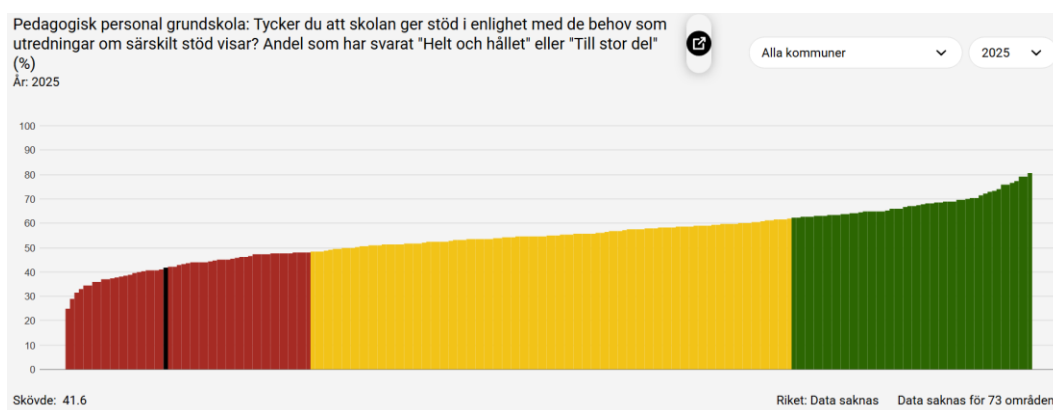
- Följ upp på individ- klass- och enhetsnivå att elever får lagstadgad undervisningstid.
- Kompetensutveckla och mät lärares förmåga att lära ut.
- Höjd elevpeng i grundskolan
- Minskad administration för förskollärare, lärare och rektorer
- Fortsatt satsning på skolsocialt team, dvs samarbetet mellan skola och socialtjänst
- Lärhjälper för F-6 elever
- Främja fler skolor för ökad trygghet, inte större skolor
- Behålla förskolor och grundskolor på landsbygd och i yttertätorter
- Busskort för elever fr. årskurs 8 till och med gymnasiets årskurs 2 under sommarlov.

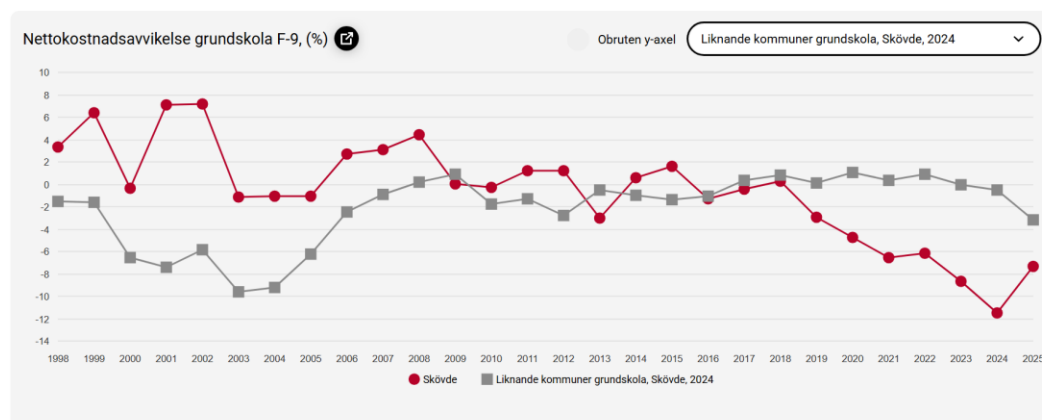
En låg andel av eleverna, 81,7 procent 2025, är behöriga till yrkesprogram. Trenden viker nedåt och den trenden behöver vändas genom att förbättra skolan.

Antalet elever med mer än hälften frånvaro är hög.

Merparten av den pedagogiska personalen i Skövdes grundskolor anser inte att skolan helt, eller till stor del, ger det stöd till elever som utredningar har visat behövs.

Grundskolan i Skövde har en låg resurstilldelning jämfört med jämförbara kommuner.

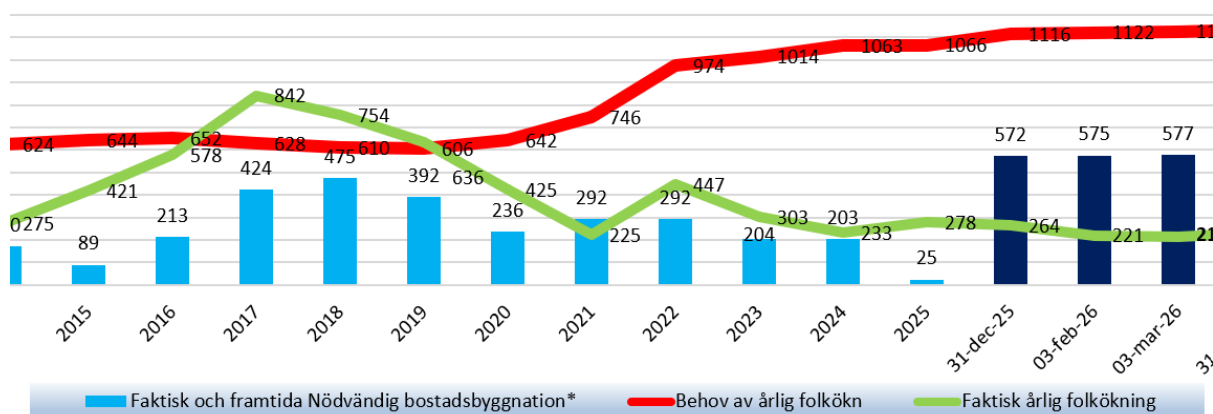
Samhällsbyggnad och trygghet.

Skövde erbjuder en god livsmiljö, trygghet och närhet till olika former av service. Dessa kvaliteter vill vi vårda och fortsätta att ta vara på när kommunen växer.

Hållbar befolkningstillväxt.

Befolkningstillväxten ska vara på en lagom och hållbar nivå så att kommunens välfärdstjänster, trygghet och infrastruktur hinner med. Det kostar att växa för fort och vi ser ökade tomt- och bilköer, ökad otrygghet, dyra förtätningsprojekt samt brist på personal inom kommunen. Vi förespråkar därför att vi växer i en takt som Skövde klarar av och över hela kommunen.

Befolkningstillväxten bör inte vara för låg, men inte heller drivas till nivåer som blir svåra att hantera långsiktigt. I dag ligger årstakten kring 0,44 procent, vilket är en marginell förbättring jämfört med det svaga utfallet 2024 om 0,4 procent. Samtidigt ligger det historiska genomsnittet det senaste decenniet på knappt 1 procent.

Majoritetens mål om 75 000 invånare till år 2040 förutsätter en betydligt högre tillväxttakt om 1,75 procent. En sådan nivå innebär i praktiken att befolkningen kan fördubblas inom cirka 40 år. Det skulle i sin tur kräva en motsvarande utbyggnad av kommunal service och infrastruktur – ett omfattande finansiellt åtagande som antingen belastar dagens invånare eller leder till ökade skulder. Vi prioriterar finansiell stabilitet, god kvalitet i den kommunala servicen och en attraktiv livsmiljö för Skövdeborna före en extrem befolkningstillväxt, som självändamål.

Det är glädjande att befolkningstillväxten återhämtar sig från en historisk lågpunkt 2024 eftersom en befolkningsökning runt 1% är sund, nyttig och bedömt långsiktigt hållbar är det bra om vi kommer tillbaka i närheten av det. Det innebär, som exempel, att befolkningen och därmed omfattningen av kommunal service och infrastruktur, fördubblas på 70 år.

Extern befolkningstillväxt v/s organisk befolkningstillväxt.

Det föds färre barn i Sverige nu per familj. En naturlig konsekvens av ett urbaniseringsfokus där stadskärnor tävlar om extern befolkningstillväxt genom att bygga lägenheter för att skapa

ett positivt flyttnetto i konkurrens sinsemellan. Skövde har en längre tid varit del av detta ensidiga fokus.

Skövde och omgivande delar av kommunen har goda förutsättningar för organisk befolkningstillväxt genom att erbjuda attraktiva boendemiljöer för barnfamiljer – med trygg närmiljö, marknära boende samt fungerande förskola och skola.

En långsiktigt hållbar tillväxt kräver balans mellan inflyttning och ökat barnafödande. I ett läge där födelsetalen sjunker är det särskilt viktigt att lokalt skapa bättre villkor för barnfamiljer. Det handlar om att underlätta vardagen – inte minst genom tillgång till bostäder, fungerande transporter med personbil och god samhällsservice.

Denna inriktning har haft för litet fokus i Skövde under senare år, där utvecklingen i stället präglats av längre tomtköer, ökande trafikproblem och ansträngd förskolekapacitet. Att födelsetalen minskar nationellt är inget skäl att avstå – tvärtom förstärker det behovet av en tydligare lokal strategi för organisk tillväxt.

Arenaområdet planprogram

Planprogramarbetet för Arenaområdet bör avslutas. Området utgör i dag en viktig besöksnod med Arena Skövde som central anläggning för cuper, evenemang och besöksverksamhet, där tillgången till en större markparkering är en avgörande förutsättning.

Den föreslagna omvandlingen, där befintliga parkeringsytor tas bort och ersätts med två så kallade mobilitetshus, riskerar att kraftigt försämra tillgängligheten. I en region som Skaraborg, där besök i hög grad sker med bil, är fungerande parkeringslösningar en grundförutsättning för att kunna upprätthålla evenemang och besöksnäring.

Området rymmer dessutom strategiskt viktiga funktioner såsom brandstation och teknisk infrastruktur, vilket ytterligare begränsar möjligheterna till en tät stadsutveckling av det slag som beskrivs som "stadskärnemässig". Intresset av bostadsutveckling kan i stället i första hand tillgodoses inom Mariesjöområdet, där förutsättningarna är bättre och investeringarna mer kostnadseffektiva.

Det är inte realistiskt att parallellt driva flera omfattande stadsdelsomvandlingar utan betydande finansiella risker.

Planförslaget innebär också en omdisponering av busshållplats från Västerhöjd till Arenaområdet, vilket riskerar att ytterligare belasta platsen utan att lösa de grundläggande tillgänglighetsfrågorna. I detta sammanhang är det viktigt att utgå från kommunens roll som serviceorganisation, där invånarnas rörelsefrihet och faktiska behov sätts i centrum. Bilens roll i transportsystemet behöver hanteras pragmatiskt, inte genom begränsningar som försvårar tillgänglighet och nyttjande av kommunens besöksmål.

Samhällsbyggnad

Vi vill se mer stadsspridning och boende i småhus (parhus, villor, kedje-/radhus) än förtätning och punkthus. I centrala Skövde vill vi jobba för mer av kvartersstruktur. Vi vill också bevara grönområden och ljusinsläpp. Förtätning genom omvandling från verksamhetsområde till bostadsområde har visat sig extremt kostsamt och långdraget. Vi vill inte bygga så nära befintliga verksamheter att det begränsar deras möjlighet att utvecklas. Vi vill skapa en god livskvalitet även i framtiden. Med kortare bilköer, kortare tomtköer och närmare till naturen.

Flyttkedjor

Vi vill se kraftigt kortade tomtköer. Då krävs det ökad tomtproduktion i såväl yttertätorter som i centralortens närhet och fler flyttkedjor. För att åstadkomma flyttkedjor anser vi att allmännyttans främsta sociala uppdrag är att skapa olika typer av boenden lämpade för äldre över hela kommunen. Det skulle underlätta för de som önskar sälja sin villa för att flytta till något mer lättkött. Vi har föreslagit koncept för detta i vårt remissvar till ÖP, se bild bredvid.

Figur 13. *Senior Homes and Community Development in Tidán.*

- *Leen Mansor, Marilyn Habre, Louis Lallier, Chalmers.*

Bilden visar ett koncept för boende åt äldre. Enplanshus med en privat del (blått) och en gemensam del (orange).

Tänkt att uppföras centralt i Tidán med enkel närhet till samhällsservice. Konceptet utvecklades 2023 av chalmersstudenter.

Trygghet

I all samhällsplanering ska den sociala aspekten med trygg närmiljö ges stor tyngd. Vuxen närvaro och social kontroll är väsentligt för att skapa trygghet i ungdomars vardag. Vi vill att en grundlig bakgrundskontroll görs på vuxna som är i kontakt med barn i våra verksamheter och i av kommunen upphandlade tjänster.

Det införs en ny lag "lag (2026:43) om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning" vilken ger kommunerna möjlighet, men inte skyldighet, att genomföra registerkontroll inför anställning i sådan verksamhet vilket tidigare har saknats. Vi avser nyttja denna nya möjlighet, liksom möjligheten till registerkontroll av ledande befattningshavare.

Det brottsförebyggande rådet har varit ett väl fungerande nätverk mellan polis, kommunens skola och socialtjänst, svenska kyrkan, väktarbolag, fastighetsbolag, räddningstjänst med flera för att förebygga kriminalitet och droger bland unga. Ansvaret för politikområdet har övergått till en beredning under kommunstyrelsen. Vi anser att det är av stor vikt att arbetet fortgår och utvecklas än mer så att strukturer och rutiner byggs, som består och att denna beredning därför behöver ta sitt ansvar att bygga upp rutiner för arbetet med som lägst samma grad av delaktighet och engagemang som det tidigare brottsförebyggande rådet.

Teknik bör installeras, samt rutiner upprättas och övas för in- och utrymning i offentliga lokaler för att kunna hantera våldsdåd och olyckor.

Skövde som garnisonsort och civil beredskap.

El-, VA- och fibernäten ska stärkas med avbrottsfri kraft, skalskydd och cybersäkerhet. Förmåga till ö-drift av Skövde energis el-generator för samhällskritiska verksamheter ska etableras. Dubblerade matningar ska byggas, reservuttagsbrunnar i Hökensås skapas, samt ett ytterligare reningssteg på dricksvattnet tillkomma. Underhåll av reservvattenbrunnar ska ske i varje kommunedel.

Egen elproduktion med solenergi och förmåga till lagring bland annat i Skaraborgsvattens nät, i syfte att spara kostnader och förlänga drifttid vid elavbrott. Hög andel svenska råvaror i kök ska vidmakthållas och styrdokument för upphandling prioritera detta. Skövde kommun behöver utveckla sitt eget arbete kring civilförsvar upp i nivå med försvarsbeslutets ambitioner. Betänkandet SOU 2024:65 "Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig" resulterar troligen i lagförslag, en proposition, under år 2026 och ikraftträdande under 2027.

När förslagen i SOU 2024:65 genomförs innebär det för kommunerna en tydlig ambitionshöjning där de får ett mer långtgående och lagreglerat ansvar att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet inte bara i kris utan även vid krig, med krav på ökad uthållighet (t.ex. egen försörjning av vatten, mat och energi under en längre period), mer omfattande och detaljerad planering (risk- och sårbarhetsanalyser, kontinuitetshantering och krisledning), starkare statlig styrning och tillsyn samt utökade uppgifter inom exempelvis försörjningsberedskap och befolkningsskydd; sammantaget innebär detta betydande organisatoriska förändringar, högre kompetenskrav och ökade kostnader.

Som lägst ska nationella krav och riktlinjer vara dimensionerande för detta arbete. Därutöver har Skövdeparitetet i samtliga våra budgetförslag fastställt kommunala målnivåer för den tid vi ska klara med avbrott.

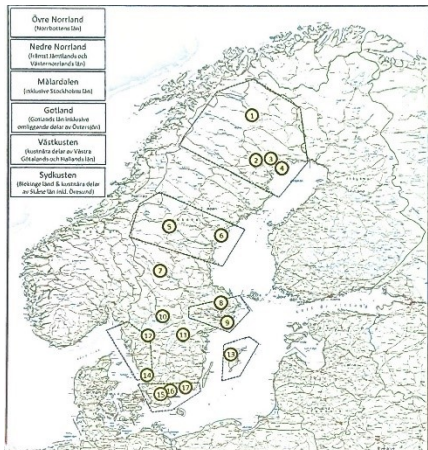
Förbandens tillväxt ska säkras med plats för utbildning, övning, infrastruktur och bostäder. Samtliga militära organisationsenheter i Skövde, T2, P4, MSS, MRV är i tillväxt. Kommunen ska svara upp mot och möta de behov denna tillväxt har i form av försörjning med bostäder, mark etcetera.

Ett skifte från kriser i fred till krig skiftar också vem som hjälper vem. Förmågan att stödja Försvarsmakten i krig och höjd beredskap ska utvecklas. Liksom förmågan att i fred och krig samverka för att utveckla och underhålla slagkraftiga militära förband.

Vi vill även se aktörer som tex Försvaret Materielverk, FMV etableras i staden.

NATO-medlemskapets följdverkan och innebörd.

Skövde har som garnisonsort ett särskilt ansvar för att stötta Försvarsmakten inom ramen för totalförsvaret. Ett NATO medlemskap gör den uppgiften mer påtaglig och mer omfattande. Även civilsamhället har uppgifter i värdlandsstöd.

Militärstrategiskt viktiga områden och DCA

#	ORT	ANLÄGGNING/OMRÅDE
1	KIRUNA	Militärläger och övningsområde
2	VIDSEL	Flygplats, test- och utväreringsomr.
3	BODEN	Regements- och övningsområde
4	LULEÅ	Flottjomsområde
5	ÖSTERSUND	Militärläger och övningsområde
6	HÄRNÖSAND	Övningsområde och hamn
7	ÄLVDALEN	Militärläger och övningsområde
8	UPPSALA	Flottjomsområde
9	BERGA	Regements- och övningsområde
10	KRISTINEHAMN	Regements- och övningsområde
11	KVARN	Militärläger och övningsområde
12	SÄTENÅS	Flottjomsområde
13	VISBY	Regements- och övningsområde
14	HALMSTAD	Regements- och flottjomsområde
15	REVINGEHED	Regementsområde
16	RAVLUNDA	Militärläger och övningsområde
17	RONNEBY	Flottjomsområde

Sverige har ingått avtal med USA kallat Defence Cooperation Agreement, DCA. Det medger förhandslagring av utrustning och stationering av amerikanska militära förband i Sverige.

Skövde, Sveriges största garnisonsort, pekas inte ut i DCA. Närvaro av större amerikansk trupp kan således ej utifrån det avtalet förväntas vara av permanent karaktär i kommunen.

Sådan närvaro kan därför förväntas inom ramen för Vårdlandsstöd främst i form av mer kortvariga övningar och transporter / transiteringar.

Typsituationer Vårdlandsstöd (VLS)

Typfall för Vårdlandsstöd.

Transitering/ Försörjning genom Sverige

Basering i Sverige

Basområde för operation utanför Sverige

Sveriges roll som värdland i ett Nato sammanhang kan ha tre olika karaktärer. Vid värdlandstöd lämnar det civila samhället stöd till Försvarsmakten och allierade länders försvarsmakt. DCA pekar inte ut Skövde i förväg som föremål för vare sig basering eller basområde; Återstår då transitering.

Vårdlandsstöd vid transitering påverkar främst infrastrukturen förbi en ort, men kan omfatta sådant som kortvarig vistelse / raster / förplägnad.

Detta innebär sammantaget för Skövde kommun att utöver som tidigare stötta Försvarsmaktens tillväxt och verksamhet i Skövde därutöver kunna stötta transiterande förband med logistik, trafikankvisningar, förläggning, förplägnad, reparationsmöjligheter och uppställningsytor för fordon och materiel. För detta bör Skövde kommun planera och öva.

När nu fronten i Sveriges gemensamma försvarsplanering tillsammans med allierade står i Baltikum, Nordnorge och Finland, mot tidigare vid landets östkust, så förändras de militära kraven på logistik, liksom civila funktioners användning i krig. Inom Natos försvarsplanering kommer detta efterhand att mer precist utkristallisera sig. Intill dessa nya planeringsförutsättningar har gjorts tydligare och mer detaljerade för oss i civilsamhället är det av central vikt att inte bygga bort redan befintliga infrastrukturlösningar.

Några viktiga planeringsförutsättningar är vilken exakt roll Skövdes flygfält och Skövdes akutsjukhus ges i en Nato planering där flera divisioner kan vara i strid samtidigt bortom Östersjön. Det finns i vår ÖP en skisserad järnvägsterminal vid Skövde flygfält. Det är av vikt att dylikt inte tillåts skära av landningsbanan, eller en framtida förlängning av densamma.

Försvarsbeslutet 2025-2030 följdverkan

Försvarsbeslutet 2025–2030 godkändes av riksdagen den 17 december 2024. Då antog riksdagen regeringens förslag i propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34). Beslutet har tre övergripande inriktningar. Dels gemensamma planeringsförutsättningar för att utveckla totalförsvaret. Dels två inriktningsbeslut för det militära respektive civila försvaret.

Sverige rustar snabbt i en internationell kontext och gör stora satsningar på både civilt och militärt försvar. Det militära försvaret får tillskott på över 170 miljarder och det civila försvaret över 37,5 miljarder till 2030. De militära försvarsutgifterna kommer att uppgå till 2,6 procent av BNP år 2028.

Krigsorganisationen utvecklas.

Under försvarsbeslutsperioden ska förmågan i krigsorganisationen öka.

- Förstärkningar för armén
- Förstärkningar för marinen
- Förstärkningar för flygvapnet
- Förstärkning av digitalisering, innovation och forskning

Detta påverkar Skövde som största garnisonsort och vår Science Park.

Medel till kommuner.

- Kontinuitetsplanering: Kommuner får medel för att utveckla och implementera kontinuitetsplaner som säkerställer att samhällsviktiga funktioner kan upprätthållas under kriser och väpnade angrepp. Målet är att kunna fungera i tre månader med avbrott.
- Utbildning och övning: Finansiering för regelbundna utbildningar och övningar för att säkerställa att personalen är förberedd på att hantera olika typer av kriser
- Skydd av civilbefolkningen: Medel för att genomföra åtgärder som skyddar civilbefolkningen, inklusive evakueringsplaner och skyddsutrustning
- Samarbete och samordning: Stöd för att förbättra samarbetet och samordningen mellan olika myndigheter och organisationer

Ovanstående beslut har stor påverkan på kommunen som plats för försvarets verksamhet, men även på kommunens egen organisation och kommuninvånare.

Vi ger uppdrag åt kommundirektören att verkställa de ambitioner som uttalas i beslutet.

Vi anser att metodiken i VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs) bör utsträckas till att även kartlägga uppströms och nedströms kritiska beroenden med avseende på civil beredskap och försörjningstrygghet.

Infrastruktur, trafik, etableringar och kommunal samverkan.

Det behövs fungerande leder för alla transportslag. Från fotgängare, cykel och bil på det lokala planet till sammankopplingen med omvärlden via bil, tåg och flyg.

Flygplatsen i Skövde är en strategiskt viktig fråga genom kommande förarlöst och elektriskt flyg. Nato-medlemskap ger ökad betydelse för flygplatser i vårt område. Vi vill nyetablera på stora kringliggande markområden. För att försäkra oss om att vi kan ha fungerande flygkommunikation i en framtid vill vi dock ej bebygga landningsbanan. Nyetableringar av industri inom kommunen behöver planeras utifrån befintlig och planerad möjlig infrastruktur på vårt väg- och gatunät för att inte skapa onödiga trafikproblem. Eftertanke och framförhållning kring logistikflödena krävs för att hitta för invånarna bra lösningar.

Företagspark

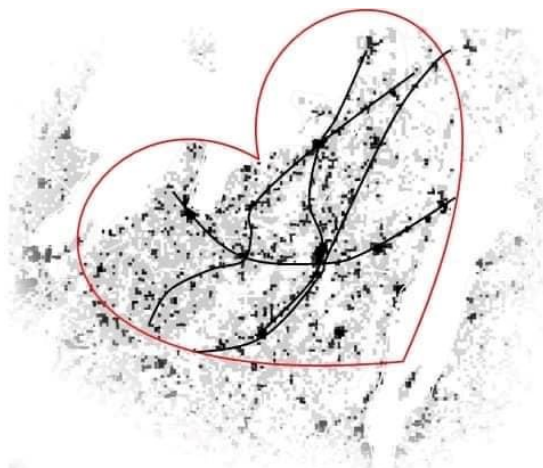
Skövdes företagspark har fokus mot IT och genom Assar i fordonsindustrin. Det är ett fokus vi vill utveckla med fler företag inom försvar och säkerhet. Vi vill vi se en utökad utbyggnadstakt av lokaler för dessa nyetableringar genom att Skövdes kommuns helägda bolag Kreativa Hus AB säljer fullbelagda hus med etablerade företag till privata fastighetsbolag och bygger nya lokaler till nystartade företag för det frigjorda kapitalet. Fler privata fastighetsägare som lokalförsörjer Science-Park skapar möjlighet att större företag etablerar sig i och nära miljön.

Vårt arbete för att göra Science Park Skövde till nod för försvarsteknikföretag börjar få gehör. Företagsparken har numera uppdrag i sitt ägardirektiv att arbeta för stärkt totalförsvaret och brett med samhällsaktörer inom området, inte endast bolag.

Vi vill att Assar expanderar och att lärmiljöer och forsknings- och utvecklingsmiljöer för smart industri växer på den platsen. För att möjliggöra den expansionen kan och bör Balthazar Science Center flyttas.

Skövde regionen

Skövde regionen, som arbetsmarknadsområde, definieras av pendlingstider.

Bilden visar befolkningstäthet och stora trafikstråk, som E20, rv 49, rv 26 och västra stambanan.

Forskning visar att kvinnor och personer i låglönade yrken har lägre tolerans för pendlingstid. För oss är goda kommunikationer, så som kortare bilköer och kortare restider, därför inte endast en fråga om gott företagsklimat utan även en frihets- och jämställdhetsfråga. Det kortar även vistelsetider för barn på förskola och fritidshem.

Genomfartsleder såsom riksväg 49, Vadsboleden och Östra leden ska rustas upp för bil och lastbilstrafik genom att göras tvåfiliga i samtliga trafikplatser och ta bort förbud för andra fordon att köra i bussfiler, samt höja hastighet till som lägst 70. För kortare res och transporttider.

Så kan Skövde regionen växa sig större för fler. Regionens styrka är dess många medelstora orter. Kommunal samverkan är därför särskilt viktig i vår region kring upphandlingar, kommunala tjänster och expertis, eftersom vi till skillnad från de flesta andra ej domineras av en enda centralort. Vi blir därför starkast tillsammans i tätt samarbete med andra kommuner.

Vård- och Omsorg

Att få stöd

Ett av kommunens ansvar är att erbjuda en god hälso- och sjukvård i särskilda boenden för äldre, korttidsboenden, bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning och dagverksamheter, och som innefattar stöd, omsorg och vård.

En god, trygg och värdig ålderdom ska utgå från den enskildes behov och önskemål. Anhörigstödet ska fortsatt vara av hög klass.

Personlig assistans och daglig verksamhet ska präglas av trygghet och vara ett stöd i vardagen samt erbjuda utvecklande och goda insatser som berikar.

Boenden

Det behövs tillskapas fler gruppboendestäder kommande år och det finns behov av tillskott av platser bostad med särskild service.

Dessa kan byggas i någon av kommunens yttertätorter.

Aktuella prognoser visar på en ökning av nya brukare kommande år.

Aktivt liv

Våra seniorer ska ha det bra, och ha möjlighet att leva ett aktivt liv.

Att vara i gång och ha förmånen att må bättre längre upp i åldrarna förebygger inte bara ohälsa eller förhindrar ofrivillig ensamhet. Det ger stimulans i tillvaron, livsglädje och ett rikt socialt liv.

Vi vet att rörelse och träning påverkar hälsan positivt.

De äldre kan förbättra både sin kondition och muskelstyrka, få smidighet och bättre balans, och som i sin tur förhindrar skador och begränsning i rörelser och kommunen kan ge förutsättningar till detta genom att tillskapa lokaler.

Flytt och stöd

Vi vill stödja en flyttkedja, från bostaden i hemmiljön vidare till en senior - trygghetsbostad när orken och kraften inte längre räcker till att sköta hem och trädgård längre och ser byggnation i regi av AB Skövdebostäder som nyckel i detta. Det ska också vara möjligt att kunna bo kvar i sin bostad genom att få tillgång till digitala hjälpmedel, stödinsatser i hemmet, ha hemtjänst samt få hjälp av bland andra digitala fixare.

Vi ser gärna en byggnation av senior- och trygghetsbostäder i hela kommunen och gärna av kommunens egna bostadsbolag AB Skövdebostäder. En viktig del i boendemiljön är utemiljön, där stillhet och grönska kan ge stimulans i vardagen.

Flera aktörer tillsammans

Samverkan och ökad dialog mellan kommunen och hälso-sjukvården ska fortsatt vara i fokus.

Det ska vara enkelt att få kontakt med kommunens hjälp- och stödinsatser och uppsökande verksamhet ska finnas för att fånga upp dem som är isolerade eller lever ensamma.

Civilsamhället, pensionärsorganisationer och övriga föreningar kan tillsammans med kommunen på många sätt vara med och bidra till att så många som möjligt kan leva ett gott liv genom livet.

Arbetsgivarskap

Personalens arbetstider och heltid som norm behöver beaktas och åtgärdas.

Skövde kommuns ansvar och kärnuppdrag är att tillhandahålla en god och säker omsorg.

Att vara en attraktiv arbetsgivare förpliktar och målsättningar ska vara högt ställda.

Chefer bör inte ha för stora personalgrupper.

Ett nära ledarskap är viktigt och ger förutsättningar för en bra och utvecklande arbetsmiljö.

Omvårdnadspersonal, personliga assistenter samt personal på särskilda boenden bör ha ett ökat inflytande över schemaläggning samt få goda förutsättningar till kompetensutbildning.

Ett fortsatt fokus på språkutbildning för all ny personal är viktigt

En utökad budgetram ger förutsättningar för fler att må bättre i Skövde.

Samverkan

Vi vill utveckla konceptet med frivillig samordnare för att stötta de äldre och motverka ofrivillig ensamhet. Vi vill se språkcaféer, läsombud på särskilda boenden, samt behålla befintliga och utveckla nya träffpunkter runt om i hela kommunen.

En samordning av de olika verksamheterna bör ske mellan sektorerna så att fler personer och fler i olika åldrar kan få vara en del av ett socialt sammanhang och må bättre i Skövde.

- En ökad kunskap och utbildning om munvård och vikten av god tandhälsa för äldre bör erbjudas till omvårdnadspersonal.
- Utökning av Guldkanten och Ung Omsorgsverksamhet.
- Mentorskap och stöd för ny personal som utvecklar och utbildar.
- Inom fem år ska Skövde ha som målsättning att kommunen ingår bland Sveriges tio bästa äldreomsorgs kommuner och att man därefter aktivt ska arbeta för att hålla den positionen.

Socialtjänst.

Socialtjänstens uppdrag är att stödja, hjälpa och skydda utsatta grupper i samhället.

Socialtjänsten arbetar förebyggande med bland annat familjerådgivning, familjecentraler och integrationsverksamhet. Boskolan, som ingår i integrationsarbetet, bör utvecklas att omfatta tidigt förebyggande arbete mot hedersrelaterad problematik.

Socialtjänsten bedriver även myndighetsutövning och har med stöd av socialtjänstlagen (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt lag om vård av missbrukare (LVM) en skyldighet att tex omhänderta barn som far illa eller missbrukare.

Socialtjänsten har yttersta ansvaret för personer som inte klarar sin egen försörjning. Inom Skövde socialtjänst arbetas det aktivt med personer som står utan egen försörjning, detta har resulterat i att Skövde har låga kostnader för försörjningsstöd.

Inom socialtjänsten har Skövde kommun på senare år infört serviceinsatser inom olika enheter, t ex familjerådgivning eller missbruksbehandling.

En serviceinsats behöver inte vara biståndsbedömd vilket innebär att socialtjänsten blir lättillgänglig för den som behöver när den behöver den.

Den 1: a juli 2026 träder en ändring av socialtjänstlagen i kraft. Med praktisk start av tillämpning 1 oktober 2026. Aktivitetskravet innebär att: den som får försörjningsstöd måste delta i aktiviteter för att ha rätt till stödet och att kommunen blir skyldig att erbjuda sådana aktiviteter Det handlar alltså om en ömsesidig skyldighet:

- individen ska delta i aktivitet
- kommunen ska ordna meningsfull sysselsättning

Vi tillför medel till socialnämnden för detta arbete, som ytterst kommer från statsbidrag.

Ungdomar och barn som har en bra skolgång med godkända betyg löper mindre risk att hamna i kriminalitet och utanförskap, därför är skolan den enskilt viktigaste framgångsfaktorn. Skolan måste vara en trygg och välkomnande plats för våra barn och elever. Det är viktigt att det finns en tät dialog och ett samarbete mellan barnavårdscentral, elevhälsa och socialtjänst för att sätta in insatser i tid för de barn och ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap.

De senaste åren har antalet orosanmälningar och utredningar på barn och unga ökat, det är viktigt att tillräckliga resurser tilldelas socialnämnden så att förebyggande insatser kan premieras. Vad vi också sett är en ökning av antalet fall av hedersrelaterat våld. Det är svårt att komma åt och det finns sannolikt ett stort mörkertal. De skyddsplaceringar som görs där det finns en hedersproblematik blir ofta långvariga och därmed kostsamma.

Det är av största vikt att socialtjänsten har resurser för att kunna arbeta förebyggande med utbildning av personal inom kommunen, framför allt inom skolan och förskolan, i hur man

upptäcker och anmäler misstänkta fall av våld i hemmet samt hedersrelaterad problematik.

Ett annat område där vi sett en oroande trend de senaste åren är ökande antal personer som söker budget- och skuldrådgivning, i synnerhet bland unga vuxna. De senaste åren har antalet ärenden inom budget- och skuldrådgivning ökat men nämndens ram för rådgivningen har inte ökat.

Vi tillför pengar så att del av de ökade kostnaderna för familjehemsplaceringar och externa placeringar för barn och unga täcks. Vi fortsätter det goda arbetet med att arbeta aktivt med personer i försörjningsstöd, bland annat genom att samarbeta med arbetsmarknadsenheten. Vi fortsätter det goda integrationsarbete som finns med AB Skövdebostäder.

Tillflödet av ungdomar till det kommunala aktivitetsansvaret fortsätter att vara stort. Det är därför viktigt att två tjänster fortsatt finansieras för att nå och aktivera dessa ungdomar. Samtidigt behöver åtgärder sättas in uppströms. Det gäller bland annat inom skolans verksamhet, där elever tidigt behöver få bättre förutsättningar. Målet är att fler unga ska rustas i tid, så att de kan ta del av samhället mer aktivt – genom utbildning, praktik eller arbete.

Företagsklimat och medborgarservice.

Ett företagsklimat i toppklass.

Skövde kännetecknas av ett fåtal stora arbetsgivare och om än det är en styrka med dessa stora aktörer som skapar arbetstillfällena och drar mycket stora investeringar till Skövde, så är det även en svaghet att det inte finns en större bredd av små- och medelstora företag som kan ta vara på arbetskraft om något händer de större.

En kommun har monopol på det den gör och det behöver därför finnas ett ständigt arbete som förbättrar serviceanda, bemötande och gör att ärenden hanteras så skyndsamt som är möjligt utan att rättssäkerheten åsidosätts. Att medarbetare i kommunen ger uttryck för ett värdskap och är måna om att guida och hjälpa även små och medelstora företag att etableras och utvecklas är därför centralt. Kommunen ska vara en pålitlig partner.

Därför behöver ett systematiskt kommunövergripande arbete för att förbättra företagsklimatet påbörjas inom tjänstemannaorganisationen.

Kommunens processer för handläggning ska trimmas med syftet att dessa passar bättre in i och koordineras mot företagares processer. Det innebär att förståelse för företagares villkor och processer behöver etableras och kommunen därefter anpassas till att underlätta, förenkla och snabba upp dessa processer.

I detta är det utöver ett gott bemötande av vikt med ökad effektivitet, likabehandling och att undvika konkurrenssnedvridande hantering. Se även vad som sägs initialt i denna budget kring vikten av balanserade långsiktiga beslut och dialog med såväl externa, som interna, intressenter innan kommunen går till beslut.

Förbättrad medborgarservice.

På samma vis som i kontakt med företag, juridiska personer, behöver värdskap, bemötande och effektivitet i hantering av invånares, fysiska personers, ärenden förbättras och vad som sägs om företag är även tillämpligt på medborgare.

Öppenhet och transparens gentemot media, medborgare, företag, organisationer och politiska företrädare ska kraftigt förbättras. För äldre och för de som är nya i Sverige behöver service och information anpassas efter det att deras processer och upplevelser av kontakt med kommunen inhämtats och analyserats.

Kommunens personal bör ha ett rådgivande, stöttande och vägledande arbetssätt och vara lyhörda för intressenters behov av sådant stöd och vägledning. Samt sträva efter ständig förbättring av olika intressenters upplevelse av vår kommunala service, genom analys, utbildning och uppföljning. I de processer kommunen äger bör en intressentanalys göras så att berörda informeras och deras synpunkter beaktas tidigt. Det ska i kommunala styrdokument finnas tydligt uttalade politiska ambitioner på området, som löpande mäts och följs upp.

Tjänstegarantier

Vi vill införa tjänstegarantier för samtliga volymärenden och att dessa följs upp av ansvarig nämnd. Så att svarstider kortas och en medvetenhet om utvecklingen upprätthålls under lång tid även på politisk nivå för att följa upp förbättringsarbetet.

Utvecklat kontaktcenter

Vi vill utveckla kontaktcenter, så att kontakter i högre grad sker med samma handläggare från gång till annan i samma ärende och att kontakt mer direkt etableras med de tjänstemän som äger att besluta / agera i det frågan gäller. Ett arbete ska startas för att tillse att ansvariga kommunala tjänstemän i största möjliga utsträckning svarar i telefonen under sin arbetstid och inte gör sig otillgängliga på kontorstid.

Kultur- och fritid.

Kultur- och fritidsaktiviteter skapar gemenskap, trygghet och glädje. De bidrar till bättre hälsa och ett meningsfullt liv. Vi vill att alla – barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning – ska ha tillgång till ett brett utbud av aktiviteter i hela kommunen.

Ett rikt kultur- och fritidsliv gör Skövde mer attraktivt. Vi vill främja kulturturism och kulturföretagande genom ökat samarbete med kulturorganisationer. Kreativa näringar ska ges goda möjligheter att etablera sig här.

Kulturupplevelser stärker barns språkutveckling och skolgång. Kulturverksamheten ska i samverkan med barn- och utbildningsnämnden utveckla aktiviteter som stimulerar barn och unga att möta konst, musik och litteratur.

Vi vill öka tillgängligheten till kultur i alla kommundelar genom uppsökande verksamhet, prova-på-tillfällen och låga trösklar för unga. Fritidsbankens verksamhet kan fortsätta att utvecklas då vi ser att den fyller ett stort behov, vid ny lokalisering är tillgängligheten viktig.

Samverkan mellan föreningar, skola, socialtjänst och fritidsgårdar är viktig. Kommunen ska stödja kompetensutveckling för ledare, särskilt kring ungas neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Fritidsgårdarna ska utvecklas med fler trygghetsvärdar och ett sänkt ålderstak till 20 år. De ska vara inkluderande för barn och unga med funktionsnedsättning.

Vi vill se fler bibliotek i yttertätorter och ett utökat kulturutbud på äldreboenden.

Kulturverksamheten ska ansvara för program för äldre i samverkan med föreningar.

Vi värnar våra grönområden för rekreation och rörelse, och vårdar Skövdes kulturhistoria genom att beakta arkitektur, estetik och kulturvärden vid nybyggnation.

På Kulturhustorget vill vi skapa fler kulturaktiviteter genom att upplåta den till näringslivet att ha konserter och dylika kulturaktiviteter. Målet är att ha aktiviteter både här och på hertig Johans torg under sommarhalvåret för att skapa målpunkter, flöden och folkliv i staden.

Under planperioden står nämnden inför mycket stora intäktsbortfall under den tid Arena Skövde bad renoveras. Dessa är svåra att uppskatta vi undantar dock dessa kostnader från kultur- och fritidsnämndens, KFN, ram och medger att nämnden får debitera kommunstyrelsen för bortfallet.

Med denna satsning menar vi KFN slipper göra drastiska besparingar inom ram för att klara budget.

Fullmäktiges prioriterade mål för mandatperioden.

Målen funktion i kommunens styrning.

Nedanstående utdrag är från ett dokument beslutat i kommunfullmäktige där det tidigare var fastställt hur kommunens styrning och ledningsstruktur ska vara i vad gäller styrdokument. I klippet har vi indikerat var i hierarkin vi anser att KFs mål platsar, dvs. placerad under Programförklaring och över strategisk plan med budget.

Kommunfullmäktiges mål återfinns idag i dokumentet strategisk plan med budget. Vi anser att målen är och ska vara underordnade den politiska programförklaring som majoriteten avger och syftar till att förverkliga/konkretisera denna politiska programförklaring och över den Visionen. Fullmäktiges mål kan även tänkas tas som separat beslut, eller ingå i programförklaringen.

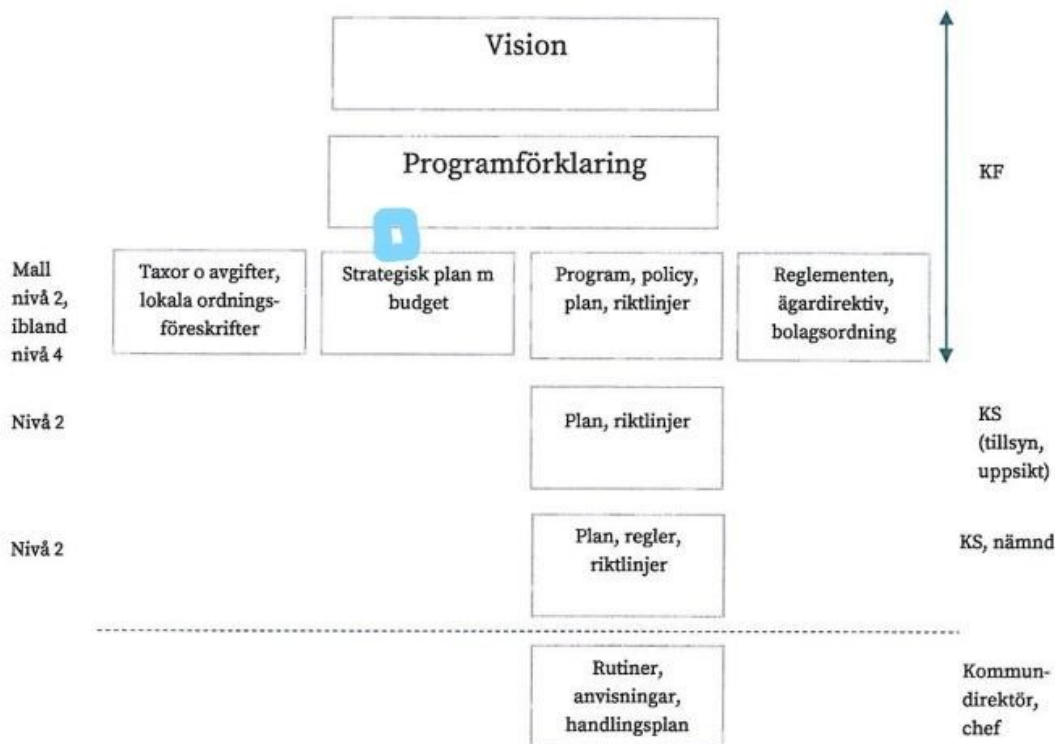
Denna ordning är väsentlig för att få styrning av den politiska viljeinriktning medborgarna givit sitt stöd till i allmänna val.

Numera är det ej styrt längre huruvida en politisk programförklaring ska ingå i kommunens hierarki av styrdokument, eller ej. Majoriteten har ej presenterat någon.

Vi lämnar i detta dokument även vårt förslag till programförklaring tillsammans med budgeten och har andra förslag på prioriterade mål än de som en majoritet tidigare har antagit.

6 Dokumenttyper för styrdokument

Nedanstående terminologi och beslutsinstans för styrdokument gäller för samtliga nämnder i Skövde kommun. Undantag får endast göras inom områden där lagstiftning är styrande för den verksamhet som en nämnd bedriver och där det ställs krav på att nämnden upprättar vissa styrdokument.

Figur. Utdrag ur vad som tidigare gällt för kommunens styrdokument. Den blå markeringen visar var i styrkedjan och dokumenthierarkin Skövdepartiet anser att Fullmäktiges mål platsar. Underordnat en politisk programförklaring.

Skövdepartiet lämnar sitt förslag till strategisk plan inklusive en politisk programförklaring, samt våra prioriterade mål. Samtliga skiljer sig från den styrande majoritetens och i vad avser politisk programförklaring saknar den styrande majoriteten ett sådant dokument.

Om målens art och omfattning / spännvidd. Val av indikatorer.

Målsättningarna kan tänkas omfatta kommunens geografiska område och all verksamhet olika personer företar där, eller den kommunala organisationen och dess verksamhet.

I detta val förespråkar vi det senare. En avgränsning till den egna organisationen.

Som en abstrakt modell för detta kan nedanstående bild från ekonomistyrningsverket, ESV, tjäna.

Där är i vårt tycke den verksamhet som organisationen Skövde kommun och dess ägda bolag med mera bedriver, ofta kallat "kommunkoncernen" som vi kan ställa upp mål för. Inte för vad andra gör inom den geografiska yta där vi är verksamma, eller annorstädes.

Vi kallar denna princip den avgränsande principen. Det är därför viktigt att målen ryms inom tre avgränsningar: Det lagar och förordningar medger. Vårt uppdrag, den kommunala kompetensen och slutligen det våra väljare anser är rätt och klokt att kommunen gör.

Den avgränsande principen framgår av vår politiska programförklaring.

I mätningen av mål vill vi se mål som mäter över hela förädlingskedjan från insatt resurs till uppnådd effekt. Att effekter mäts såväl kvalitativt som kvantitativt och att allra helst dessa effekter ställs i relation till förbrukade resurser.

Verksamhetslogik visar kopplingen mellan mål och effekt

En del i den strategiska planeringen på myndigheten är att ha en bild av hur verksamheten hänger ihop från de mål och resurser som regering och riksdag tilldelar myndigheten, via aktiviteter och prestationer, till myndighetens effekter och måluppfyllelse. Med hjälp av verksamhetslogik kan ni identifiera kopplingarna mellan myndighetens verksamhet och de effekter som ni ska bidra med i samhället.

Verksamhetslogiken hjälper er att identifiera prestationer och beskriva hur de bidrar till myndighetens mål och effekter. Den kan även hjälpa er att diskutera prestationernas volymer, kostnader och kvalitet och hur de bidrar till måluppfyllelse. Det kan ge er ett underlag till hur ni organiserar verksamheten.

Bild: Ekonomistyrningsverket

Målen spänner alltså i bästa fall över hela denna förädlingskedja, de syftar både till en avsedd effekt i slutändan och de syftar till att vara effektiva.

Annorlunda uttryckt strävar vi efter att ställa upp mål som dels leder till ökad ändamålsenlighet (när önskade effekter inom nyss nämnda tre avgränsningar för vår egen kommunala organisation) dels leder till ökad effektivitet (förbrukar så lite resurser som möjligt för att nå dessa önskvärda effekter).

I hushållandet med resurser och i att fatta väl balanserade beslut anser vi det angeläget att varje enskilt beslut är balanserat mellan ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet i detta inkluderar vi resiliens och hållbarhet i kris och krig i begreppet social hållbarhet.

Det kan poängteras att balans mellan de tre hållbarhetsdimensionerna för oss är en princip som ska genomsyra varje beslut. Hållbarhetsdimensionerna i sin helhet är således inte ämne för målformuleringar. I detta synsätt ser vi att vi är helt i linje med den hållbarhetspolicy som nyligen beslutats av Skövde kommun.

Skövdepartiet anser att KF-målen i den mån de ska omfatta fler partier än en styrande majoritet borde arbetats fram i en process som tog sin början efter 1/1 2023 då dessa nyvalda tillträtt, men i stället utgjorde avgående KSAU-politiker styrgrupp under beredningen.

Vårt förslag till prioriterade mål.

Vi anser att det är angeläget att de syftar till att ge Skövde kommun *som organisation* en ökad *effektivitet* (göra saker rätt) och ökad *ändamålsenlighet* (göra rätt saker).

Denna ambition kan sammanfattas i orden: ***En god kommunal förvaltning.***

I detta är det viktigt att åstadkomma en ökad transparens och öppenhet i den kommunala organisationen, som idag präglas av parallella ledningshierarkier och brister i politisk förankring. Handläggningstider bör kortas, bemötandet förbättras, tjänstegarantier införs och skolresultaten öka.

Reglementerade ansvarsområden för nämnder behöver hedras och inte fortsätta migrera till tjänstemän under kommunstyrelsen i styrgrupper utan protokoll / ske på dekret från KSO / KD utan att diarieföras. Dylikt behöver få ett snabbt slut.

Vi anser att det är angeläget att kommunen strävar efter att vara *en attraktiv bostads- / verksamhetsort.*

Denna ambition kan i vad avser miljön sammanfattas i orden: ***En god miljö för människan.***

I detta är det viktigt att inte endast upprepa samma strategier ännu en gång som handlar om att stoppa förändringen (en god miljö för miljöns skull) utan att hellre ta tag i resterande del av miljöområdet där vi inte redan har fungerande åtgärder på plats och strategier som handlar om att anpassa samhället till förändringar. Samt värna en god livsmiljö med nära till natur- och kulturupplevelser.

Det pågår krig i Europa. Säkerhetsläget har försämrats det senaste året med en oförutsägbar och isolationistisk amerikansk statsledning vilka överger såväl säkerhetspolitiska som handelspolitiska ramverk och principer vilka tidigare skapat ömsesidig tillit och trygghet.

Samtidigt har kommunen som helhet, med vissa undantag, inte utvecklat strategier för att kunna fungera väl i kris- och krig. Civil beredskap omfattar krisberedskap och civilt försvar.

Det svenska elnätet är labilt.

Vårt elområde gränsar till Europas mest underdimensionerade, SE4 som riskerar utlösa roterande nedsläckning. Vi kan inte räkna med el från regionalt nät om det blir kallt och störningar.

Samtidigt har kommunen inte utvecklat strategier för ö-drift av större generatorer på Stads- kvarn / värmeverk och saknar möjlighet att kunna hålla centrala svårevakuerade / samhällsviktiga funktioner strömförsörjda över tid och i tillräcklig omfattning. Annan egen elproduktion kan med fördel utökas. Ökad beredskap för elbortfall behövs i VA-nätet.

Vår ambition att hantera detta kan sammanfattas i orden: ***En god civil beredskap.***

Som tidigare nämnts, stödjer vi att det utarbetas ett ekonomiskt mål. Vilket också lagts till efter att vi föreslagit detta på ett möte i Arena Skövde i mandatperiodens början. Vi anser det angeläget att följa såväl förvaltningens som kommunkoncernens ekonomi med detta mål samt att mätperiod spänner över minst en konjunkturcykel och är sådant att det leder till god ekonomisk hushållning. Konkretiseringen av nuvarande finansiellt mål uppfyller dessa kriterier. Varigenom Skövdepartiet röstat för och stödjer det antagna finansiella målet i sin första form.

Utöver denna ambition som delas med majoriteten, föreslår vi dessutom en kartläggning av investeringsbehovet över kommunkoncernens hela bredd och tio år framåt som underlag för att prioritera vad kommunkoncernen skall investera i själv och vad man hellre möjliggör för andra att investera i, eller helt enkelt avstår från. Detta i syfte att inte undergräva kommunens finansiella ställning. Vad gäller investeringar och skuldsättning vill vi se en känslighetsanalys av faktorer så som räntekänslighet applicerad på sådan kartläggning.

Det finansiella målet har under 2024 kompletterats med en indikator för självfinansieringsgrad, detta mål spänner över förvaltningen. Vi anser att det är positivt men att målsättning och indikator behöver omfatta hela kommunkoncernen. Så att det blir en styrning mot att behålla god soliditet snarare än en styrning av att mer av investering för lånade pengar hamnar i bolag istället för i förvaltningen.

Vi delar således majoritetens uppfattning om att det bör finnas ett resultatmål som spänner över en sexårsperiod och ett mål som rör graden av självfinansiering på investeringar.

Vi anser att en lämplig självfinansieringsgrad ligger i intervallet 70-80% för såväl kommunkoncernen som helhet, som bolag, skattekollektiv och avgiftskollektiv var för sig. Vidare använder vi resultat inklusive prognosticerat resultat av finansiella placeringar för planering av investeringsutrymmet.

I kommunsverige har självfinansieringsgrad sjunkit från 65 till 50% under en tioårsperiod. Majoritetens mål med 80-100% för delen exklusive bolagen är sannolikt något hårdare än nödvändigt för att bibehålla kommunens finansiella ställning förutsatt att man lyckas vara så restriktiv och även vara så restriktiv avseende bolagen. Vidare är den höga självfinansieringsgraden de valt oförenlig med majoritetens mycket höga mål kring befolkningstillväxt, när de därtill bortser i den delen av planeringen från finansiella placeringar. I realiteten lär det styra över mer av investeringar till bolag, med så hårda mål för resten och inga mål för bolagen. Å andra sidan når inte majoriteten helt dessa hårda mål.

Se för fördjupning vår studie i bilagorna kring historisk självfinansieringsgrad för koncernen.

I kort sammanfattning väljer vi att använda den historiska graden av egenfinansiering i syfte att nå den historiska graden av tillväxt. Majoriteten tror sig nå högre än historisk tillväxt med en högre än historisk grad av egenfinansiering av investeringar.

Det sjunkande trenderna visar på utmaningar i kommunsektorn som helhet med bland annat övervältring av kostnader som eg. är statliga. Till exempel "medfinansiering" av statlig infrastruktur.

Denna ambition kan sammanfattas i orden: ***En god ekonomi.***

Vidare har Skövdepartiet identifierat infrastruktur och samhällsplanering som en central komponent över vilken kommunen har stor, men inte full, rådighet.

Detta är, liksom människors livsmiljö nämnd särskilt ovan, en viktig komponent i att vara *en attraktiv bostads- / verksamhetsort*. Liksom det är en viktig komponent i att arbetsmarknadsområdet är vitalt, konkurrenskraftigt och växande.

Däri är vårt fokus vad kommunen som organisation själv kan göra för att åstadkomma denna ökade attraktivitet:

Kortare tomtköer. Kortare bilköer. Kortare pendlingstider. Förbättrad logistik. Förbättrade förutsättningar för flygrörelser och distansarbete.

Vilket vi vill åstadkomma genom infrastrukturutbyggnad med fokus på kortade restider, minskad förtätning, ökad stadsspridning. Där Skövde växer i lagom takt över hela ytan och inte växer snabbare än infrastruktur och samhällsservice, samt tar hjälp av modern teknik.

Denna ambition kan sammanfattas i orden: ***En god infrastruktur***

Slutligen har under mandatperioden 2022-2026 avgiftsuttaget skenat i väg i en takt av i snitt +50% under fyra år och det är en takt som är dubbel mot den allmänna kostnadsutvecklingen i samhället.

I detta har Skövde tappat sin position som en av landets mest prisvärda kommuner avseende avgifter. Därtill har ytterligare avgiftsuttag uppfunnits som effektavgifter och parkeringsavgifter på tidigare ej avgiftsbelagda ytor.

För att kunna konkurrera med andra kommuner behöver därför denna utveckling stävjas där avgiftsuttaget skenar i väg. Vi återinför därför det prioriterade mål som en gång tog Skövde till en god placering relativt andra kommuner och som inte varit prioriterat under några mandatperioder.

Denna ambition kan sammanfattas i orden: ***Låga taxor och avgifter.***

Vårt förslag till Kommunfullmäktiges prioriterade mål för mandatperioden i sammanfattning:

- Vi tillstyrker nu gällande finansiellt mål. Då vi anser att det svarar väl upp mot vår målsättning om;

En god ekonomi.

Där vi väljer att låta målsättning om 70-80% egenfinansiering per löpande 6-årsperiod omfatta hela koncernen, inte endast de skattefinansierade delarna.

- Vi yrkar att övriga tre kommunfullmäktigemål ersätts med följande fem målsättningar:

En god kommunal förvaltning.

En god miljö för människan.

En god civil beredskap. *

En god infrastruktur.

Låga taxor och avgifter.

- Vi yrkar att förvaltningen ges i uppdrag att utarbeta förslag på indikatorer för målen enligt ovan och återkomma med förslag till beslut angående dessa.

*Notera: I vad avser målet om en god civil beredskap att vi på annan plats i detta program ger uppdraget att planera för att fortsatt kunna bedriva verksamhet i kris och krig vid en veckas totalt avbrott av samhällsviktiga nyttigheter, såsom el och drivmedel, samt tre månader med 50%-ig försörjning av dessa. Ambitionsnivåer som ska följas upp under detta mål.

Ställningstaganden angående verksamhetsfastigheter

Ställningstagande till bolagisering av kommunala verksamhetsfastigheter.

2014 bröts styrningen för våra fastigheter sönder, när fastighetsnämnden inte längre fick anställa sin förvaltningschef och därmed inte längre ägde sina verktyg. Fastighetsnämnden avhändades beställarfunktionen och blev utförare. Sedan dess saknas en tydlig hyresvärd med inte endast ansvar utan även befogenheter för kommunens femhundra tusen kvadratmeter verksamhetsfastigheter.

Ansvar och befogenheter har delats upp på så vis att tjänstemän under kommunstyrelsen och som beställare i diverse nämnder har befogenheter medan politiker i Servicenämnden blott har ansvaret kvar. Situationen kan liknas vid att ge allt ansvar åt ett bolag och ge personalresurser och befogenheter på området till ett helt annat bolag och sedan förvänta sig effektivare förvaltning som resultat av den uppdelningen.

I ambitionen att reparera detta har majoriteten låtit utreda om inte ansvar och befogenheter återigen kan förenas i en styrelse i bolagsform. Genom en bolagisering av verksamhetsfastigheter. Utredningen visade emellertid att det var ekonomiskt ofördelaktigt på grund av moms, mm.

Även vi ser de problem som skapats, enligt ovan, men förordar inte bolagisering utan helt enkelt en återgång till läget före 2014 med fullt mandat och förtroende för Servicenämndens politiker att ensamt hantera fastighetsfrågor via tjänstemän de anställer och vara suverän ägare och hyresvärd inklusive hyressättning etc, utan att som nu styrning och ledning av ansvarig fastighetsnämnd klipps av genom att diverse tjänstepersoner under kommunstyrelsen blandar sig i den förvaltningen.

Vi ger uppdrag om att inrätta en politisk styrgrupp över en samlad lokalstyrgrupp. För närvarande finns flera stycken utan att någon av dem rapporterar till politiken. Det är högst rimligt att varje tjänstemannagrupp som hanterar fastigheter rapporterar till en politisk styrgrupp som tar besluten. Vi tillser att så blir fallet.

Fullfölj inventering av fastigheternas inomhusmiljö, öka underhåll.

Före 2020 påbörjades ett projekt om att systematiskt inventera och åtgärda inomhusmiljön i kommunens alla verksamhetsfastigheter. Luftkvalitet, belysning, temperatur, ljudnivåer och så vidare mättes och där fastigheterna inte levde upp till norm prövades förbättringar och när de fungerade infördes de på bredden. Projektet började i förskolor och skolor och kom relativt långt med att förbättra dessa.

År 2020 till 2022 avbröts projektet och det prioriterades i stället reducerade kostnader inom nämndens verksamheter och för nämndens kunder. Strategier för att nå det nya målet, som styrdes av handlingsplan 2022 och leddes av kommundirektören, inte av nämnden, var:

Effektivare lokalyteanvändning H22
Minska energiförbrukning H22
Reducera fordonskostnader H22
Minska matsvinn
Effektivisera lokalvårdskostnad
Effektivisera parkskötsel

År 2023 innehöll verksamhetsplanen att slutföra det projekt som påbörjades före 2020.

I verksamhetsberättelsen för 2023 framgår att projektet ej hann färdigställas under 2023, men att målvärden då fanns för 2024.

8.2 Mål: Nå en god inomhusmiljö avseende objektivt mätbara variabler för förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, äldreomsorgslokaler och kök.

Delvis uppfyllt

Analys

Skolor och förskolor är nästan klara. Arbete pågår men är förskjutet i tiden. Oklart om vi skall gå vidare med kök och äldreomsorgslokaler.

Resultatmätning (Tertial)	År 2023	Tertial 2 2023	Tertial 1 2023	År 2022	Tertial 2 2022
✓ Antal godkända förskole-, skol- och gymnasie lokaler som uppfyller norm av totalt antal	67 %	52 %	52 %	18 %	10 %
Målvärde 90% 2023-12-31 100% 2024-12-31					
Kommentar Eftermätningar är gjorda på skollokalerna där 14 är helt godkända och 2 delvis godkända. Återstår fortfarande 7 lokaler.					
— Antal godkända äldreomsorgslokaler och kök som uppfyller norm av totalt antal	41 %	41 %	41 %	41 %	41 %
Målvärde 65% 2023-12-31 100% 2024-12-31					
Kommentar Väntar på att förskolor och skolor blir klara innan vi fortsätter med äldreboende.					

Vi anser att det är angeläget att servicenämnden fullföljer denna inventering och upprustning av verksamhetsfastigheternas inomhusmiljö så att samtliga lokaler, som minst, lever upp till norm.

Det framgår att för skolor och förskolor man nådde fram till 67% av beståndet som uppfyllde norm 2023-12-31 mot delmålet om 90%.

Det framgår dock inte om projektet fortlöper under 2024 eller om målsättningarna justerats.

Inom äldreomsorgen är det särskilt angeläget

att kontrollera temperaturer, inklusive att de inte överskrider sommartid. Luftkonditionering kan krävas för att klara detta och där det behövs skall det installeras. Lagkrav kommer.

Funktionsprogram för äldreomsorg, LSS boende, skola och förskola bör därför utvecklas i samverkan mellan nämnder och beslutas politiskt.

Det är angeläget att kommunens fastighetsnämnd, servicenämnden, återigen utvecklar en fungerande målstyrning och uppföljning, liksom det är angeläget att hela fastighetsbeståndet lyfts upp till norm avseende inomhusmiljön.

Underhållsnivån och systematiken i underhållet brister. Underhållsnivåerna ska ökas samt genomföras med en fungerande systematik styrd av ansvarig nämnd så som beskrivs i fastighetsriktlinje. Vi anslår 90 miljoner kronor för underhåll och åtgärder, per år, framåt löpande från och med 2028. En historiskt hög nivå.

Servicenämnden behöver bättre följa upp att underhåll också sker enligt ovan. En start kan vara att följa kommunens fastighetsriktlinje.

Uppdrag kopplade till budgeten.

1. Budgeten fastställs enligt ovan.
2. Oförändrad utdebitering år 2027: 21,61 Kr.
3. Kommunstyrelsen och nämnder får i uppdrag att ta fram verksamhetsplan och budget för att verkställa ovanstående program och budget.
4. Kommundirektören får i uppdrag att ta fram reviderade förslag på bolagsordningar och ägardirektiv för Skövde Bostäder AB (etablering av senior- och trygghetsbostäder) och Kreativa Hus AB (försäljning av del av befintliga ytor för att bygga fler nya åt företagsparken) i syfte att verkställa ovanstående program.
5. Uppdraget att effektivisera verksamhet skall ske förvaltningsövergripande med politisk insyn, styrning och ledning från berörda nämnder på protokollförda möten. Detta uppdrag finns redan i reglementen men förtydligas i respektive reglementen. Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram förslag på reviderade reglementen för att tydliggöra detta och att berörda styrgrupper leds politiskt.
6. Internräntan fastställs till 1,75% undantaget Skövde VA:s skulder för ännu ej anslutna exploateringsområden där internräntan sätts till 0,0% varigenom den skulden således bärs av skattekollektivet, som är de vilka exploaterar dessa markområden.
7. Uppdrag ges till kommundirektören att genomföra en verksamhetsförändring som innebär att sektorschefer anställs av respektive nämnd och tituleras förvaltningschef, för ökad öppenhet och transparens, samt undvikande av dubbla ledningshierarkier / lojalitetskonflikter.
8. Uppdrag till Sektor samhällsbyggnad att vikta om kommunens exploatering från nuvarande tunga fokus på förtätning och omställning av redan bebyggda områden till en ökad andel småhus (villor / radhus) på ej tidigare bebyggda områden i syfte att mer än halvera tomtkön inom planperioden genom expansion.
9. Uppdrag att ändra inriktning på detaljplan Locketorp, att efter initial etapp på redan byggbar mark i sydväst, därefter lägga till en etapp två i nordväst. Samtliga vid sidan av landningsbanan. Detaljplanen ska medge fortsatt flygplatsdrift på landningsbanan som blir etapp tre. Industrijärnväg / industrispår / terminal i söder tillåts ej skära av möjligheterna att förlänga landningsbanan söderut.
10. Samtliga verksamheter ges i uppdrag att ta fram en plan på hur de skall klara att fortsatt bedriva verksamhet i kris och krig vid en veckas totalt avbrott av samhällsviktiga nyttigheter, såsom el och drivmedel, samt tre månader med 50%-ig försörjning av dessa. Dessa planer skall vara klara till 2027-03-01. Metodiken i VSME utsträcks till att även kartlägga uppströms och nedströms kritiska beroenden i leveranskedjor med avseende på civil beredskap och försörjningstrygghet.

11. En plan och i förekommande fall beräkningsmodeller för hur fristående utförare av kommunala kärnuppgifter kan ges konkurrensneutrala ekonomi- och driftvillkor tas fram. Uppdraget åligger Barn- och Utbildningsnämnd respektive Vård- och Omsorgsnämnd. Då dessa är av principiell art och större vikt ska allt sådant regelverk som berör annan huvudman fastställas av kommunfullmäktige.
12. Uppdrag ges till kommundirektören att reformera kontaktcenter och den kommunala organisationen för ökad serviceanda, genom utbildning och mätning på individuell nivå hos de medarbetare som har mycket kontakt med andra intressenter.
13. Uppdrag ges till samtliga verksamheter att ta fram tjänstegarantier för den tid som ärenden handläggs på i syfte att ärenden ska handläggas så snabbt som möjligt. Av reglementen och ägardirektiv ska även framgå ett uppdrag om regelförenkling och ökad serviceanda i syfte att förbättra klimatet för företag och medborgare.
14. En samlad lokalstyrgrupp och en samlad politisk styrgrupp att rapportera till inrättas.
15. Brandstationen och skyddad ledningsplats renoveras. Ny fordonshall byggs norr om nuvarande för bättre bärighet och större utrymme.
16. Balthazar Science center flyttas till Beijertomten genom ägardirektiv till berörda bolag.
17. Detaljplanearbetet inom befintligt Simsjöområde avslutas och det fastställs härmed att befintlig bebyggelse där inte är av sådant kulturmiljöintresse att det skall inskränka förfogande och äganderätten vid bygglovshantering. Program och detaljplanearbete för Simsjöns högplatå runt om påbörjas för att trafikförsörja och exploatera området för småhus. Området kopplas samman med Skulptorp genom ny väg i söder.
18. Uppdrag ges att öka tillgängligheten till fler billiga bilparkeringar i centrumnära lägen.
19. Inrättandet av en skatepark på det som enligt gällande detaljplan är kyrkogårdsmark och som varit besöksparkering och infart till St:a Elins kyrkogård avbryts. Ytan utgör kompletteringsmark till begravningsplatsen och ytan förses åter med infart, parkering och plantering. Avspärrningarna som hindrar användandet av parkeringen undanröjs och framtida skyfallsmagasin förläggs i stället under parkeringsytan för multifunktion.
20. Utredning startas om nödvändiga investeringar för att kunna ge Skövde flygplats status som beredskapsflygplats.
21. Detaljplan startas för området vid Svärtagårdsskolan i syfte att bygga bostäder där, Svärtagårdsskolan avvecklas efter det att ny större skola byggts på Billingsdal.
22. Kommunens finansiella placeringar viktas om så att de inte innehåller placeringar i externa fastighetsbolag, då kommunen redan äger mycket fastigheter direkt.
23. Planprogram för Arenaområdet avslutas.
24. Samtliga styrdokument som prioriterar andra färdmedel högre än bil skrivs om till teknikneutralitet, att jämställa färdmedel och med fokus på ökad tillgänglighet för samtliga färsätt och kortade restider syftande till regionförstoring.

Sammanfattning av Skövdepartiets budgetförslag.

Oförändrad skattesats. Resultatmålet uppnås. Nya prioriterade mål antas, inklusive ett om låga taxor och avgifter.

Detta politiska handlingsprogram antas, med en mängd uppdrag och inriktningar.

Kommunstyrelsen anslås för:

Busskort för elever fr. åk 8 till och med gymn. åk 2 under sommarlov: 1 500 tkr

Förhöjd effektivisering om 1,5%.

Sommartorg och sommargata anslås 500 tkr vardera, totalt 1 000 tkr

Barn – och utbildning anslås:

En budgetprioritering görs om att öka planeringstid och kontroll införs av om eleverna får sig till godo sin lagstadgade lärarledda instruktionstid 7 000 tkr
MME trappas ned -6 000 tkr

Centrala medel reduceras med 6 300 tkr därefter ytterligare 2 500 tkr per kommande två år.

En satsning görs för att tillse att barn som utretts ska få sina behov tillgodosedda, 8 000 tkr.

En politisk prioritering till förskola görs om 15 000 tkr för att möjliggöra mindre barngrupper.

Vård och omsorgsnämnd anslås:

Tillskott till personalförstärkning 14 000 tkr

För serviceassistenter 6 000 tkr

Socialtjänsten anslås:

Ett tillskott för aktivitetsansvaret 2027 om + 10 000 tkr och 2028 ytterligare + 3 000 tkr

För utökat anslag till skuldrådgivning 250 tkr

Ökat anslag för placeringar 3 000 tkr

Kultur- och fritidsnämnd

Intäktsbortfallet av Arena Skövdes renovering kompenseras i särskild ordning under 2027-2028 efter att detta beräknats och framställan görs till kommunstyrelsen. Detta behöver nämnden inte ta inom ram. Bassäng hålls öppen under renoveringsskede.

Arbete med KF-mål

Öronmärkta medel tas bort - 300 tkr relativt tjänstemännens förslag.

Stora förstärkningar för Skövde-VA, möjliggör lägre avgifter och långsiktig tillväxt i Skövde:

-nyanslutningar bärs av exploatör,

-brandposter bekostas av skattekollektivet och -internräntan sänks.

Mark bredvid flygplatsen köps in. Flygplatsen fortsätter vara just flygplats.

Yttertätorter får en förhöjd öronmärkt investeringsram för att förverkliga planer. 10 000 tkr/år.

Renovering av Varola skola för inflyttning av förskolan.

Ytterligare äldreboendeplatser tas fram, tex genom tillbyggnad av Hentorps äldreboende.

Rosa huset renoveras och befintliga hyresgäster får vara kvar.

Projektet kring inomhusmiljö i skolor, förskolor, äldreomsorg och kök fullföljs.

Utemiljön vid förskolor förbättras. Balthazar flyttas till Beijerhuset.

F-6 skola byggs i Skultorp, spontanidrottsplats, motionsspår rustas upp. Idrottshall köps in.

Brandstation utökas och renoveras. Simsjöns högplatå exploateras med bostäder.

Budget 2027-2029

(tkr)

	Effektivise- ring	1,0%	1,0%	1,0%
	Budget	Plan	Plan	Plan
Kommunstyrelsen	2026	2027	2028	2029
Ram föregående år	641 756	687 897	716 472	706 777
Pris- och personalkostnadsindex	15 648	23 878		
<u>Driftkompensation investeringar</u>				
Investeringsrelaterade kostnader	10 416	17 006	5 208	6 711
Budgetprioriteringar	15 146	2 200	809	-800
Verksamhetsövergångar	9 148	-2 012	0	0
Sommarlovskort Åk 8 -2 gymnasiet		1500		
Sommargata, sommartorg		1000		
Förhöjd effektivisering 1,5%		-10318	-10747	-10602
Effektivisering	-4 218	-4 679	-4 965	-4 868
Årets ram	687 897	472 716	777 706	218 697

	Budget	Plan	Plan	Plan
Barn och utbildningsnämnd	2026	2027	2028	2029
Ram föregående år	1 550 795	1 626 117	1 712 359	1 707 788
Pris- och personalkostnadsindex	50 514	65 006		
Demografiberäkning förskola, grundskola, fritidshem				
Demografiberäkning gymnasium				
<u>Driftkompensation investeringar</u>				
Investeringsrelaterade kostnader Förskola	0	-2 308	0	0
Investeringsrelaterade kostnader Grundskola inkl fritidshem	0	13 553	14 376	-1 706
Investeringsrelaterade kostnader Gymnasium	0	7 552	677	0
Budgetprioritering, tillräcklig lärarledd tid		7 000		
Nedtrappning av MME		-6 000		
Nedtrappning av centrala medel		-6 300	-2 500	-2 500
Stöd till barn med utrett behov		8 000		
Skolsocialt team		1 000		
Budgetprioritering, barngrupper förskola		15 000		
Budgetprioriteringar	30 000	0	0	0
Verksamhetsövergångar	10 316	0	0	0
Effektivisering	-15 508	-16 261	-17 124	-17 078
Årets ram	1 626 117	1 712 359	1 707 788	1 686 504

Vård och omsorgsnämnd		Budget	Plan	Plan	Plan
		2026	2027	2028	2029
	Ram föregående år	1 254 501	1 310 525	1 402 908	1 429 759
Pris- och personalkostnadsindex		44 451	60726		
Demografiberäkning		17 581	10 532	42 282	23 931
<u>Driftkompensation investeringar</u>					
Investeringsrelaterade kostnader Gruppboende		237	3 112	2 225	1 276
Investeringsrelaterade kostnader Äldreomsorg		0	10 739	-3 277	0
Serviceassistenter			6 000		
Budgetprioritering personaltäthet			10 000		
Budgetprioriteringar		6 000	3 000	0	0
Verksamhetsövergångar		299	1 380	-350	-350
Effektivisering		-12 545	-13 105	-14 029	-14 298
Årets ram		1 310 525	1 402 908	1 429 759	1 440 318

Socialnämnd		Budget	Plan	Plan	Plan
		2026	2027	2028	2029
	Ram föregående år		306 760	332 000	331 680
Pris- och personalkostnadsindex		10 299	13957		
Demografiberäkning					
<u>Driftkompensation investeringar</u>					
Investeringsrelaterade kostnader		0	0	0	0
Budgetprioritering aktivitetsansvar			10 000	3 000	
Skuldrådgivning			250		
Skolsocialt team			700		
Budgetprioritering placeringar			3 000		
Budgetprioriteringar		20 000	0	0	0
Verksamhetsövergångar		2 624	400	0	0
Effektivisering		-2 766	-3 068	-3 320	-3 317
Årets ram		306 760	332 000	331 680	328 363

Kultur- och fritidsnämnd		Budget	Plan	Plan	Plan
		2026	2027	2028	2029
	Ram föregående år		226 356	236 503	237 076
Pris- och personalkostnadsindex		5 584	7037		
<u>Driftkompensation investeringar</u>					
Investeringsrelaterade kostnader		3 336	5 374	2 938	0
Budgetprioriteringar		1 800	0	0	0
Verksamhetsövergångar		-5 394	0	0	0
Effektivisering		-2 233	-2 264	-2 365	-2 371
Årets ram		226 356	236 503	237 076	234 705

*KFN kompenseras för intäktsbortfall Arena

Servicenämnd	Budget	Plan	Plan	Plan
	2026	2027	2028	2029
Ram föregående år	17 243	16 122	33 357	13 941
Pris- och personalkostnadsindex		1239		
<i>Driftkompensation investeringar</i>				
<i>Investeringsrelaterade kostnader</i>	-349	13 996	-19 416	-1 951
Budgetprioriteringar	0	0	0	0
Verksamhetsövergångar	-772	2 000	0	0
Taxefinansierad verksamhet				
Årets ram	16 122	33 357	13 941	11 990

* korrigerig sker främst via finanssen

Bygglövsnämnd	Budget	Plan	Plan	Plan
	2026	2027	2028	2029
Ram föregående år	500	500	500	500
Årets ram	500	500	500	500

	Budget	Plan	Plan	Plan
	2026	2027	2028	2029
Kommunfullmäktige	5 048	5 200	5 356	5 516
Revision	1 931	1 989	2 049	2 110
Valberedning				
Överförmyndare	7 659	7 879	8 099	8 319
Valnämnd	3 000	0	0	0
Arvodesnämnd	0	0	0	0
Summa förvaltningar	4 191	4 449	4 443	4 415
	915	166	024	545

Finansverksamhet	-287 928	-310 700	-130 968	58 952
Öronmärkta medel för KF mål, borttag		-300	-300	-300
Summa nettokostnad	3 903	4 138	4 311	4 474
	987	166	756	197
	3,5%	6,0%	4,2%	3,8%

Resultatbudget (mnkr)	Budget	Plan	Plan	Plan
	2026	2027	2028	2029
Verksamhetens nettokostnader	-3 904,0	138,2	311,8	474,2
Avskrivningar	-320,0	-335,0	-350,0	-365,0
Verksamhetens nettokostnader	-4 224,0	473,2	661,8	839,2
Skatteintäkter enl. riksprognos SKR	3 637,7	759,4	922,8	086,7
Generella statsbidrag enl. riksprognos	755,1	813,5	850,5	865,4
Verksamhetens resultat				
Finansiella intäkter	125,7	149,8	158,8	171,3
Finansiella intäkter - Värdeöverföring, utdelning	49,0	49,0	49,0	49,0
Finansiella kostnader	-177,1	-209,0	-238,7	-262,1
Resultat efter finansiella poster	166,5	89,6	80,6	71,1
exklusive resultat av finansiella placeringar.				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat	166,5	89,6	80,6	71,1
exklusive resultat av finansiella placeringar.				
Årets resultat i % av skatter o bidrag	3,8%	2,0%	1,7%	1,4%
Avkastning av finansiella placeringar, prognos		45,0	45,0	45,0
Årets resultat inkl avkastning av finansiella placeringar	166,5	134,6	125,6	116,1
Årets resultat i % av skatter o bidrag, inkl placeringar.	3,8%	2,9%	2,6%	2,3%

Utvärdering av resultatmål räknat som andel av skatter och bidrag.

Årets resultat av SKB							Snitt 6 år
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
5,1%	2,9%	6,5%	3,8%	2,0%	1,7%	1,4%	3,05%

Årets resultat av SKB inklusive prognostiserade intäkter av finansiella placeringar							Snitt 6 år
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
5,1%	2,9%	6,5%	3,8%	2,9%	2,6%	2,3%	3,52%

Skövdepartiet

Investeringsbudget 2027 - 2029 (mnkr)	Total projekt budget ¹	Plan 2027	Förändring 2027	Budget 2027	Plan 2028	Förändring 2028	Plan 2028	Plan 2029
Inventarier								
Kommunstyrelsen		3,	9,9	12,9	3,	2,1	5,1	5,1
Barn- och utbildningsnämnd		27,	22,5	49,5	12,	-2,5	9,5	21,5
- varav Lärmiljö	22,	11,	-11	0,			0	0
Vård- och omsorgsnämnd		10,3	4,4	14,7	3,3	-1,1	2,2	2,2
Socialnämnd		0,8	-0,11	0,6	0,75	-0,15	0,6	0,6
Kultur- och fritidsnämnd		5,5	2,46	8,	5,5	1,3	6,8	5,3
Servicenämnd		14,8	-3,2	11,6	13,9	-2,9	11,	11,2
Summa inventarier		72,4	24,95	97,3	38,45	-3,25	35,2	45,9
Fastighetsförvärv		24,	-4,	20,	24,	-4,	20,	20,
Inköp invid flygplatsen				40,				
Summa fastighetsförvärv		24,	-4,	60,	24,	-4,	20,	20,
Infrastrukturinvesteringar								
Reinvestering infrastruktur	löpande	36,		36,	36,		36,	36,
Reinvestering vandringsleder, reservat och allé	9,1	0,5		0,5				
Reinvestering gasledning Risängen	4,6		4,6	4,6				
IT investeringar	löpande	2,		2,	4,2		4,2	3,
Tillväxt, exploatering								
Varolavägen förstärkning	9,5	9,		9,				
Entréplats Havstena	8,		0,5	0,5		7,5	7,5	
Serviceväg Risängen	2,5		1,5	1,5		1,	1,	
Attraktivitet								
Centrum och parkeringsplatser	löpande	5,		5,	5,		5,	6,
Centrumplanering								
Parkanpassningar								
Lekplatser	löpande	3,		3,	3,		3,	3,
Förstärkning lekplatser	löpande		1	1,		1	1	1
Övrigt								
Yttertätorter	46,	2,		2,				
Upprustning Skultorp motionsspår				1,				
Förhöjd ram yttertätorter	löpande			10,			10	10
Stråk Mariesjö (ej bussväg)	7,		0,5	0,5		6,5	6,5	
Kyrkogatan öst	8,		0,5	0,5		7,5	7,5	
Långgatan	5,					5,	5,	
Hållbara trafikslag								
Kollektivtrafik								
Kollektivtrafikåtgärder	medfinans ²	2,		2,	1,5		1,5	1,5
Cykel								
Cykelåtgärder cykelplan	löpande	5,		5,	5,		5,	5,
Regional cykelled Karlsborg till Lkp	5,5	5,	-5,			5,	5,	
Trafiksäkerhet och framkomlighet								
Trafikanordningar	löpande	2,	-2,		2,	-2,		2,
Karstorp cirk.pl. och bro/tunnel	13,	5,		5,	7,		7,	
Gröna vägen	5,		1,	1,		4,	4,	
Klimatprojekt utan politisk plan	löpande	5	-5	0			0	0
Summa infrastruktur		81,5	-2,4	90,1	63,7	35,5	109,2	67,5

Investeringsbudget 2027 - 2029 (mnkr) Fortsättning.	Total projekt budget¹	Plan 2027	Förändring 2027	Budget 2027	Plan 2028	Förändring 2028	Plan 2028	Plan 2029
Lokalinvesteringar								
Räddningstjänst								
Utbyggnad Maskinhall, renovering		125		5			20	100
Summa räddningstjänst		125,		5,			20,	100,
Barn och utbildning								
Inköp och ombyggnation gymnastikhall, samt utrustning Spontanidrottsplats	12,			12				
Grundskola F-6 Skultorp	288,						20,	130,
Fullfölj projekt inomhusmiljö.	30,		10	10			10,	10,
Förskola i Varola skola	8,		8	8				
Omställning till undervisningslokaler Västerhöjd	18,	15,		15,				
Summa barn och utbildning		15,		45,			30,	140,
Vård och omsorg								
Utökning/nybyggnation 30 äldreboendeplatser	120					20	20	100
Gruppboendestad 2028	Förhyrning							
Utökning/nybyggnation 40 äldreboendeplatser	145,	77,		77,				
Barn- och ungdomsboende LSS	18,	10,		10,				
Summa vård och omsorg	283,	87,		87,			20,	100,
Medborgare och samhälle								
Renovering av Rosa huset.	3		3	3				
Modernt och tillgängligt kulturhus	20		2	2		18	18	
Flytt av Balthazar till Beijerhuset	15		15	15				
Sporthall science city	63,		63,	63,				
Summa medborgare och samhälle	101,		83,	83				
Övrigt								
Reinvestering fastighet inkl. kök	löpande	75,	-17,	58,	90,		90,	90,
Temporär rening motionsbassäng	5		5,	5,				
Reinvesteringar arenan	95,						55,	
Lokalanpassningar (Generell investering)	löpande	2,	2,	4,	2,	2,	4,	2,
Finansierade investeringar	löpande	2,		2,	2,		2,	2,
Tekniska fastighetsinvesteringar	löpande	40,	1,	41,	36,	5,	41,	30,
Pedagogisk utemiljö, skolgårdar	löpande	2,		2,	2,		2,	2,
Samlokalisering Kävlinge	213,	18,	50,	68,				
Beredskap								
Beredskap reservkraft	löpande		10,	10,		10,	10,	10,
Summa övrigt		139,	51,	190,	132,	17,	204,	136,
Summa Investeringar		462,4	154,95	567,3	194,45	9,75	329,2	541,9
Taxefinansierad verksamhet								
Skövde vatten & avlopp, VA Grundinvestering	löpande	98,	40,	138,	104,	58,	162,	141,
VA Nyanläggning serviser	löpande	3,	1,	4,	4,	3,	4,	4,
Fibernät	löpande	11,	-4,	7,	7,		7,	6,
Summa taxefinansierade investeringar		112,0	37,0	149,0	115,0	61,0	173,0	151,0
Totalt investeringar		574,4		716,3			502,2	692,9

(mnkr)

Bostadsområde/projekt	2027			2028			2029		
	In-koms t	Ut- gift	Netto	In- koms t	Ut- gif t	Nett o	In- koms t	Ut- gift	Nett o
Aftonpromenaden, Vårsås	0,3		0,3	0,3		0,3	0,3		0,3
Arenaområdet, Motorn, exploate- ring		2,7	-2,7						
Björkebacken etapp 3	4,9		4,9	4,2		4,2	4,1		4,1
Björkebacken etapp 4	2	1,3	0,7	2	0, 1	2	1,3		1,3
Trygg angöring buss Stöpen Rv26		0,1	-0,1		1	-1			
Bromsaren östra		0,1	-0,1		0, 8	-0,8		0,1	-0,1
Diana		0,3	-0,3	15,7	1, 1	14,6			
Ekedal Norra	2,6	1,1	1,5	0,5		0,5	12,2		12,2
Enbärsvägen, Väring		0,1	-0,1	0,3		0,3	0,1		0,1
Hasselbacken etapp 1 (4)		0,5	-0,5		0, 6	-0,6		0,3	-0,3
Hasselbacken etapp 3		0,5	-0,5		0, 7	-0,7		0,3	-0,3
Humlevägen	13,1		13,1						
Klasborg Östra (drivingrange)					0, 6	-0,6		0,7	-0,7
Käpplunda 1		0,4	-0,4						
Lerdalavägen	3	0,4	2,7						
LIS-område Lången Norra	3,3		3,3	3,3		3,3	3,3		3,3
LIS-område Lången Södra					0, 1	-0,1		1	-1
Mossagården	0,5	0,6	-0,2	10,8		10,8			
Norr Horsåsvägen								0,1	-0,1
Norra Ryd etapp 1	19,1		19,1	1,7		1,7			
Närlunda, Tidän	0,4		0,4				0,4		0,4
Rydskogen	27	1,5	25,5	10,2	0, 9	9,3	22,8	0,8	22
Sidensvansvägen Lerdala		0,4	-0,4	0,1		0,1	0,2		0,2
Sofiero, Skultorp								0,5	-0,5
Stationsvägen, Igelstorp		0,6	-0,6		0, 2	-0,2	2,5	0,8	1,7
Tegelbruket	0,4		0,4	12,8		12,8	11,7		11,7
Trädgårdsstaden etapp 2									
Trädgårdsstaden etapp 3	1,8		1,8						

Trädgårdsstaden etapp 4	22,3	0,2	22,1	24,6	0,1	24,4	2,5		2,5
Trädgårdsstaden etapp 5		0,7	-0,7	12,9	0,7	12,3	20,8	0,1	20,6
Vasaporten	0,7	0,1	0,7	0,7		0,7			
Östra Skogen		2	-2		0,2	-0,2	3,4		3,4
Delsumma	101,4	13,6	87,9	100,1	7,1	93,1	85,6	4,7	80,8

Verksamhetsområde/projekt	2027			2028			2029		
	In-koms t	Ut-gift	Netto	In-koms t	Ut-gift	Netto	In-koms t	Ut-gift	Netto
Aspelund etapp 3	6,4	0,1	6,2						
Aspelund etapp 4		0,6	-0,6		0,3	-0,3	6,5		6,5
Hasslum Väster Kylaren	10,9		10,9						
Horsås rondellen		0,5	-0,5		0,6	-0,6		0,6	-0,6
Locketorp		2	-2		2,1	-2,1		26,2	-26,2
Ej avveckla Locketorp flygplats					-2,1	2,1		-26,2	26,2
Åtgärder utarrenderad mark Golf		1	-1						
Mariesjö Nordvästra	1,1	0,3	0,8	2,7	0,1	2,6	2,1		2,1
Motorblocket	9,3	0,4	9	37,3	0,3	37			
Norr Karstorps rondellen	12,7	0,8	11,9	8,4	0,1	8,4		0,1	-0,1
Norra Ryd etapp 1	19,1	0,5	18,6	1,7	0,5	1,2			
Norra Ryd etapp 3	7,1	6,1	1	9,5	6,1	3,4	9,5		9,5
Risatorp Södra	66,1	24,4	41,7		0,4	-0,4			
Skultorps trafikplats		5	-5	5,3	0,2	5,1	5,3		5,3
Stallsiken Södra		1,5	-1,5						
Timboholm Risatorp	4,6	0,1	4,5	4,2	0,1	4			
Totalsumma	137,3	43,3	94	69,1	8,7	60,4	23,4	0,7	22,7

Fortsättning Exploateringsbudget. Infrastruktur (Bostad)	2027	2028	2029
Aftonpromenaden, Vårsås		0,1	
Arenaområdet, Motorn	1,0	1,0	0,5
Björkebacken etapp 3	1,0	0,4	0,1
Diana	5,4	3,9	
Enbärsvägen, Väring	0,4	0,1	
Glimmern			3,0
Hasselbacken etapp 1 (4)		0,6	4,0
Hasselbacken etapp 3		0,3	1,4
Humlevägen	0,9		
Klasborg Östra			0,3
LIS Lången Södra	0,7		
Mossagården	0,1		
Rydsbogen	1,0	0,3	0,3
Sidensvansvägen Lerdala	1,3	0,5	0,2
Stationsvägen, Igelstorp	0,4	2,3	4,1
Trädgårdsstaden etapp 3	0,4		
Trädgårdsstaden etapp 4	8,4	2,1	0,6
Trädgårdsstaden etapp 5	14,7	10,9	6,6
Östergårdsvägen, Igelstorp	0,3		
Östra Skogen	1,5	7,8	14,4
Delsumma (Bostad)	37,5	30,3	35,5
Infrastruktur (Verksamhet)	2027	2028	2029
Aspelund etapp 3	4,1		
Aspelund etapp 4	0,1	0,3	0,6
Horsåsrondellen		0,4	2,5
Locketorp	1,8	1,2	2,3
Motorblocket	-0,8	0,9	
Norr Karstorpsrondellen	11,6	0,4	
Norra Ryd etapp 1	1,1	1,0	
Norra Ryd etapp 3	15,7	8,0	8,0
Risatorp Södra	13,6	7,5	0,0
Skultorps trafikplats	4,8	8,9	4,5
Stallsiken Södra	0,2		
Delsumma (Verksamhet)	52,2	28,7	17,8
Totalsumma Infrastruktur	104,4	57,3	35,7

VA inom exploatering	2027	2028	2029
Aspelund etapp 3	1,7	0,9	
Aspelund etapp 4		-0,2	
Horsåsrondellen			-0,8
Kylarvägen	0,5	0,5	
Motorblocket	-0,4	3,2	
Norr Karstorpsrondellen	2,0		
Norra Ryd etapp 1	3,7		
Norra Ryd etapp 3	-3,3	-0,6	-0,6
Risatorp Södra	1,2	-0,2	1,4
Skultorps trafikplats	-1,3	-1,4	-0,1
Stallsiken Södra	0,8	0,7	1,0
Timboholm Risatorp	1,4		
Summa VA	6,3	2,9	0,9
Fiber inom exploatering	2027	2028	2029
Motorblocket		0,1	
Norra Ryd etapp 3	-0,2		
Skultorps trafikplats	-0,1	-0,1	
Summa Fiber	-0,3	0,0	0,0

BILAGA TILL BUDGET FÖR 2026 – 2028

Förutsättningar för Budget

Omvärld: Digitalisering och elektrifiering.

Det pågår en digitaliseringstrend som dels utsträcker täckning för digital kommunikation över allt större ytor med fiber, satellit, 5G och IoT nätverk, dels involverar fler tjänster utöver endast kommunikation såsom artificiell intelligens, kännande sensornätverk, och bättre positionering. Se även fördjupning på sidan 51 i denna bilaga.

Samtidigt sker en elektrifiering med allt billigare och bättre presterande energilagring.

Kombinationen av dessa två trender kan exemplifieras i vad avser fordon dels med självkörande el-personbilar på marken, dels med PAV och UAV/drönare i luften som kan ha lång räckvidd och/eller vara autonoma.

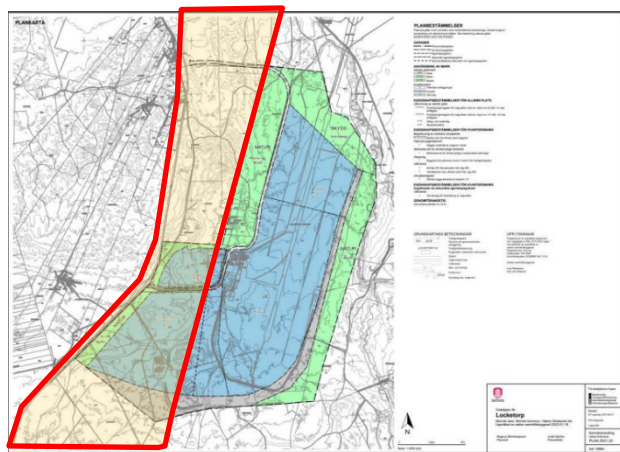
I vår region ökar därmed behovet av flygplatser och flygledning mycket snabbt om än till del för nya typer av farkoster, en omvälvning sker bland de som producerar dessa person- och lastbärande farkoster i luften och på marken.

El-energibehovet förändras i och med elektrifiering av fordon och omställning av industrin, liksom att mjukvaruinnehåll och integration med kommunikationsteknologier ökar över ytan.

Denna omställning kräver att möjligheter öppnas för kapital utifrån att investeras i elproduktion, energilagring liksom i kommunikationsinfrastruktur / noder och produktionsanläggningar av framtidens mobilitet och kommunikationer.

Tillgången på el i elnätet var efter ett antal större etableringar begränsad fram till och med år 2030. Ogynnsam konjunktur och regelverk för etablering och expansion har lett till att tillgång på el ej är begränsande. Det är fortsatt gott om tid att köpa in, detaljplanelägga och iordningställa mark bredvid flygplatsen innan det kan bli tal om en eventuell större ytterligare energikrävande industrietablering. Det finns fortsatt inget skäl att stänga Skövde flygplats eller ta den anläggningen i anspråk utifrån markbehov.

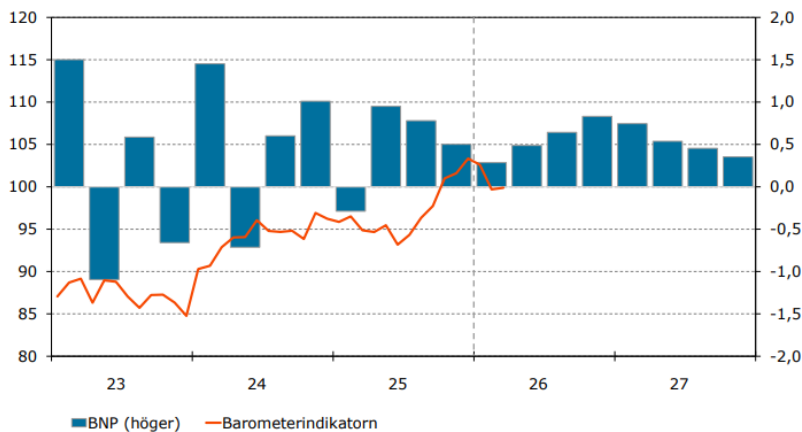
Den lämpliga ytan bredvid är större. Flygplatsen kan och bör därför behålla sin funktion.

Omvärld: Ekonomi

Barometerindikatorn och BNP

Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

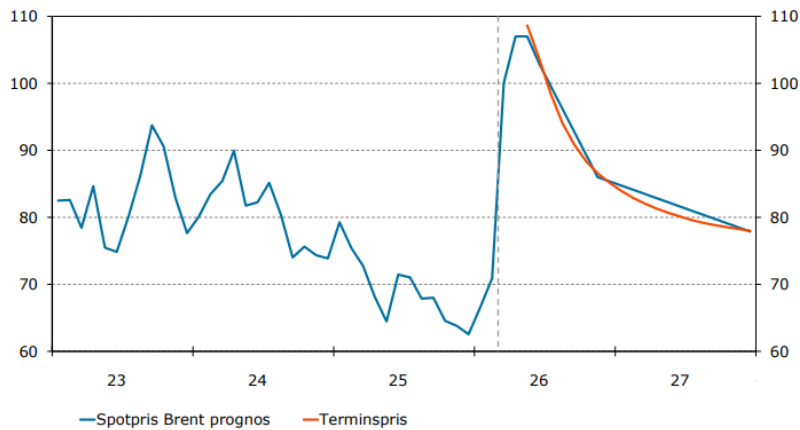

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Bruttonationalproduktens tillväxt har varit svag, men positiv. Konjunkturåterhämtning under 2024 har fortsatt under 2025 som vi förutsåg i vår förra budget. Dock fortsatt dämpat.

Råoljepris, Brent

Dollar per fat, månadsvärden

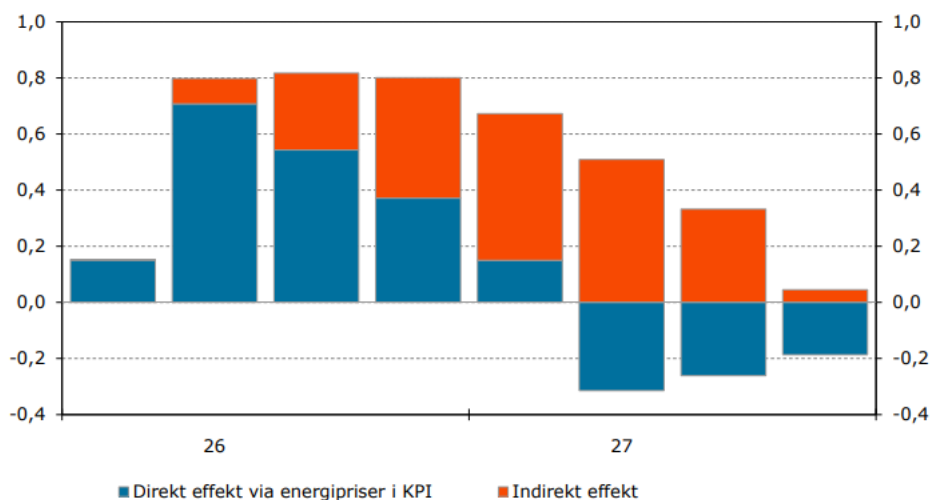

Källor: EIA, ICE, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Krigshandlingar runtom Persiska viken har lett till höjt terminspris på olja under 2026 i nivå med 2022, 2011-14 och en spik under 2008. Risker kvarstår för bristsituation på drivmedel och ökad osäkerhet finns kring priset.

Uppskattade effekter av energiprisuppgången på KPIF-inflationen

Procentenheter, kvartalsvärden

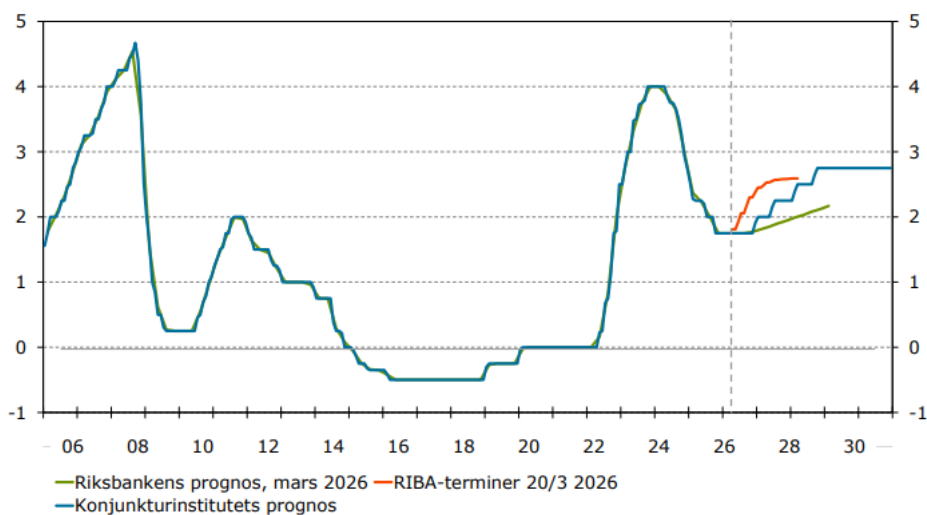

Källa: Konjunkturinstitutet.

Följdverkan förväntas på produktionspriser som i sin tur förväntas påverka inflation, och slutligen kan detta påverka räntor.

Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

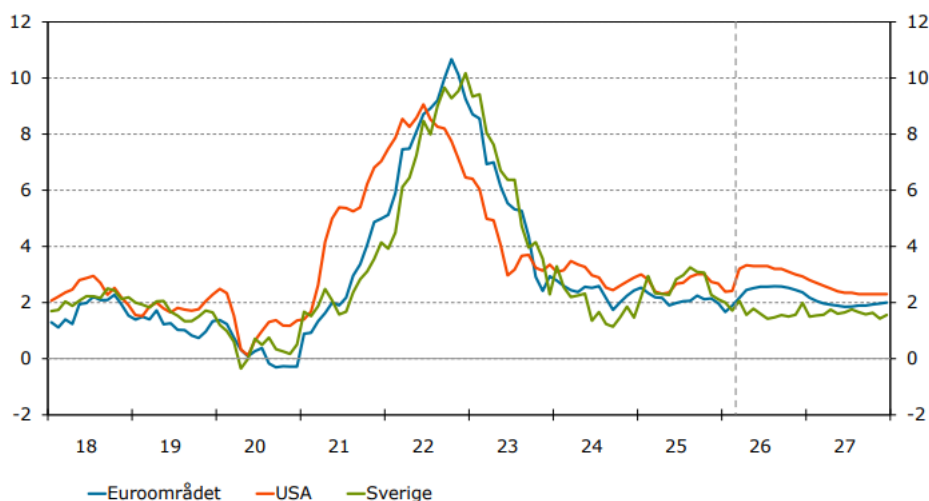

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Vi ser också att räntesänkningar under 2024-25 har avtagit 2026. Den faktiska räntekostnaden för kommunen är i skrivande stund 2,82% och således något högre än styrräntan.

Konsumentpriser i valda länder och regioner

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

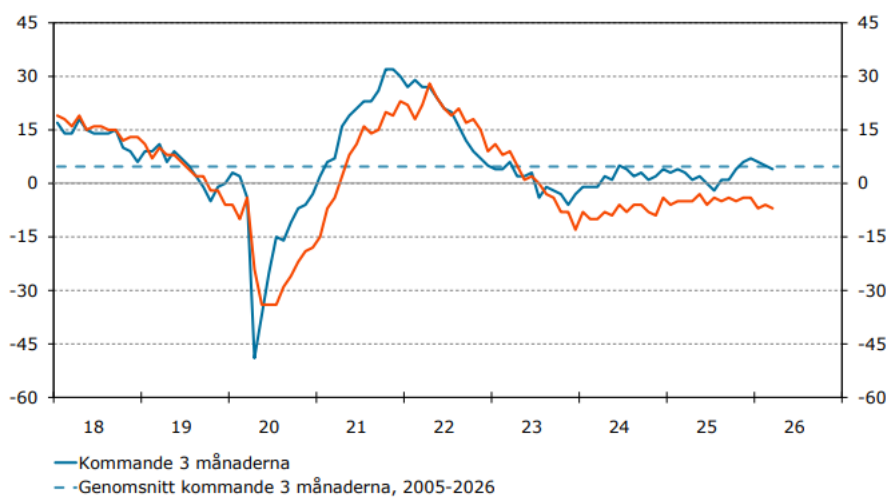

Källor: Eurostat, Bureau of Labor Statistics, SCB, Macrobond, och Konjunkturinstitutet.

Inflationen ligger nära målet och föranleder ej räntejusteringar uppåt, ännu. Men är som sagt känsligt för störningar i varuflöden, produktionspriser och ytterst energipriser. Vilket vi såg under Covid.

Anställningar i näringslivet

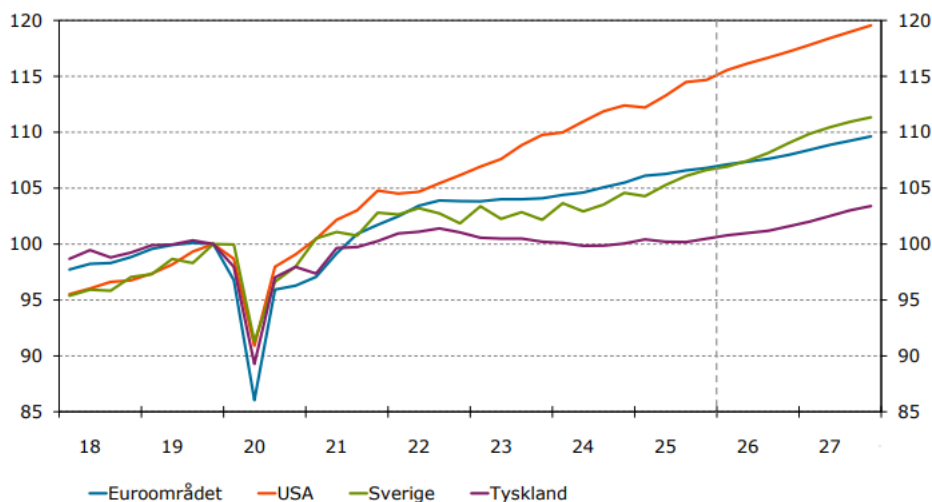
Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Anställningsplaner är fortsatt dämpade, som för ett år sedan.

BNP i valda länder

Index 2019 kvartal 4=100, fasta priser, säsongrensade kvartalsvärden

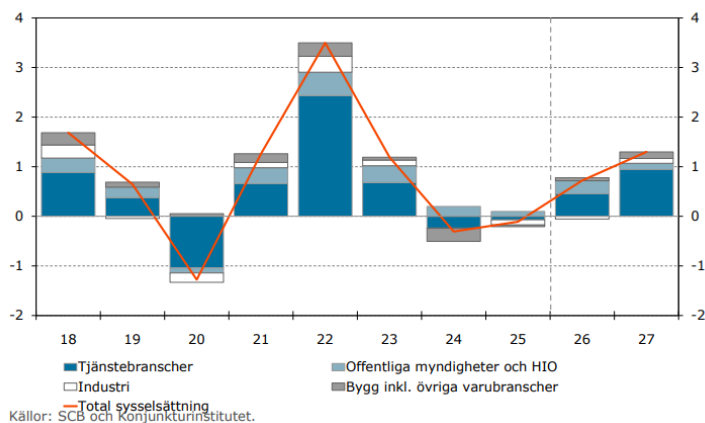

Källor: Nationella källor och Konjunkturinstitutet.

Sveriges BNP tillväxt är positiv i likhet med Euroområdet. Tyskland som i ett strategiskt misslag gjort sig beroende av billig rysk energi genom att avveckla egen energiproduktion släpar efter. I USA är tillväxten hög.

Bidrag till sysselsättningstillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter, faktiska årsvärden

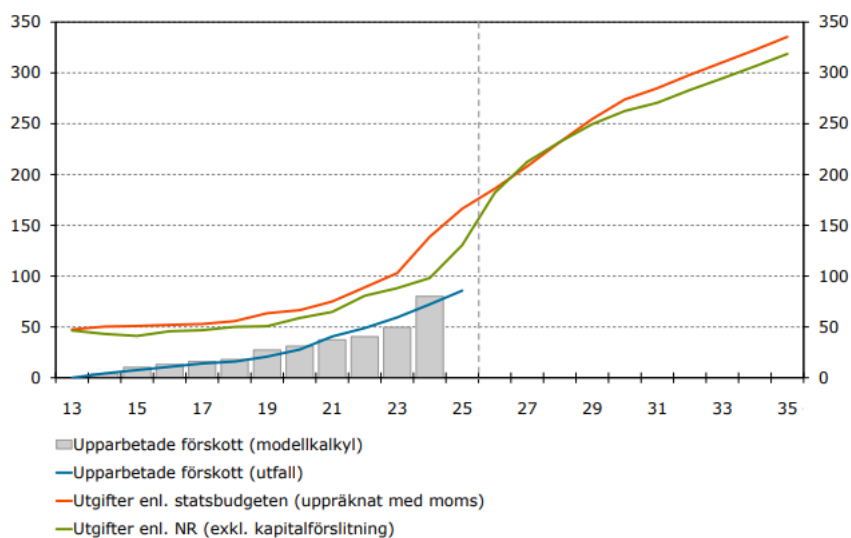

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Sysselsättningen väntas åter öka. Det är tjänstesektorn och offentlig sektor som driver upp detta, medan industrin fortsatt backar under 2026 för att åter öka något 2027.

Militära försvarsutgifter

Miljarder kronor

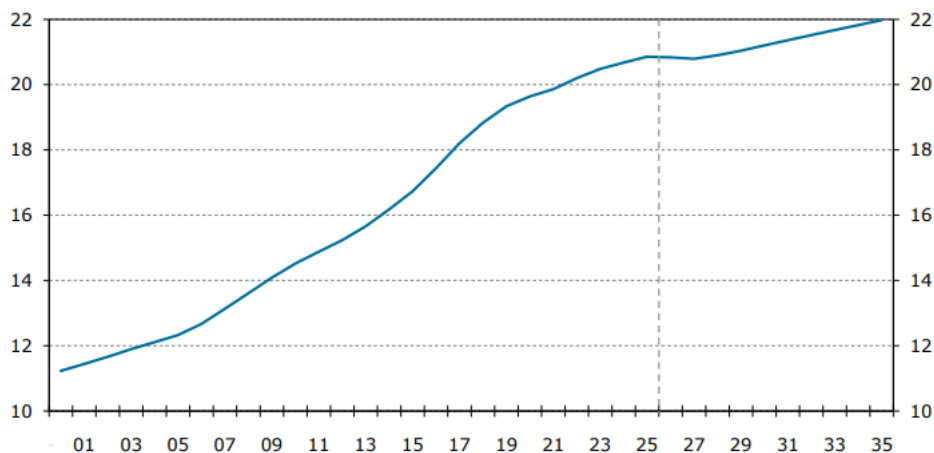
Källor: Regeringen, Statskontoret, SCB och Konjunkturinstitutet.

Stora satsningar görs inom det militära försvaret. En dramatisk ökning sker under planperioden. Eftersom Skövde är Sveriges största garnisonsort kommer detta inflöde att märkas och kräva att kommunen möter upp Försvarsmaktens tillväxt genom att tillhandahålla matchande samhällsservice och infrastruktur.

Rätt hanterat är detta en mycket stor möjlighet för Skövde.

Utrikes föddas andel av totalbefolkningen

Procent

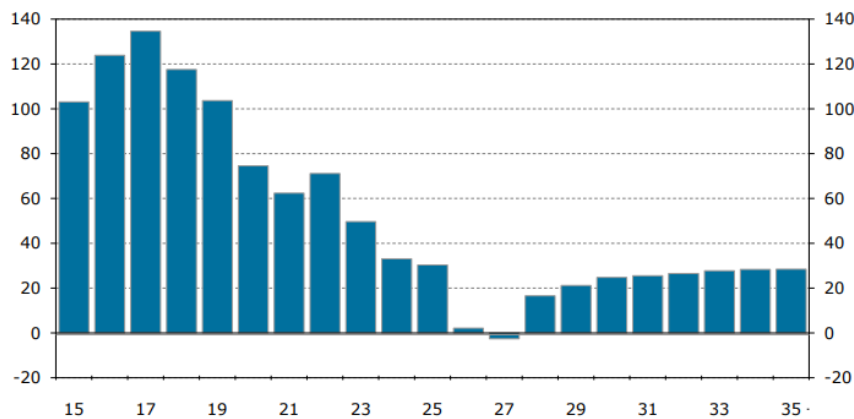

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Andelen utrikes födda har fördubblats på 25 år i Sverige. Det har skapat ett behov av att göra det möjligt att komma i arbete och/eller studier utan att ännu fullt ut ha tillgodogjort sig språket.

Befolkningstillväxt

Årsdata. Förändring i tusental personer

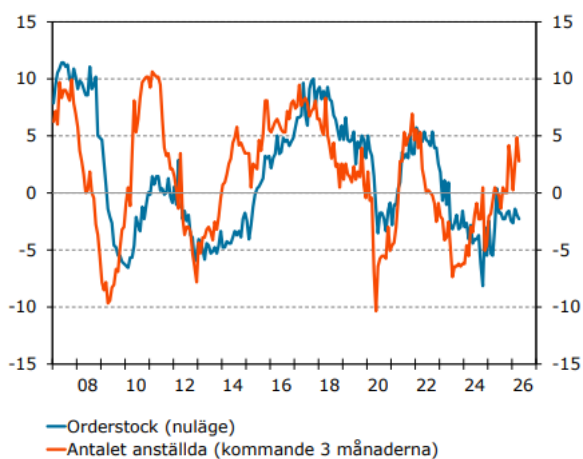

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Det har också historiskt förklarat mycket av befolkningstillväxten. Ökningen har dock mattats av kraftigt under innevarande mandatperiod 2022-2026.

Byggverksamhet

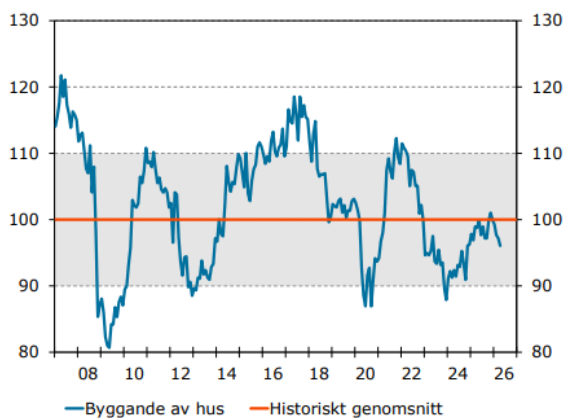
Frågors bidrag till konfidensindikator, linjer

Byggverksamheten har ännu inte riktigt kommit igång om än det såg lovande ut förra året. Det är fortsatt ränteläge och byggpriser som håller igen.

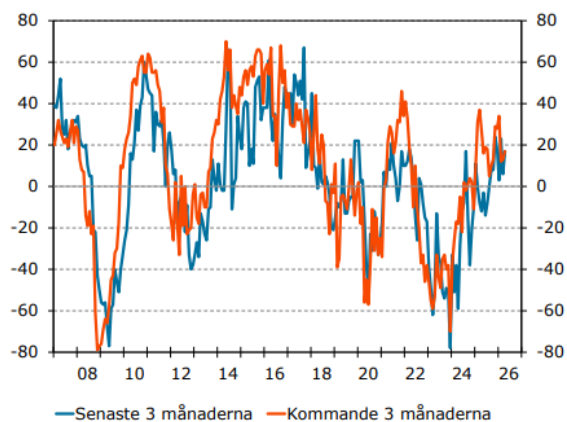
Byggnade av hus

Konfidensindikator, index medelvärde=100

Byggnade av hus

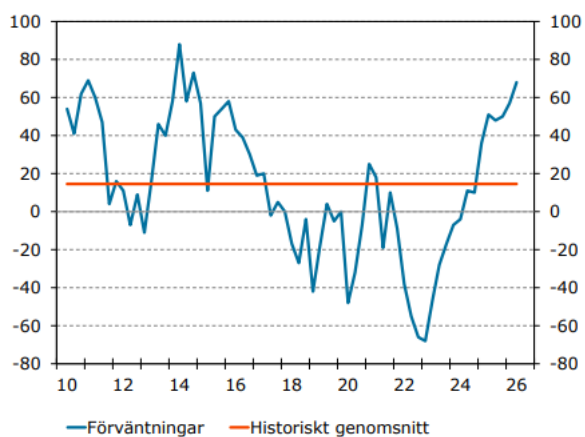
Byggnad, netttotal

Ser vi på husbyggnade är det fortsatt dämpat men har ökat något i aktivitet. Det är efterfrågan på hus som håller tillbaka och inte brist på material och arbetskraft. Under 2025 har egna hem främst byggts av kapitalstarka individer i attraktiva lägen och tomter på plan mark utan sous-terrain / källare är de som främst omsätts.

Anläggningsarbeten

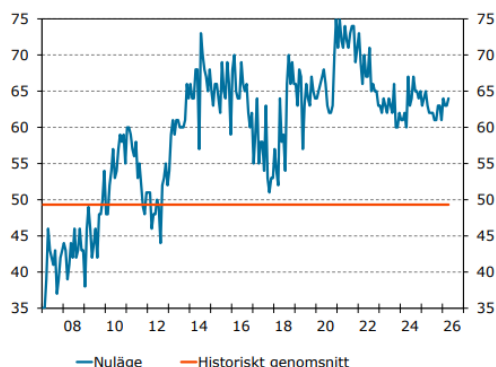
Byggbarmarknaden på ett års sikt, netttotal (kvartalsfråga)

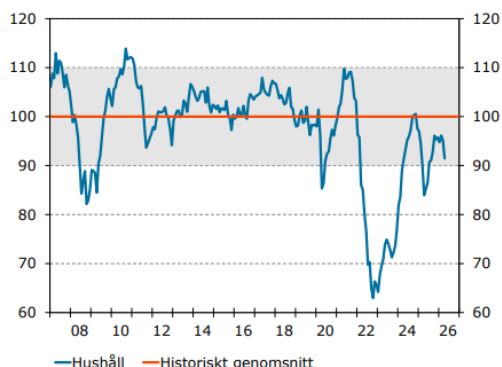
Inom anläggningssektorn ser det dock betydligt bättre ut och den period där man som kommun kunde få mycket attraktiva anbud går förmodat mot sitt slut.

Hushåll

Ekonomisk situation, netttotal

Hushåll

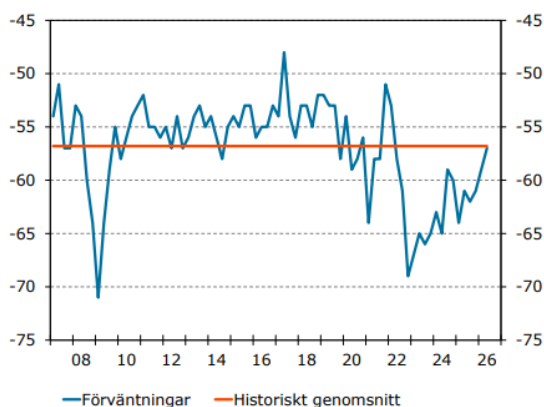
Konfidensindikator. Index medelvärde=100

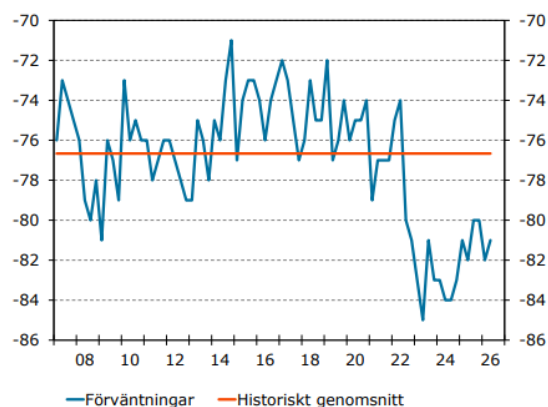
Hushållens faktiska ekonomiska situation är hyfsad, men tilltron till ekonomin är fortsatt låg.

Hushåll

Köp av bil inom tolv månader, netttotal (kvartalsfråga)

Hushåll

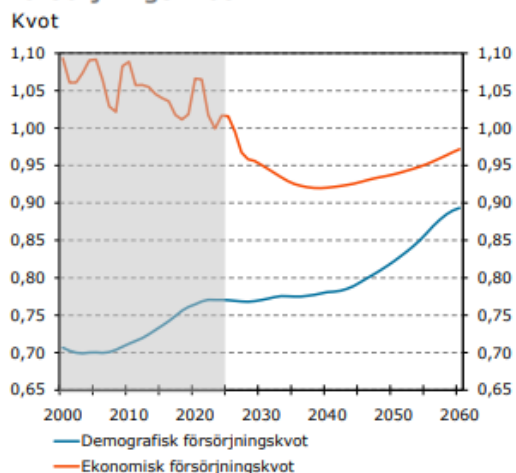
Köp av bostad inom tolv månader, netttotal (kvartalsfråga)

Det avspeglar sig i låga förväntningar på att köpa bil och bostad, eller att renovera. Emellertid förväntas hushållens reala köpkraft förbättras 2026-27 och hushållens syn på ekonomin kommer därför sannolikt förbättras närmaste året, med ökande investeringar som följd.

Intressant nog har hushållen en fortsatt osannolik och mycket pessimistisk syn på inflationen om ett år: 7,5%. Inflationstakten i april månad 2026 var negativ -0,1 (deflation) en effekt av sänkt matmoms. Pågående krig och handelskrig kan påverka inflationen framåt och osäkerheter är stora.

Diagram 8 Demografisk och ekonomisk försörjningskvot

Anm. Ekonomisk försörjningskvot är antalet ej sysselsatta i befolkningen dividerat med antalet sysselsatta.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Trots ökande demografisk försörjningskvot (vilket förklaras av fler äldre per personer i förvärvsarbetande ålder) så har den ekonomiska försörjningskvoten fortsatt sjunka.

Det beror framför allt på att arbetskraftsdeltagandet ökat bland såväl utrikesfödda som äldre. I framskrivningen fortsätter arbetskraftsdeltagandet att öka till följd av att utträdesåldern antas stiga i takt med att medellivslängden ökar och ålders gränserna i pensionssystemet höjs. 6 Därtill faller arbetslösheten i närtid när konjunkturen återhämtar sig och på längre sikt i takt med att jämviktsarbetslösheten bedöms minska. 7 Sammantaget innebär det att den ekonomiska försörjningskvoten fortsätter att sjunka fram till omkring 2040. Detta enligt en studie från KI. (Källa: Hållbarhetsrapport 2026 för de offentliga finanserna, KI)

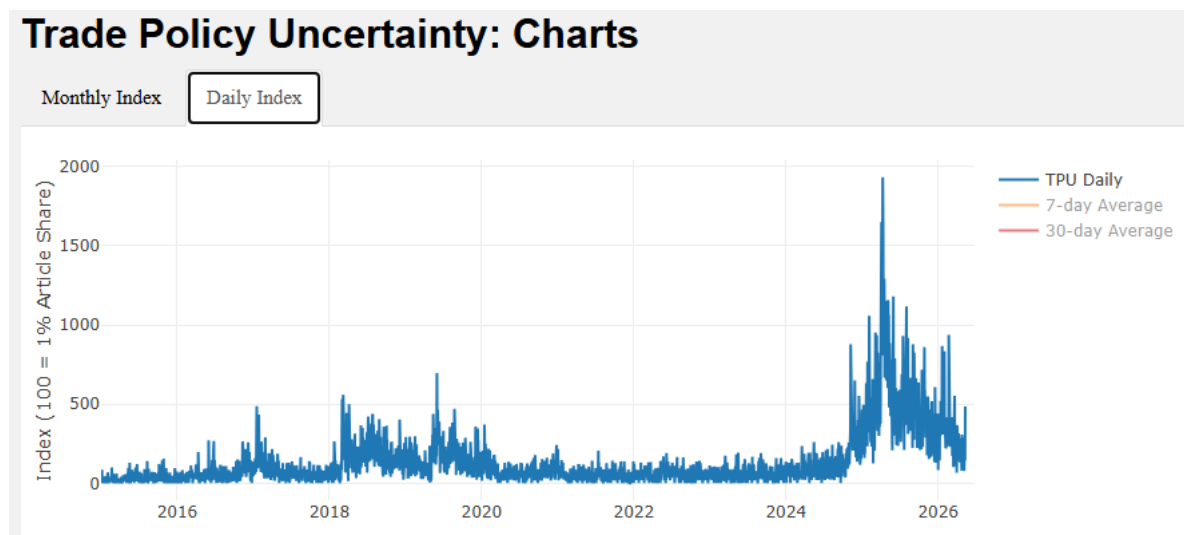
Omvärld: Geopolitisk oro. Kriser och krig.

Säkerhetsläget påverkar även Sverige och har lett till NATO-medlemskap, något som påverkar Skövde som garnisonsort och Skövde kommuns roll relativt Försvarsmakten med exempelvis frågor runt beredskap, logistik och värdlandsstöd.

Vad NATO medlemskapet innebär mer konkret har vi bland annat beskrivit i remissvar på Översiktsplanen, samt ovan i vårt politiska program.

Världen befinner sig i ett läge av ökande polarisering, tilltagande proxykrig och handelskrig mellan stora makter. Denna typ av sanktioner och krig via ombud är genom historien inte ett alternativ till öppen konflikt utan oftare ett förstadium till öppen konflikt. Läget har likheter med läget 1938 då delar av Europa var i krig och andra delar förberedde sig för det.

Risken för krig och konflikt på större skala än vad vi nu ser i Ukraina är således påtaglig under planperioden. En sådan utökad konflikt kan bli internt i en implosion av det imperium av erövrade nationer som Ryssland utgör, eller så kan konflikten expandera ut i fler länder i världen. Så som vi sett mellan Indien och Pakistan och nu i mellanöstern och Nordafrika.

Osäkerheter i världshandeln har varit höga genom den amerikanska administrationens signaler kring importtullar. I grafen ovan syns den upplevda osäkerheten kring handelspolitiken med först Brexit omröstningen juni 2016, därefter första Trump administrationens tillträde januari 2017 och nu den andra Trumpadministrationen sedan januari 2025. Källa([Trade Policy Uncertainty \(TPU\) Index](#))

Spänningar mellan flera regionala makter har ökat. Indien och Pakistan har utbytt stridshandlingar. Spänningarna mellan Kina och andra länder runt sydkinesiska havet ökar. Kina bygger sedan länge en krigsmakt med offensiv räckvidd och förmåga. De sätter press på Taiwan där halvledare tillverkas. Nu rustar även Japan och Sydkorea.

USA har slagit mot Iran med luftangrepp och sjöstridskrafter och utmanat Irans kontroll över handels ruten genom Hormuzsundet.

Omvärld: Valuta.

Riksbanken tror inte att valutan fortsätter försvagas på längre sikt. Vi spådde, som för ett år sedan, att en viss återgång till starkare valuta var möjlig under kort del av planperioden efter en omsvängd ränteregim till sänkningar här och i omvärlden, men det finns fler spänningar i världspolitiken såsom Kina-USA. Samtidigt är den långa trenden över senaste decenniet tydligt den motsatta av en efterhand allt svagare krona relativt euro. Snarlikt ser det ut för kronan relativt dollar.

Denna långa trend av sjunkande valutakurs relativt stora valutor gör det efterhand alltmer attraktivt att etablera exportindustri i vår region liksom att turista här med positiv påverkan på besöksnäring och tillverkande industrier.

Vi konstaterade detta ovan nämnda om valutans långsiktigt sjunkande trend under tidigare årsbudgetar. Vi gjorde i förra årets budget och gör fortsatt en annan bedömning än Riksbanken då vi ansåg det troligare att den långa trenden av valutaförsvagning skulle hålla i sig om än enskilda år kan avvika. Medan Riksbanken är försiktigt positiva och anser att kronan är undervärderad. Oavsett vilket visar kurssvängningen 2008-09 (global finanskris) att kronan som en liten valuta är utsatt vid globala osäkerheter och vi är i en osäker tid.

Diagrammet visar vad en euro kostar över tid och vi har illustrerat den långa trenden av valutaförsvagning. En euro blir allt dyrare över tid om än den svenska valutan stärkts över 2-3 år. Utvecklingen är snarlik för US-dollar.

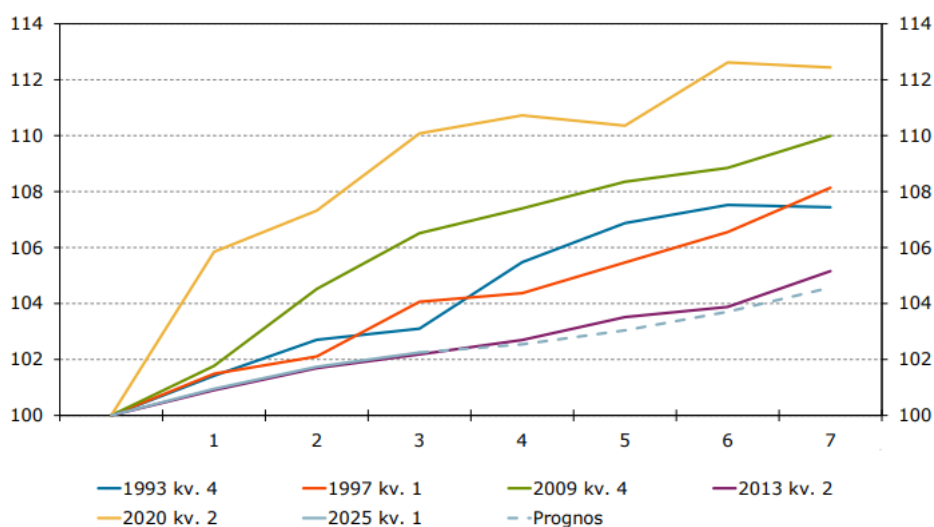
Slutsatsen av detta är att exportindustri och turism fortsätter vara framtidsbranscher och att det är viktigt att hantera valutarisker klokt i kommunens ekonomi.

Vi förutser kraftig ökning av turism i Skövde drivet av valutaförsvagning under planperioden.

Omvärld: Konjunktorens faser och Riksbankens ränta.

BNP i konjunkturåterhämtningar

Index, fasta priser, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

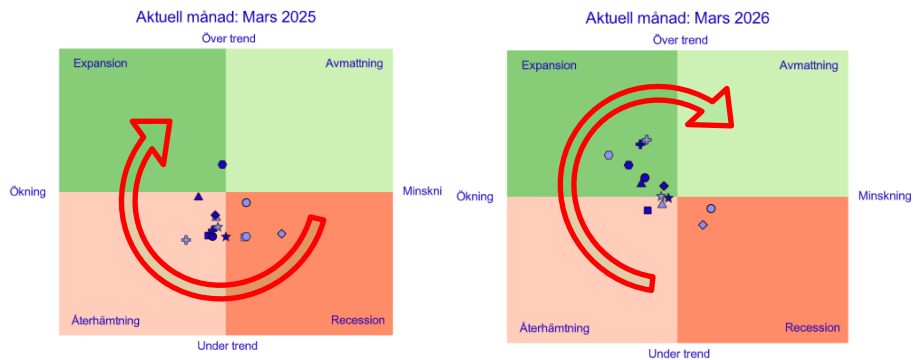
Jämför man återhämtning av BNP denna gång med tidigare konjunkturuppgångar / återhämtningar kan man konstatera att den hittills är långsam och mycket dämpad / svag.

Definitionen av en lågkonjunktur är när faktisk BNP är lägre än potentiell BNP, och sådant har läget varit sedan år 2022.

Konjunkturinstitutet bedömer att den svenska ekonomin fortsätter vara i en lågkonjunktur under helåret 2026 men att man ser en svag övergång till högkonjunktur under 2027.

Det är framför allt hushållens framtidstro som tynger och fortsatt bromsar uppgången. Hushållens syn försämrades i april enligt Riksbankens penningpolitiska uppdatering i maj månad.

Ett sätt att visualisera konjunkturläget är med en konjunkturklocka som visar konjunkturcykelns fyra faser som kvadranter i stället för som en sinusvåg. En sådan modell blir relevant när konjunkturen tycks följa ett tämligen normalt mönster, som nu.

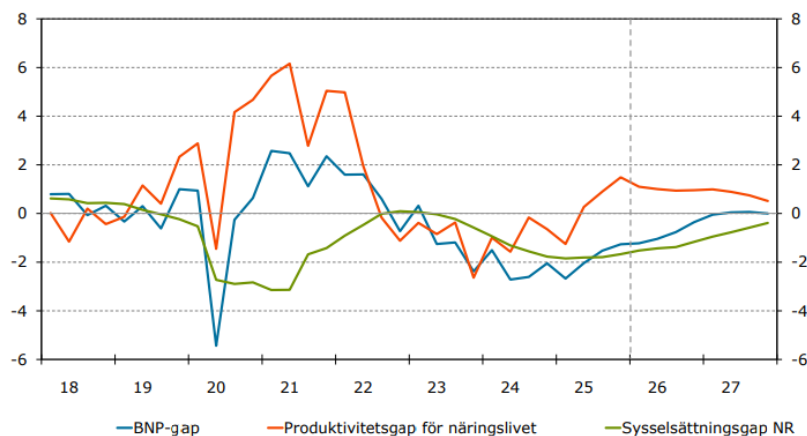

Vi kan där se hur flertalet indikatorer gått från återhämtning till expansion och att vi därmed nu utifrån detta kriterium är på väg in i den tidiga fas under högkonjunktur som kallas återhämtning.

Emellertid är nivån på BNP fortsatt låg och takten på återhämtningen har varit svag.

BNP-gap, produktivitetsgap för näringslivet och sysselsättningsgap enligt NR

Säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Så ser man till definitionen av att faktisk BNP ska överstiga potentiell BNP och det så kallade BNP gapet vara positivt, så förväntas inte Sverige vara i högkonjunktur förrän under slutet av 2026/tidigt 2027 och som synes av diagrammet ovan är det snarare fråga om återgång till ett normalläge för ekonomin än en het högkonjunktur, enligt konjunkturinstitutet.

Omvärld: Priser containerfrakt.

Ett orosmoment för prisutvecklingen / inflationen är stigande fraktkostnader för oceangående containertrafik.

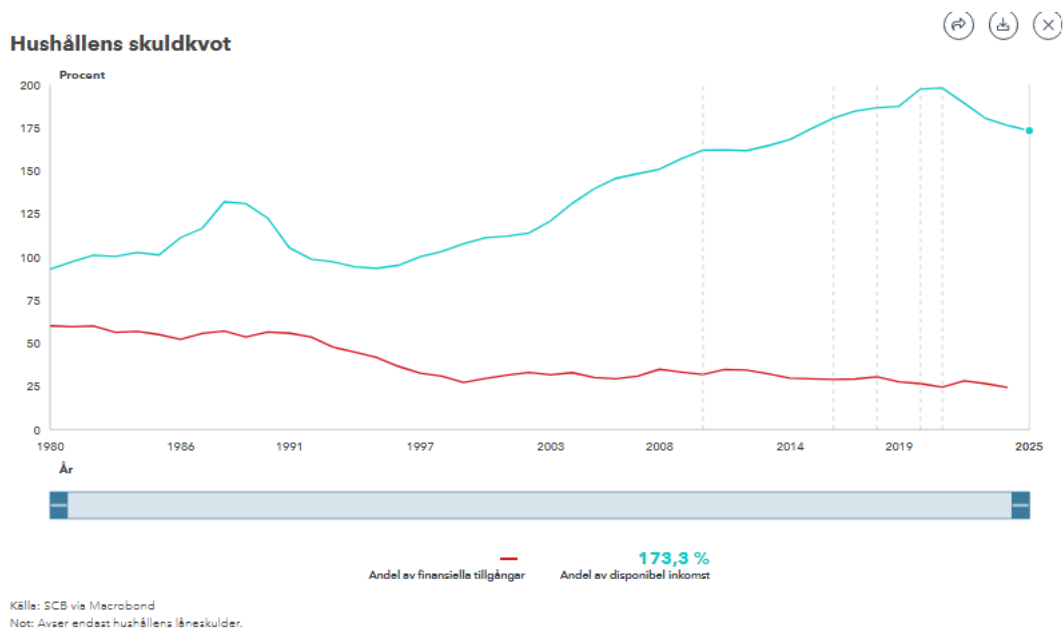
Dessa fraktfartyg utgjorde flaskhals i samband med och en god tid efter pandemin. Priset är mycket känsligt för oroligheter i och omkring de flaskhalsar / sund fartygstrafiken passerar som stör trafikens flöden.

En slutsats är att priset för denna sjöfrakt funnit ett högre och mer volatilt prisläge efter pandemin än innan.

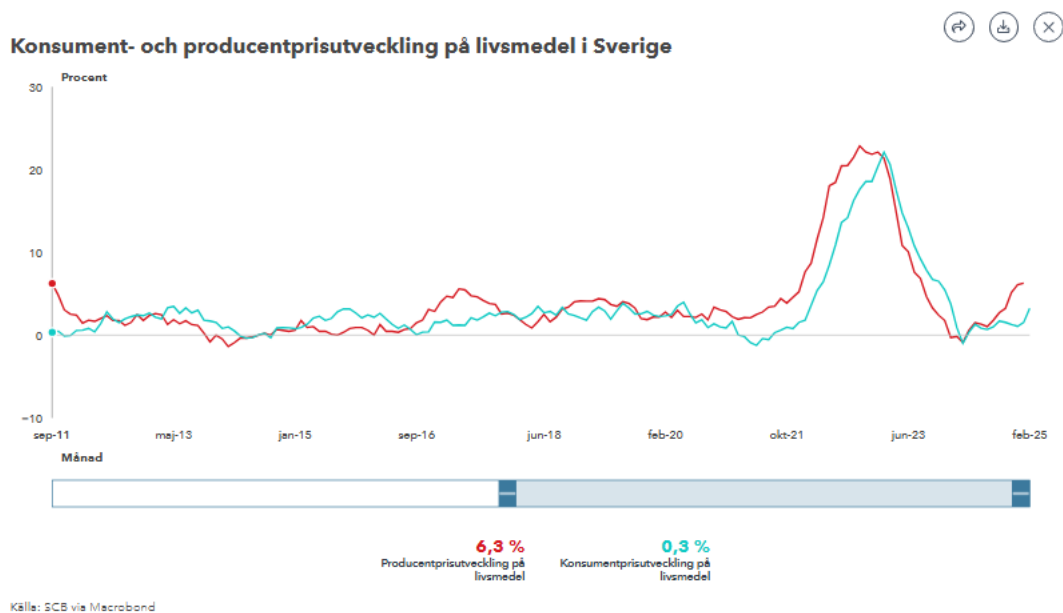
Det ger incitament till att dels finna försörjningskedjor som ej är avhängigt sådan långväga sjöfrakt och att dels ha viss lagerhållning av rent ekonomiska skäl, utöver beredskapsaspekten.

Omvärd: Hushållens skuldkvot, samt livsmedelspriser.

Sverige har förhållandevis högt skuldsatta hushåll.

Som synes avtar hushållens skuldkvot alltsedan det förhöjda amorteringskravet infördes.

Livsmedelspriser har ökat feb-22 till feb-23 i samband med att Ukrainas spannmålsslätter blev slagfält. I april 2026 dämpades prisutvecklingen av sänkt matmoms. Som synes av diagrammet följer emellertid konsumentpriserna generellt producentprisernas utveckling med lite eftersläpning. Konflikten runt Persiska viken gör drivmedel och gödning dyrare.

Omvärld: SKR Cirkulär nyckeltal för svensk ekonomi.

Tabell 1. Nyckeltal för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP, kalenderkorrigerad	0,0	0,6	2,7	2,7	1,9	1,7
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	1,4	-0,3	0,6	1,3	0,9	0,6
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,7	8,4	8,3	7,9	7,7	7,7
Befolkning, 15–74 år	0,5	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	3,6	4,5	5,1	4,7	4,4
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	3,8	3,6	3,5	3,5	3,5
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5
Inflation, KPIF	6,0	1,9	2,2	1,9	2,0	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,8	0,4	1,8	2,1	2,3
Inflation, KPI, juni	9,3	2,6	0,2	1,9	2,1	2,3
Prisbasbeloppet, tusental kronor	52,5	57,3	58,8	58,9	60,1	61,3
Inkomstbasbeloppet, tusental kronor	74,3	76,2	80,6	83,6	86,8	89,8
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	2,75	2,00	2,00	2,15	2,30

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

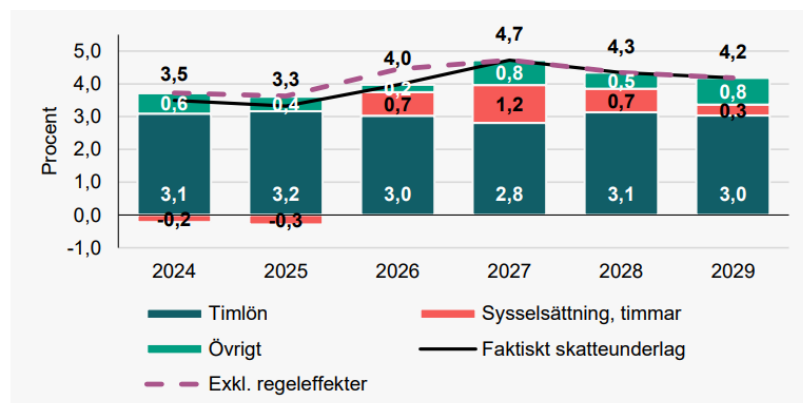
Mycket av vår budget bygger på [SKRs cirkulär 26:18](#), Aktuell Ekonomi för regioner och kommuner. I detta presenterar SKR budgetförutsättningar för regioner och kommuner för åren 2026–2029. Deras antaganden har över tid varit konservativa / försiktiga.

Tabellen ovan är från detta dokument, vilket publicerades 29 april 2026.

Som synes antas inflationen vara låg och flack samt räntan öka svagt. Den underliggande kalkylen är känslig för dessa antaganden.

Diagram 1. Skatteunderlaget, årliga ökningar

Procentuell förändring respektive bidrag till förändring, procentenheter

Källor: Skatteverket och SKR.

Ett annat viktigt ingångsvärde från samma dokument är skatteunderlagets prognostiserade tillväxt. Som synes är det högt under budgetåret 2027. Takten under resten av planperioden 2028-2029 väntas vara i linje med historiskt genomsnitt (4,2% per år 2015-2024)

Tabell 3. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2025	2026	2027	2028	2029
Faktiskt skatteunderlag	3,3	4,0	4,7	4,3	4,2
Regelförändringar*	-0,3	-0,5	0,0	0,0	0,0
Underliggande skatteunderlag	3,6	4,4	4,7	4,3	4,2
Prisutveckling	-0,3	2,2	2,7	3,8	3,4
Realt skatteunderlag	4,0	2,2	2,0	0,5	0,8

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källor: Skatteverket och SKR.

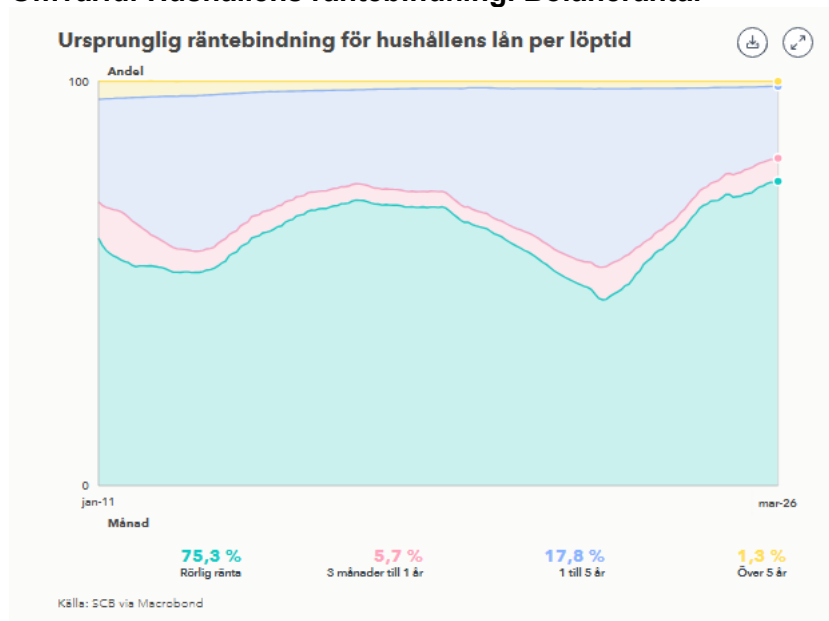
Sätter man så skatteunderlagets tillväxt (kommunens intäkter) i relation till priserna (kommunens utgifter), så urholkades nettot, det reala skatteunderlaget under 2023-24, stärktes kraftigt under 2025 och kommer under planperioden 2027-2029 att mer än halveras.

I synnerhet 2028-2029 väntas låg real tillväxt av skatteunderlaget.

Detta gör att återhållsamhet med nya utgifter är nödvändig under planperioden.

Perioden 2026–2029 beräknas skatteunderlaget i reala termer öka med 1,9 procent per år i genomsnitt, det mesta av denna ökning är således 2026-2027.

Omvärd: Hushållens räntebindning. Bolåneränta.

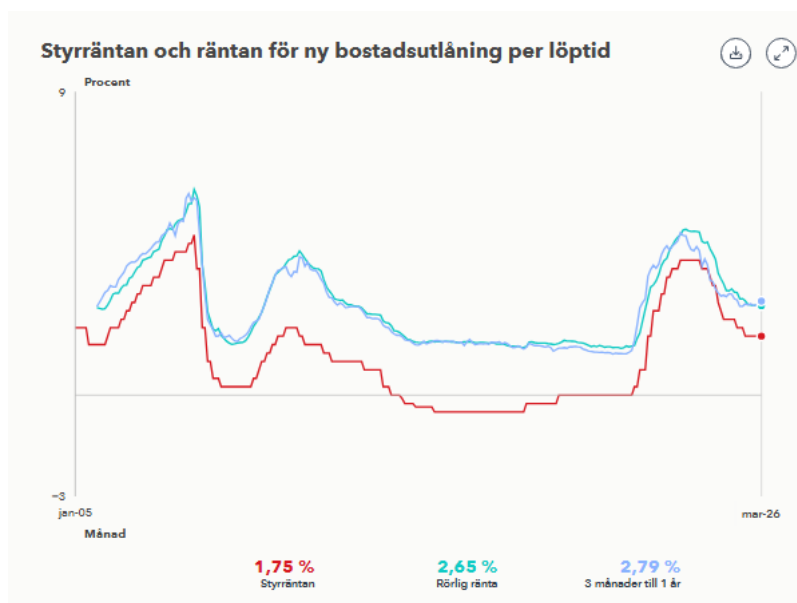

En mycket stor andel (81%) av hushållens lån har rörlig ränta eller kortare bindningstid än 1 år. Denna andel har fortsatt öka.

Det gör, tillsammans med Sveriges relativt höga belåning hos hushåll, att hushållens konsumtionsutrymme för närvarande är känsligt för ränteförändringar både uppåt och nedåt.

En låg inflation, som i sin tur medger låga räntor, är därför av vikt för att skapa konsumtion och aktivitet bland hushållen.

Med en hög andel rörliga lån kommer konsumtionsutrymmet öka relativt snabbt vid en låg/sänkt ränta och omvänt om räntor går upp.

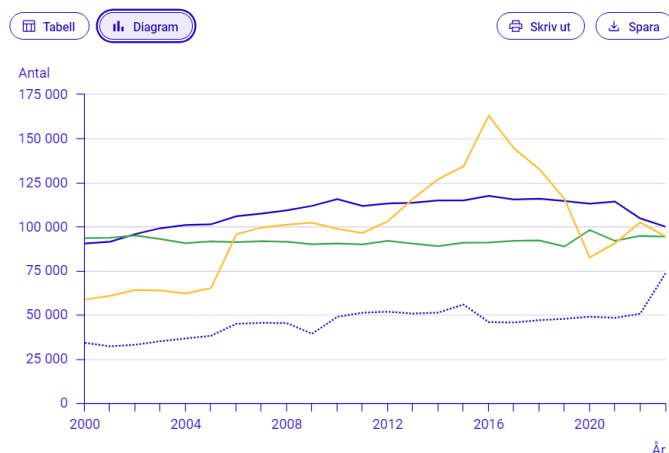
Den undre grafen är Riksbankens ränta, de övre visar kostnader för hushållens korta bolån.

Sänkningen av bolåneräntan på senaste två åren innebär en lindring för högt skuldsatta hushåll i framför allt storstadsregioner och har minskat risken för en kris driven av fallande bostadspriser, men är som synes inte åter på den mycket låga nivån under förra högkonjunkturen (före pandemin).

Denna situation av att räntorna planar ut på ett högre ränteläge utgör stor del av förklaringen till relativt dämpad framtidstro bland hushåll.

Omvärld: Bostadsmarknad. Befolkningstillväxt. Strategier. Tomtkö.

Födda, döda, invandringar och utvandringar per år från år 2000

Diagramförklaring

- Födda
- Döda
- Invandringar
- Utvandringar

Bostadsmarknad beror av tillgång och efterfrågan, inte endast räntor.

Vi tror att framtidens bostadsmarknad drivs mer av efterfrågan på bättre boenden, snarare än på fler boenden.

Vi drar denna slutsats utifrån trender i demografin och förändrade beteenden efter pandemin.

Utvandring ökar, invandring minskar och födslootal minskar i Sverige.

Samtliga dessa tre trender påverkar befolkningens tillväxt negativt och således påverkar det den totala efterfrågan på bostäder.

Men underliggande tillväxt och fallande räntor kommer sannolikt tända efterfrågan på bättre bostäder i landet. Här bör Skövde i högre grad fokusera på dessa trender och bygga för organisk befolkningstillväxt (för barnfamiljer) och skapa boenden med hög kvalitet / attraktion.

Inte, som hittills, endast fokusera på volymtillväxt och extern tillväxt genom stora bostadskomplex / tät urbanisering med låg livskvalitet för vilket det råder ett nationellt överutbud.

Sammanfattning

Ordinarie bostadsmarknad

Skövde kommun är en kommun som växer. Framför allt genom utrikes inflyttningar, men även genom inrikes inflyttningar och ett positivt födelseöverskott. Kommunen har dock, under de senaste åren, haft ett negativt flyttnetto bland målgrupper som barnfamiljer och mitt i livet. Viktigt för kommunen är att ta tillvara på möjligheterna; att kunna erbjuda goda bostadsförutsättningar för t.ex. barnfamiljer för att uppnå kommunens befolkningsmål om att bli 75 000 invånare fram till år 2040. Men, lika viktigt blir det att möjliggöra för invånare att bo kvar i kommunen när deras bostadsbehov förändras.

Framtida etableringar i regionen innebär stora möjligheter för befolkningstillväxt i kommunen. Konsekvenserna som följer blir ökat framtida bostadsbehov, infrastruktur, samhällsservice etc.

Kommande målgrupper för bostäder

Kommunen har under den senaste tioårsperioden haft ett tillskott av bostäder om ca 270 enheter per år. Ca 60% av det som tillkommit har varit flerbostadshus med hyresrätt.

Generellt sett är de stora kommande målgrupperna med bostadsbehov i Skövde kommun barnfamiljer och befintliga äldre invånare.

För att tillgodose bostadsefterfrågan hos fler målgrupper finns det potential att bredda det befintliga bostadsbeståndet med både flerbostadshus med bostadsrätt och småhus i olika upplåtelseformer och hustyper. Att bygga bostadsrättslägenheter i attraktiva lägen med modern hiss kan locka flera äldre målgrupper, exempelvis villasäljare, och potentiellt skapa rörelse och flyttkedjor inom det befintliga bostadsbeståndet.

Majoriteten som har ökat ett kvantitativt befolkningsmål, vilket i dagsläget kräver en årstakt om 1,75 procent, bör skärskåda realismen i sitt mål, när som bäst Skövde växt med 1 procent i årstakt. Tillväxten har nu rasat till 0,4-0,5 procent sedan 2024 och där Sveriges befolkning i stort haft en vikande takt på befolkningsökningen allt sedan 2016, i synnerhet när de nedprioriterat strategier för organisk tillväxt.

Våra målsättningar är kvalitativa om att skapa goda livsmiljöer, framför allt genom småhus och god kvalitet på samhällsservice. Det strategivalet attraherar fler människor till vår kommun inom denna totala mängd, vilken inte längre ökar i samma takt. Den skapar även möjlighet för de som redan bor här att bilda en större familj.

Resultat beräknad potentiell efterfrågan

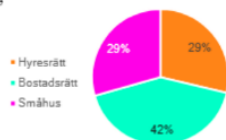
Skövde kommun, 2024

Nedan presenteras det beräknade marknadsdjupet per livsfas och upplåtelseform. Beräkningsmodellen baseras som tidigare nämnts på kommunens befolkningsantal, flyttfrekvens, preferenstal och inkomstfördelning. Dessutom ligger prisnivåer och finansieringsvillkor för nybyggda bostäder till grund för beräkningarna.

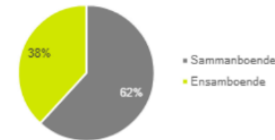
Beräkningen mynnar ut i ett mått på kommunens årliga absorptionsförmåga vad gäller nyproduktion till tidigare presenterade hyres- och prisnivåer, i detta fall 296 bostäder årligen. Observera att denna beräkning ger en volymmuppskattning utifrån ett efterfrågeperspektiv snarare än till ett reellt bostadsbehov.

Marknadsdjupet är som störst för bostadsrätter, mycket beroende på att det finns stora skillnader i möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad mellan de olika hushållstyperna. Som högst är preferensen för småhus, men mycket få ensamboende hushåll har ekonomisk möjlighet att efterfråga ett nyproducerat småhus.

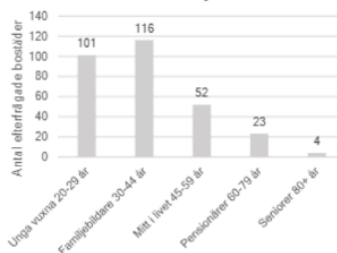
Efterfrågan finns för både flerbostadshus och småhus

Ojämn efterfrågan sett till hushållstyp

Störst efterfrågan bland unga vuxna och familjebildare

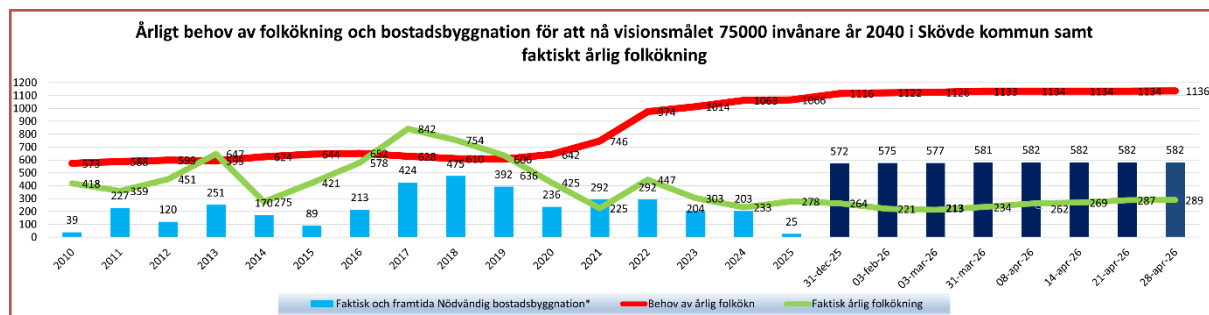

Livsfas	Lägenhet (hr)		Lägenhet (br)		Småhus (år)		Totalt
	Ensamboende	Sammanboende	Ensamboende	Sammanboende	Ensamboende	Sammanboende	
Unga vuxna 20-29 år	21	12	29	18	1	20	101
Familjebildare 30-44 år	13	18	19	27	4	35	116
Mitt i livet 45-59 år	5	7	8	12	3	17	52
Pensionärer 60-79 år	3	4	4	5	1	6	23
Seniorer 80+ år	1	1	1	1	0	0	4
Totalt	43	42	61	63	9	78	296

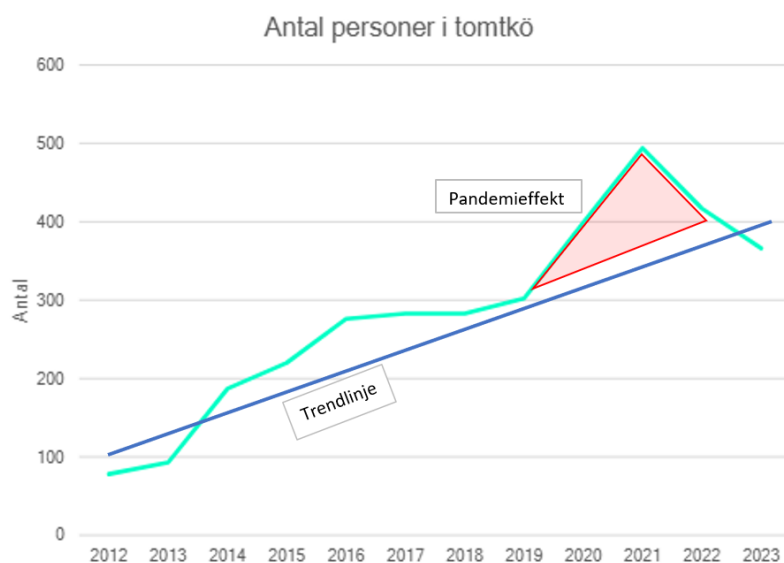
Utdrag ur bostadsmarknadsanalys. 29% av absorptionsförmågan är småhus. Givet att fler bor i nyproducerade småhus per boende än i lägenheter motsvarar småhus mer än en tredjedel av potentiell årlig nyproduktionsefterfrågan, räknat som befolkningstillväxt.

Skövdepartiet lägger större vikt vid att skapa utrymme för fler tomter/ fler småhus/ fler barnfamiljer av dessa skäl. Vi vill inte se fortsatt tillväxt i tomtkön utan hellre fler barnfamiljer.

Gapet nedan mellan faktiskt utfall i grönt (som sjunker) och vad som krävs för den styrande majoritetens vision och kvantitativa mål i rött (som höjts) visar tydligt på en bristande realism och klen resultat relativt historiskt utfall, som var mer balanserat och lagom.

Oaktat konjunktursvängningar drivet av sådant som migration, ränteläge och demografi så finns en långsiktigt sjunkande trend för faktisk årlig befolkningsökning under senaste årtiondet 2012-2023. Annorlunda uttryckt växer kommunen långsammare efter puckeln i befolkningsstillväxt under åren med hög migration än vad den gjorde innan.

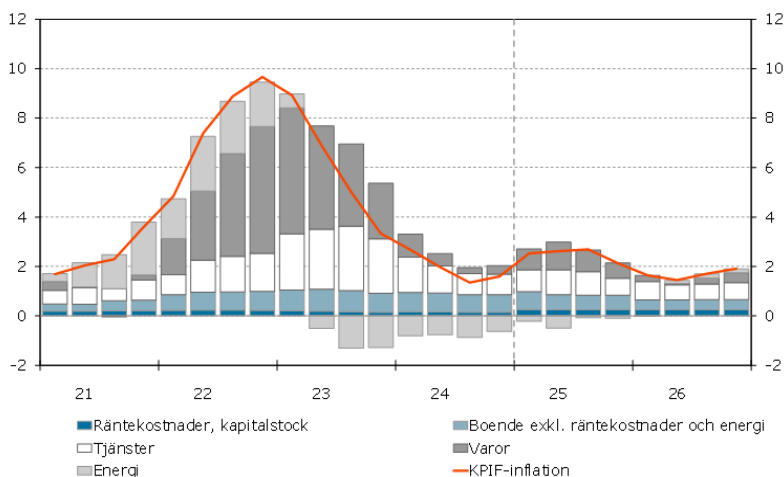

Till del beror det på att tomtkön vuxit under den tiden när man prioriterat diverse andra stadsbyggnadstrender såsom höga hus, förtätning, urbanisering och ensamhushåll på bekostnad av småhus, stadspridning, boende på landsbygd och familjer. Därför har kommunen inte nyttjat hela potentialen för tillväxt. Vi var heller inte fullt rustade att möta den enorma efterfrågan att bo i småhus nära naturen, som uppstod under pandemin.

Omvärld: Inflationens orsakssamband.

Bidrag till KPIF-inflationen

Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

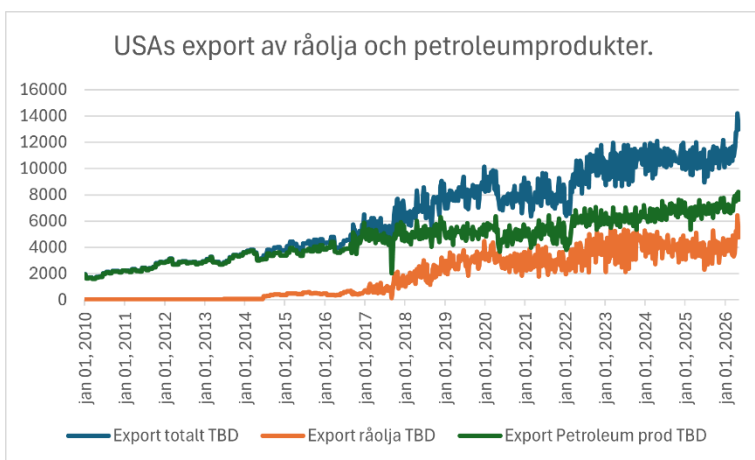
Vi har i tidigare budgetar identifierat en lång trend – över årtionden - av sjunkande ränta och ett mönster, även det över årtionden, av att ju snabbare och högre räntan höjs, desto snabbare och lägre sänks den sedan också i typfallet.

Bilden bredvid från KI, visar hur den höga inflationen uppstod genom att först energikostnader skenade under 2021-22, därefter varor under 2022-23 och slutligen tjänster under 2023.

Pågående störningar i energiflöden, vilket även var sant för ett år sedan, är sålunda intressanta att beakta som rotorsak till eventuellt kommande prisökningar.

Förförre året konstaterade vi långräckviddiga drönanangrepp på ryska raffinaderier föranleder mer råoljeexport därifrån. Nytt är att länder, inklusive Sverige i Östersjön, börjat uppbringa även den ryska skuggflottans råolje-export.

USA har bytt regim i Venezuela och numera kontrollerar de den tjocka Venezuela-oljan vilken är lämpad för amerikanska raffinaderier i mexikanska gulfen, samt pågående konflikt kring Persiska Viken vilken stryper den volym olja som prissätts i andra valutor än US dollar och styr om en del flöden så att USA säljer än mer olja och raffinerade produkter än förr.

USAs strategi, under dess republikanska styre, tycks sammantaget vara att dels öka sin egen export av olja (se vidstående diagram, av Skövdepartiet, datakälla: US Energy information Administration www.eia.gov Data från Maj 2026).

Dels att olja handlas i USD.

Man är i tillägg uppenbart bekväm med att använda militära medel för att nå dessa syften.

Läget i Skövde.

Underlag inför arbetet med budget och strategisk plan 2027 - 2029 utgörs av, vårt budgetförslag från 2025, tjänstemännens budgetunderlag med dess omvärldsbevakning, samt vårt uppdaterade politiska program vilket inkluderar viss ytterligare omvärldsbevakning av läget 2026.

I detta underlag från tjänstemännen finns pris- och personalkostnadsindex om 171,8 mnkr utdelat på nämnderna, (155 miljoner kronor hade vi för 2026).

Förutsättningar för budget.

1. Finansiellt mål

Finansiellt mål för kommunkoncernen:

1. Årets resultat* för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 6 procent av skatter och bidrag över en rullande sexårsperiod**.
2. Årets resultat* för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 3 procent av skatter och bidrag per år över en rullande sexårsperiod**.

*Med årets resultat menas kommunens ekonomiska resultat inklusive exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga effekter från värdetförändringen i placeringar. I uppföljningen ska det specificeras i vilken omfattning de ovanstående punkter bidrar till uppfyllelse av det finansiella målet.

** Den rullande sexårsperioden omfattar tre år bakåt i tiden och tre år framåt i tiden, vilket med 2023 som startår omfattar perioden 2020-2025. För budgetåret 2024 omfattar sexårsperioden i stället åren 2021-2026, o.s.v. .

2023-02-27 beslutade Skövdes kommunfullmäktige om nytt finansiellt mål enligt ovan. Som synes är det sexårsperioden 2024-2029 som är relevant för det finansiella målet med avseende på denna budget.

Avstämning mot målet sker i slutet på vår driftbudget. Det finansiella målet har 2024-12-09 (se bild nedan) kompletterats med en del som avser självfinansieringsgrad "rör kommunens skattefinansierade delar" och vi menar i vårt förslag att det i stället ska omfatta hela koncernen. Vi saknar dock möjlighet att göra avstämning av den delen då vi ej kan prognostisera bolagens investeringar framåt.

För att säkra god ekonomisk hushållning på lång sikt ska resultatet under en rullande sexårsperiod uppgå till minst tre procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för kommunen samt sex procent för kommunkoncernen över en sexårsperiod. Självfinansieringsgraden av investeringar för kommunens skattefinansierade verksamhet bör uppgå till 100 % men ska inte understiga 80 % under en rullande sexårsperiod. För uppföljning sker mätningen för innevarande år plus de fem föregående åren. För planering sker mätningen för de tre föregående åren samt de tre kommande åren.

Utdrag ur:

["Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv"](#) KF 9/12 2024.

Värdeöverföring, i form av utdelning från bolagen till ägaren kommunen, föreslås vara densamma som i budgetunderlaget, 49 mnkr per år.

Vi emotser att det omvända, kapitaltillskott, kan komma att behövas vid någon tidpunkt till bla energibolaget som verkar inom ett område/bransch med mycket stora investeringar, men vi har svårt att bedöma exakt när givet att den helhetsöversikt vi efterlyser på temat investeringsbehov över tid och över hela koncernen saknas. Dylikt eventuellt kapitalbehov får hantteras i särskilt beslut.

Skövde kommun har finansiella placeringar, vi har budgeterat med att de avkastar ca 5 procent vilket är ett konservativt antagande om genomsnittlig avkastning under en lång tidsperiod. Därmed inte sagt att vi tror att börsen går plus varje år. Men enär KF definierat sitt ekonomiska mål för driftbudgeten på detta vis och enär investeringsbudgetens mål om självfinansieringsgrad också är definierat efter att måttet vinst inklusive avkastning används så blir det alltför restriktivt att budgetera över en hel planperiod med snitt noll i börstillväxt. I synnerhet med avseende på finansieringsbudgetens omfattning.

Syftet med detta är att över tid få förbättrad precision och följsamhet mellan budget och faktisk utfall och att därmed bland annat avstämningen mot det finansiella målet ska bli mer rättvisande. Av något oklar anledning följer inte den styrande majoriteten upp målet så som det definierats av fullmäktige, utan bortser från konceptet finansiella intäkter under 3 av 6 år. Av denna anledning redovisar vi även på samma vis som de gör för en rättvisande jämförelse.

Det är viktigt att förstå att placeringsresultat kommer sig av ökade marknadsvärden inte av realiserade försäljningar. Och vi antar att det är skälet till att majoriteten mäter på ett annat sätt än det sätt målet har definierats på. Måhända vore det klokare att mäta på rätt sätt men att ta höjd (säg med ett mål om 3,5%) för att börsen är osäker och värden ej omedelbart realiserbara, etc. Hurusom framgår båda vis att räkna av vår budget.

En effekt av att först budgetera resultat utan placeringsresultat därefter, genom ett hårdare än historiskt mål om självfinansieringsgrad, sedan låta detta lägre resultat jämte avskrivningar sätta tak för investeringar riskerar sammantaget att leda till att den planerade investeringsvolymen blir så låg att den utgör flaskhals för att upprätthålla en tillräcklig nivå underhåll av fastigheter och markanläggningar samt att det stryper önskad tillväxt och attraktionskraft.

Eftersom kommunen i dag bara genomför cirka hälften av planerade investeringar i tid kan ett mål om 80 procent egenfinansiering i praktiken leda till att egenfinansieringen blir mycket hög – till och med över 100 procent.

Budgetering och planering behöver därför ta höjd för genomförandegrad för att inte bli för restriktiv.

2. Självfinansieringsgrad

Skövde kommunkoncerns *bokförda* tillgångar har ökat från 51 138 kr/ invånare år 1998 till 226 987 kr/invånare år 2023 (4,4x). Det är en snabbare ökning än genomsnittet för andra kommuner.

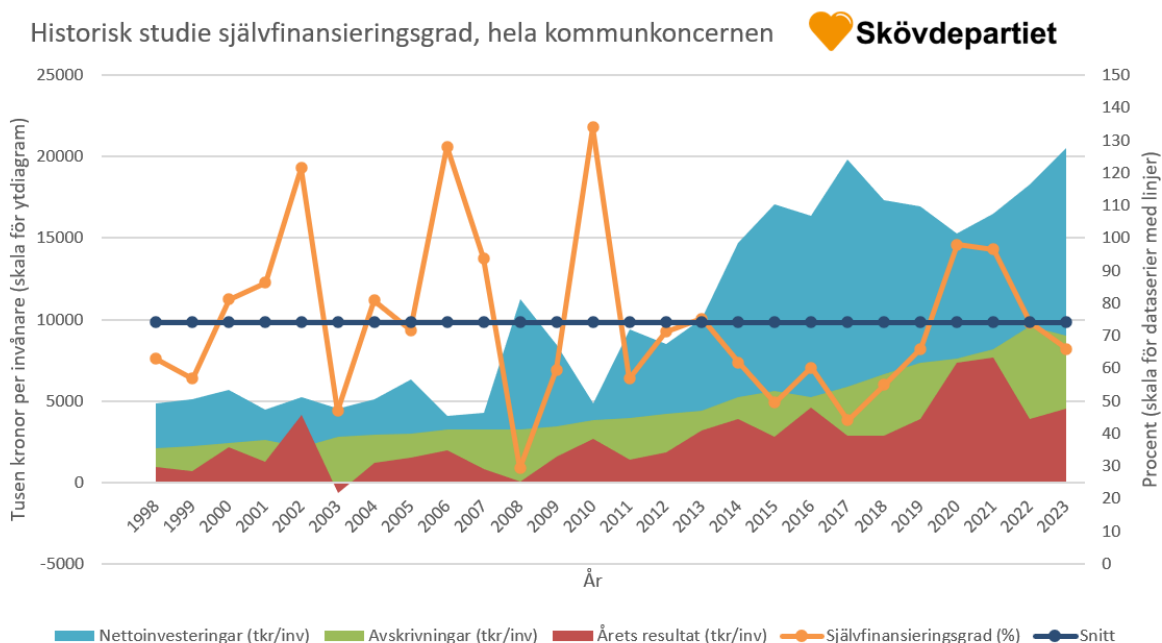
Samtidigt har skulder och avsättningar ökat från 21 286 kr/inv. till 133 349kr /inv. (6,3x).

Skulder och avsättningar utgjorde 41,6% av tillgångarna 1998.

Skulder och avsättningar utgjorde 58,7% av tillgångarna 2023.

Räknat på detta vis har var invånares del i Skövde kommun ökat i skuldsättning.

Justerar man för att marknadsvärden i flera av kommunens bolag är betydligt högre än det bokförda värdet så är utvecklingen mer jämn.

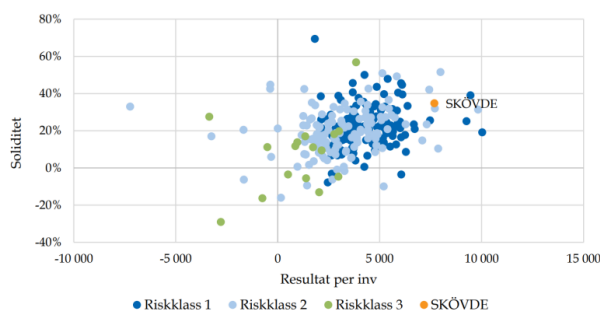
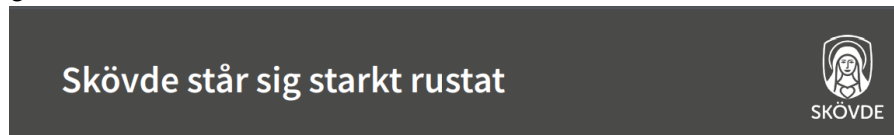

I reala termer menar vi därför att kommunen i stort bibehållit skuldsättningsnivån som andel av tillgångarna. Detta genom ett historiskt genomsnitt på självfinansieringsgrad om ca 75% (se studie i diagram). Vi tror att denna nivå även fortsatt är ansvarsfull och att ett lämpligt intervall för koncernen som helhet är 70-80% självfinansieringsgrad.

Då vi inte önskar bedriva en större andel av verksamheten i bolagsregi är det samma inriktning för bolag som för resten av koncernen. Notera även att självfinansieringsgrad över tid svänger mycket (från 30-130%) Det är då lämpligt att även här utjämna över en sexårsperiod.

3. Jämförelse av Skattekollektivet och VA-kollektivets ekonomier.

De finansiella målen för skattekollektivet om **lägst** 3 respektive 6 procent för kommunen respektive kommunkoncernen står i bjärt kontrast till VA-kollektivets krav om **högst** 0 procent, genom det så kallade balanskravet, som rått och delvis råder i vattentjänstlagen.

Källa: Kommuninvest, avser år 2021

Skövde kommunkoncern som helhet har historiskt uppvisat mycket goda ekonomiska resultat och har en relativt hög soliditet. Kommunens förvaltning är sammantaget därför ej så räntekänslig.

Men inom kommunkoncernen sticker det särredovisade VA-kollektivet ut från den bilden i tilltagande grad. Skillnaden beror av lagstiftning då VA-kollektivet ej fått gå med vinst om än på senare tid (dessvärre för sent) denna möjlighet uppstått. VA är därför nu i ett läge med 5 årsomsättningar i skuld där motsvarande siffra för kommunens skattekollektiv är ett till en halv ggr beroende på om man räknar in pensionsåtaganden.

Dessa två ekonomier drar isär över tid och det är därför av vikt att stävja den utvecklingen. Ett sådant sätt är att kommunens skattekollektivs exploateringsbudgetar bör sluta vältra över räntekostnader på VA-kollektivet för nyanläggningar utförda på skattekollektivets uppdrag vilka ännu ej tagits i bruk. Dessa räntekostnader bör i stället bäras av skattekollektivets exploateringsbudget och/eller den interna räntan för dylikt sättas till noll.

Propåer från skattekollektivet till VA-kollektivet om subventioneringar av stora etableringar bör även de omgående returneras till de i koncernen som har lägst räntekänslighet och bäst förmåga att bära dylikt. Risk- och sårbarhetsarbete, reservvatten och varje sådan del av VAs ekonomi som lagstiftningsmässigt kan bäras av skattekollektivet bör bäras av skattekollektivet i syfte att dessa divergerande trender ej ska förstärkas ytterligare.

Vidare har VA-kollektivet, visserligen även här drivet av lagstiftning, byggt ut VA-nät till mindre områden med samlad bebyggelse, som exempelvis Böja. Vilket kan sägas vara drivet lika mycket av skattekollektivets ambitioner för landsbygdsutveckling som av VA-kollektivets ansvar och ambitioner kring VA-verksamhet.

Den tillväxtambition som finns, återigen hos skattekollektivet, har föranlett mycket stora investeringar i bland annat stadskvarns reningsverk. Mer kommer på samma tema i Tidans och Timmersdalas reningsverk. Utmaningen beskrivs kortfattat i Kommuninvests och Svenskt Vattens folder. Där listas bland annat som en metod att skapa överblick genom tio-åriga

prognoser. Något som redan finns i Skövde och som ger vid handen att det blir värre innan det eventuellt blir bättre utan ytterligare åtgärder av finansieringsstrukturen.

För att inte VA-kollektivets skuldsättning helt ska urarta bör finansiering av detta framåt och reservvattentäckers vattenskyddsområden, reservkraft etcetera, studeras framgent och åtgärder vidtas för att inte de två särredovisade ekonomiernas räntekänslighet ytterligare ska divergera. För brandposter, se nedan.

En sak som begränsar avgiftsintäkter till Skövde VA är att anslutningstaxor revideras med större intervall än den årliga taxan. Nästa gång bör den förra föras med indexeringsklausul kopplad till relevant index och denna indexering delegeras till ansvarig nämnd.

Av godo är att Skövde har god koll på och god status på sitt ledningsnät jämfört med andra och att ekonomin i kommunalförbundet Skaraborgs Vatten ser bättre ut avseende skuldsättningsgrad.

Om ovanstående åtgärder kan sägas beskriva vad som behövs för att långsiktigt komma till rätta med divergerande ekonomier så finns även **strategin att kortsiktigt mildra de värsta effekterna på VAs räntekänsliga ekonomi**. Den särredovisade ekonomin har med 5 ggr årsomsättningen i skuld svårt att hantera snabba svängningar i ränteläget. Här kan man tänka sig **att skattekollektivet lägger ett tak på VAs räntesats** och bär kostnaden därutöver för att mildra utväxlingen på flera ggr räntehöjningen som annars slår på VAs omsättning / avgiftsuttag. Inför nästa räntechock i ekonomin måste regelverk och rutiner finnas för detta.

Möjligheten fanns och är inskriven i Servicenämndens riktlinjer på området att be om hjälp med dylikt men nyttjades inte under den gångna mandatperiodens ränte- och prischock, varigenom VA-avgiften ökat med över 80% på fyra år. Det misstaget får inte upprepas.

Att kommunkoncernens lånestock som helhet hanteras klokt och nu ligger rörligt när räntan faller för att bindas på längre tid innan nästa uppgång så som beskrivits ovan är särskilt väsentligt för att lindra svängningarna för VA-kollektivet då deras skuldsättningsgrad ger en stor hävstång på räntesvängningar. Ett alternativ kan vara att VA-kollektivets låneskuld läggs separat när den löper ut och att deras skulder binds på längre löptider och blir mer förutsägbara över tid.

På en nationell nivå bör självfallet lagen ändras så att även VA-kollektiv skall ha viss vinst och styra mot god ekonomisk hushållning, i stället för att som nu vara förbjudna till det vilket är den huvudsakliga mekanism som byggt upp den höga skuldsättningen.

Vi inför i denna budget ett mål om låga taxor och avgifter. Som strategi för att nå detta behöver Skövde VA även fortsatt arbeta med sin interna effektivitet.

Brandposter

Skövde kommun har ca 1100 brandposter med en kostnad (nyanläggning) idag om 61 tkr styck, eller 67 miljoner kronor. Som regelverket ser ut på VA området är dessa kommunens skattekollektivs sak att finansiera. Vi har under de gångna åren uppmärksammat detta och åtgärder har inletts för att kostnaden framåt ska bäras av rätt kollektiv.

Exploateringsområden. Kapitalkostnad för ej anslutna VA-anslutningar.

Vidare anser vi att de investeringar som avser ny-exploatering ska bäras av skattekollektivet och/eller privata exploatörer inom ramen för respektive exploateringsbudget. Även här börjar vi få gehör för en korrekt redovisning och att rutinerna ändras i stadshuset om vem som bär dessa kostnader.

Det att VA-kollektivet burit kostnader som borde burits av exploatör och/eller skattekollektivet behöver justeras. Ett så skuldyngd VA-verksamhet som kommunen har för närvarande har inte kraft att ta tag i helt nödvändiga långsiktiga åtgärder i kommunens huvudsakliga expansionsriktning. Det är hög tid att påbörja nya tillstånd och expansion av Tidans och Timmersdals reningsverk. Då letiderna från ansökan till det att nytt tillstånd kan tas i anspråk är runt tio år behöver dessa processer initieras nu.

Men så har ännu inte skett.

Det innebär att på lång sikt är VA-verksamhetens skuldbörda redan gränssättande för kommunens tillväxt. Vi löser upp denna knut genom ovan nämnda två åtgärder i budgeten, samt att vi som en tredje åtgärd sätter VAs internränta till noll. I dagsläget betalar inte VA internränta utan faktiskt ränta som är högre än den internränta nämnder bär.

Man bör ha detta i minnet om hur VA kollektivets höga skuld till del uppkommit genom att de burit kostnader de inte skulle och hantera det i kommande expansioner, så som exempelvis kostnader för nya matningar / tryckstegring etc till Simsjöns högplatå där i sådana språngvisa expansioner rimligen skattekollektivet har tillfälle att kompenseras detta.

4. Demografi

Ersättning ges för demografiutvecklingen inom skola och äldreomsorg. Syftet är att ge nämnderna en möjlighet att planera utifrån faktiska volymer barn och äldre under verksamhetsåret. Eftersom budgetunderlaget bygger på en befolkningsprognos kommer det att ske avstämningar två gånger under året. Gällande äldreomsorgen finns en demografimodell som bygger på Skövdes befolkningsprognos och offentlig statistik över kostnaden för äldreomsorg fördelat på antal invånare över 65 år.

Demografien med en allt lägre andel i förvärvsarbetsande ålder innebär en dubbel utmaning.

Dels blir kompetensförsörjning allt svårare.

Dels blir försörjningsbördan för skattekollektivet högre med skola och äldreomsorg.

Denna dubbla utmaning behöver mötas med flera strategier.

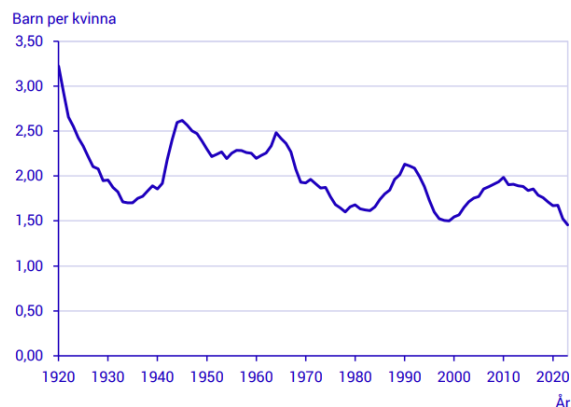
Skövde behöver vara en attraktiv arbetsgivare.

Vi behöver arbeta effektivare.

Vi behöver fånga upp och behålla arbetskraft och i synnerhet så när näringslivet är i lägre behov av arbetskraft.

Skövde behöver än bättre förstå orsaker till sjukskrivningar och personalomsättning och påverka bakomliggande orsaker på ett för kommunen och de anställda gynnsamt sätt.

Diagram 4.1
Summerad fruktsamhet (TFR) år 1920–2023
Total fertility rate 1920-2023

Demografien varierar även över ytan, inte endast över tid. När omgivande kommuner inte ges förutsättningar att växa så som stadskärnan ger det obalans mellan var samhällsservice finns och var medborgare finns. Detta är ytterligare ett skäl till att växa balanserat över hela ytan. Inte endast centralt på höjden.

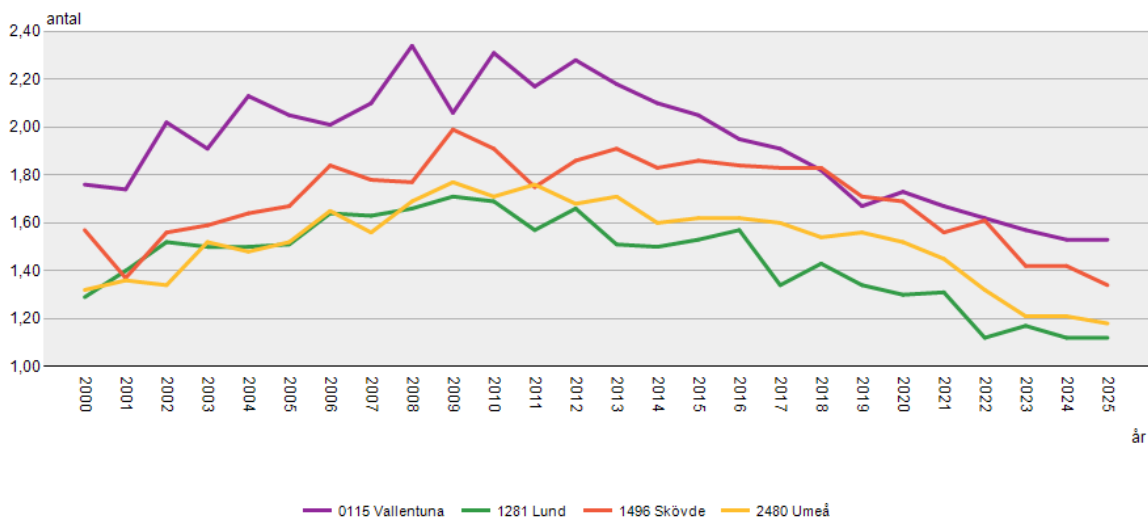
Diagrammet bredvid visar hur barnafödande varierar över tid beroende på vilka årskullar som är störst. Källa SCB.

Ålderssammansättning och vid vilken ålder man föder barn varierar från kommun till kommun.

Kommunens prognosverktyg tar inte höjd för denna effekt och lokala skillnader i tillräcklig detalj och upplösning. Räntor och inflation har dämt ytterligare under 2022-23.

Den bristen leder för närvarande till att förskole kapaciteten dimensioneras ned till botten på dessa svängningar. Förskolor rivs och tomter används till annat. Vilket i nästa led medför att kommunen inte kommer klara nästa topp. En topp som kan komma tidigare, plötsligare och bli högre givet en stor etablering i Mariestad som kommer kräva inflyttad arbetskraft.

Summerad fruktsamhet, antal efter region och år. kvinnor.

Källa: SCB

Ovanstående bild är tänkt att illustrera hur bostadsstruktur, arbetsmarknad och studier på en ort påverkar nivån på fruktsamhet / barnafödande och att det alltså inte endas skiljer över tid utan även skiljer kraftigt mellan olika kommuner. Notera universitetsorters relativt låga fruktsamhet, som förklaras i hög grad av att man bildar familj efter det att man studerat klart och flyttat från orten.

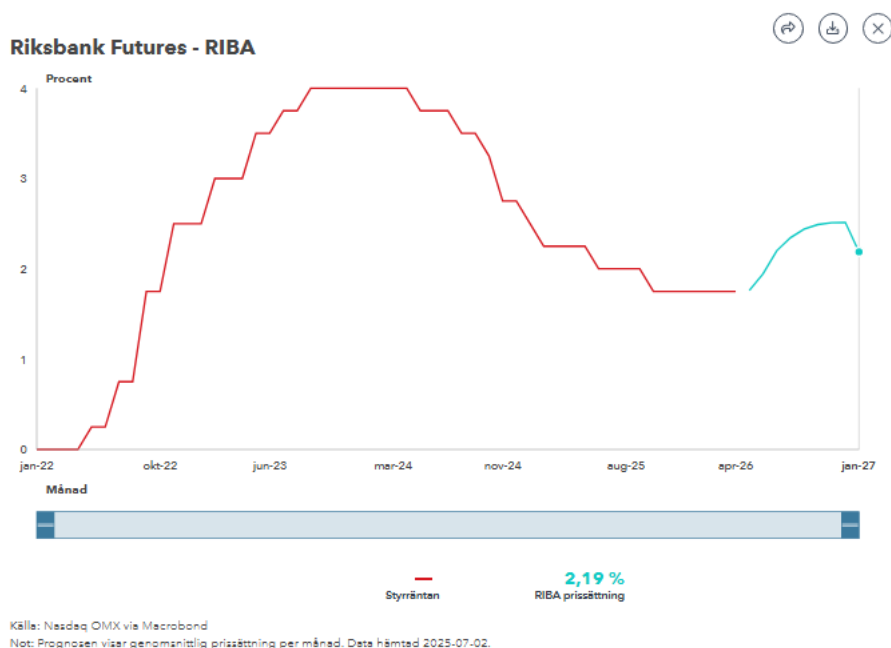
Skövdes utveckling följer i stort rikets genomsnitt under perioden som visas ovan.

5. Effektivisering

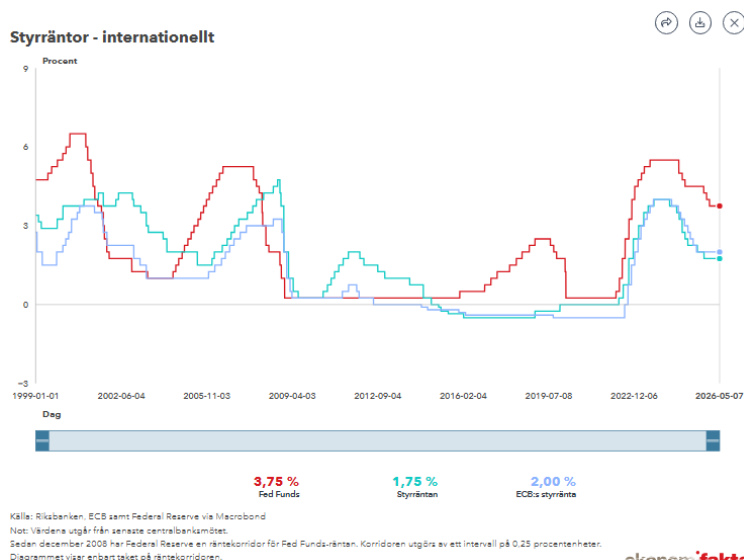
Budgetunderlaget som lämnades över från tjänstemännen för 2027-2029 bygger på 1 procent effektivisering i flertalet nämnder. Beräkningarna är procentuellt utifrån ingående budget. Dock är 220 mnkr under kommunstyrelsen som transfereras undantaget från detta i det underlaget.

Vi ökar med ytterligare 1,5 procent effektiviseringskrav på kommunstyrelsen som vuxit mer än alla andra nämnder sedan 2014 och gjort överskott om 28,5 mnkr år 2025. Dessa 1,5 procent räknas på hela kommunstyrelsens budgettram.

6. Kommunkoncernens räntebindning.

Marknadens förväntningar på Riksbankens ränta speglas av RIBA futures prissättning. Marknadens förväntningar på räntesänkning har först planat ut under förra året för att nu ha upphört och ersatts av en förväntad mindre höjning i år.

Internationellt har räntor planat ut.

Givet fortsatt geopolitisk oro har möjligheten för rejält lägre räntor i närtid minskat rejält.

En genomtänkt strategi behöver likväl skapas och underhållas över tid, liksom den som en gång fanns på plats för elhandel, som på ett klokt sätt hanterar risker och möjligheter som kommer av de kraftiga svängningarna som varit i räntenivå och som kan tänkas uppträda även framåt.

I framtagandet av denna strategi bör VA-kollektivets behov av att utjämna svängningar beaktas. Liksom hela koncernens behov av att hålla sammantagna kapitalkostnader låga.

Vi anser fortsatt att en känslighetsanalys bör tas fram som underlag för utvecklade strategier kring finansieringen. Vi har nyligen genomgått en drastisk förändring av räntenivåer upp och ned.

Hur kan vi på bästa vis rusta oss för nästa sådan period?

Hur ser kommunkoncernens fördelning av kapital ut mellan dess olika delar över tid?

Det vore välkommet att synliggöra denna utveckling över tid och de samband som råder för att kunna utgöra underlag och en modell att testa strategier på som underlag för strategiska val och prioriteringar kring vad kommunen gör och vad den i stället möjliggör för andra att göra, samt på vilket sätt finansiering bäst sker.

Det skulle vidare underlätta att styra mot den del av det finansiella målet som omfattar hela koncernen, vilket vi som sagts ovan anser att målet om självfinansieringsgrad bör göra.

Många bedömare tror och planerar för att räntan stabiliseras på dessa nivåer. Det finns tecken som tyder på det så som att när Europa rustar militärt gör de det för lånade medel och då går räntor upp. Men samtidigt visar den långa trenden för statslåneräntor en sjunkande trend och tidigare räntehöjningar har fallit av längre än vad so hittills skett denna gång.

Så här långt har de som trott att räntan ska stabiliseras och inte fortsätta falla fått rätt.

Det finns dock ett scenario där räntan kan falla ned till mycket låga nivåer under planperioden, om än detta nu är mindre sannolikt, om så sker bör kommunen då binda räntor med avsevärt längre löptider än de som nu är. Detta i syfte att bättre hantera nästa puckel i räntnivåer i kommande konjunkturcykler. Rådande styrdokument och strategier behöver anpassas till detta och scenarion modelleras så att inte tillfället – om och när det uppstår - går kommunen förbi.

7. Beläggningsarbeten

I tidigare budgetar har vi tillfört mer budgetmedel än majoriteten för beläggningsarbeten.

Majoritetens budget har sedan dess succesivt närmat sig våra förslag.

Förra året togs ännu ett kliv närmare vårt ursprungliga förslag.

Genomförandegraden dock varit låg. Vi anser att kommunen först behöver bli bättre på att använda de medel som redan budgeterats innan vi anslår mer.

Vi anslår 12 mnkr i yttertätorter mot majoritetens 2. Här ingår viss andel ytterligare beläggningsarbeten prioriterade för yttertätorter.

8. Snöröjning.

Kommunen har i senaste upphandling fått skenande kostnader för snöröjning.

Det bör rättas genom högre nyttjande av egen fordonspark och bättre upphandling av externa förmågor.

Befintlig fordonspark utrustas med snöutrustning, inkl lastbilar.

Den fordonspark som transportgymnasiet hyr iordningställs så att den kan nyttjas, här har vi fått gehör.

En ny upphandling ska utföras så att den bättre speglar entreprenörers egen fördelning av kostnader mellan fast (att ha utrustning i beredskap) och rörlig del (kostnader som uppstår när man faktiskt röjer snö) så att entreprenörer inte står risken att förlora/vinna beroende av väderlek.

Detta för att fler ska kunna lämna anbud och det därigenom blir mer attraktivt pris.

En oligopolliknande situation har historiskt skapats där en enda aktör givit anbud. Det bör brytas upp genom hur upphandlingen utformas så att fri marknad åter råder.

Det finns även möjlighet att hyra in lämplig personal och utbilda den. Vaktmästare till ett stängt Arenabad kan som ett exempel utbildas i att röja snö under den period ordinarie arbete är begränsat av att arbetsplatsen är stängd. De kan därefter utgöra förstärkningsresurs.

9. Grundskola och lokalbehov. Skultorp.

Sent omsider fick vi gehör för renovering av Frösve skola. Emellertid byggs inte ny högstadieskola i Skultorp där den logiska placeringen är, utan byggnation pågår för fullt i Mariesjö där det redan finns tre högstadieskolor i tre närmast angränsande stadsdelar.

Vi konstaterar därför att högstadium i Skultorp tvingas att senareläggas bortom planperioden då behov för ännu en sådan skola i kommunen inte föreligger.

Billingsdalskolans nybyggnad och expansion i Skultorp för att bli en sammanhållen F-6 skola finns i underlaget. Vi har inkluderat detta även i vårt förslag, med några tillägg:

Vi inhägnar en spontanidrottsplats i närområdet så den lämpas för tex fotboll, samt köper in och renoverar en f.d. paddelhall till idrottshall. Detta görs under 2027. I detta ingår att anlägga en trafiksäker gångväg till idrottshallen.

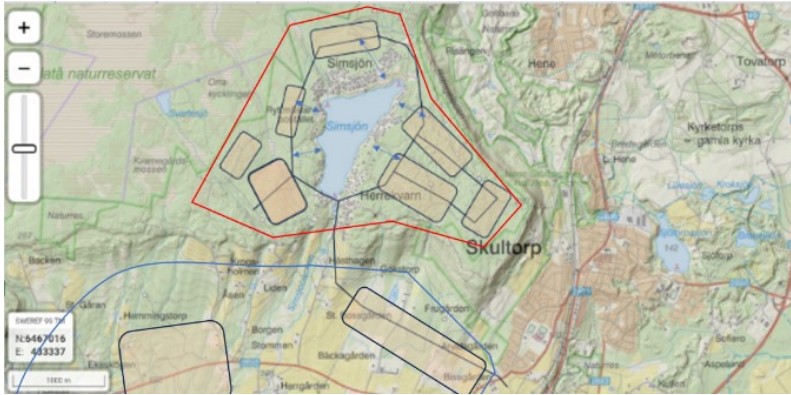
Fastighetens fribärande yta bedöms tillräcklig för handboll, basket, futsal med mera och är att betrakta som hall av full storlek. Dock krävs viss investering för redskap, ombyte / dusch mm.

Där Svärtagårdskolan nu ligger, kommer tomten inte räcka för en ny högstadieskola i en framtid. Därför väljer vi att detaljplanera området för bostäder efter att F-6 verksamheten flyttats till Billingsdal.

Vi investerar 1 mnkr för att rusta upp motionsspåret i Skultorp.

10. Simsjöområdet.

Skultorp kan även expandera söder om Simsjöns högplatå. Detta område (blå kontur i figuren) bör märkas ut på kartan som bostadsområde.

Figur (Denna figur och texten är hämtad från Skövdepartiets yttrande till ÖP 2040).

På Simsjöns högplatå finns plats för fler småhus, med nära till såväl sjö, som tätort. Ref sid 53-54.

Simsjöområdet (röd kontur i figuren) bör utpekas som bostadsområde. En ringled förbättrar även vägen till befintlig bebyggelse genom vägkopplingar in mot befintlig mindre väg. (Blå pilar i figuren).

Vi anser att skedesindelningen på sid 53 i granskningshandlingen för ÖP är bakvänd. Det vore bättre att först ta fram planprogram för hela högplatån. Åtgärder kring befintlig bebyggelse kan ev. företas sist. Vi avbryter därför med omedelbar verkan det pågående detaljplanarbetet som berör 1/6 del av befintlig bebyggelse och startar i stället planläggning av jungfrulig mark på högplatån.

Hentorp, Simsjöområdet och Skultorp bör gemensamt kunna utgöra underlag för en högsta-dieskola på lång sikt, bortom 2030. Majoritetens bygge av en sådan mitt i Mariesjö förskjuter dock detta framåt.

Simsjöområdet har potential för en mycket omfattande byggnation av småhus/villor.

Väggkoppling bör skapas söderut för att binda samman högplatån med samhällsservice och skolskjuts/ kollektivtrafik i och till/från Skultorps samhälle. Kollektivtrafikförsörjningen och skolbusstrafiken till högplatån får då vändhållplats / slinga vid Simsjön och leds via Skultorp till/från centralorten.

Vi vill detaljplanera högplatån för villor. Större vägar som försörjer dessa nya områden kan även kopplas på flera platser in mot befintlig bebyggelse och därmed avlasta det underdimensionerade vägnätet närmast sjön och förbättra för åtkomlighet till sådant som sophantering, snöröjning och räddningstjänst, samt avlasta nu befintliga mindre vägar från viss biltrafik.

Denna planering bör göras som en helhet tillsammans, detaljplaner för befintliga tomter bör inte utföras före det att omgivande högplatå får planprogram och kan detaljplaneras.

11. Behov av äldreboendeplatser föreligger i kommunen.

Behov av 40 platser till 2027 tillgodoses nu i samverkan med Stiftelsen Skaraborgs Läns sjukhem, SSLS på dess fastighet. Prognoserna har uppvisat stora svängningar och var för ett par år sedan det dubbla. Bedömt behov bortom 2030 är ytterligare 30 platser.

Då stiftelsen ej är momspliktig synes det vara att föredra att byggnation i huvudsak sker i kommunens regi, vilket är fallet. Själva byggnationen kan jämföras med Ekedal äldrecenter, en tillbyggnad av äldreboende som uppgick till 2 byggnader med 80 lägenheter på 5 våningar. Själva byggnationen startade maj 2018 med en beräknad byggtid på 26 månader till en uppskattad kostnad av 150 mnkr. Sedan dess har kostnader stigit och tidplanen tycks inte riktigt hålla.

Det är aviserat kommande lagkrav om klimatkontroll och vi har haft extra medel för detta i budget, dock är tidsfönstret för att styra dylikt med pengar stängt.

Vi anser att nyproduktion av äldreboendeplatser ska ske med klimatkontroll / luftkonditioneringsanläggningar. Dylikt bör specificeras i ett funktionsprogram som underställs politiskt beslut i ansvarig nämnd. Befintliga anläggningar omhändertas genom mätningar, även vid högsommar, och åtgärder inom projektet om att få inomhusmiljön upp till norm.

Vi lägger i vår investeringsbudget in ytterligare medel för 30 platser. Detta för att inte upprepa misstaget med SSLS som var att påbörja investeringen för sent. Dessa platser kan tänkas dockas till ett av våra befintliga äldreboenden såsom tex Hentorp.

12 Skolmiljöer. Samnyttjande av maskiner.

Majoriteten har höjt anslaget för att rusta upp utemiljön på våra skolor från 2 mnkr till 3 mnkr, vi fortsätter anslå 4 mnkr per år.

Vad gäller lastmaskiner, grävmaskiner och dylika redskap som även kommunen använder bör det fås på plats en ordning där relativt moderna maskiner som använts på kommunens arbetsavdelning övergår till att användas i utbildning och att dessa finns att fortsatt tillgå i arbetstoppar så som snöröjning liksom vid beredskap/kriser, intill dess de tjänat ut.

Enligt uppgift är en ordning nu införd där dessa maskiner hyrs ut till Sektor Barn och Utbildning, SBU, från Sektor Service, SSE, viket vi arbetat för och stödjer. Viktigt i detta läge att det arbetet följs upp och kontrolleras att maskinparken sedan också nyttjas för snö vid behov.

En stor del av kostnaden för dessa maskiner är inköp av redskap och att behålla fordonen inom koncernen gripbara för arbetstoppar är en klok resurshushållning då finns också förare väl förtrogna med utrustningen på arbetsavdelningen.

Denna "kaskad" överlåtelse av fordon och/eller samnyttjande av fordon som ger synergier både i beredskap, kostnader och utbildningskvalitet tycks ej finnas och fungera idag utan möta olika former av administrativa och budgetrevir gränser.

Vi fortsätter att vidhålla värdet av att denna samverkan och samnyttjande fås på plats och revirgränser inom vår organisation som hindrar detta övervinnas genom tydlig politisk styrning. Se även under rubrik snöröjning ovan.

13. Administrativa tjänster

Administrativa tjänster har ökat med 221 personer sedan organisationsförändringen 2014 i snitt +5,2% per år 2014-2024. Under en tid som övrig personal ökat med +2,0% per år. Under denna tid har befolkningen vuxit med 0,97% per år.

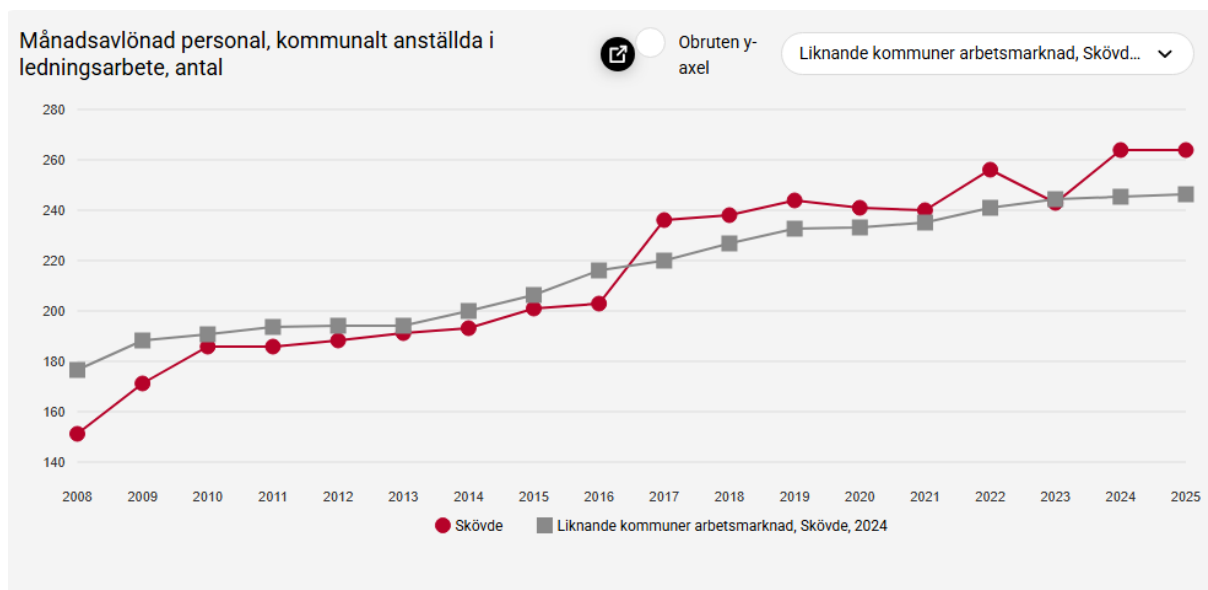
Sedan dess har befolkningstillväxten rasat kraftigt och är nu på en årstakt om 0,4% för år 2024.

Om antalet administrativa tjänster vuxit i samma takt som övrig personal senaste tio åren skulle de varit 136 färre årsarbetare per sista december år 2024.

Administrativa tjänster har också haft en högre tillväxt i Skövde än i liknande kommuner under tioårsperioden

Ett trendbrott kan skönjas runt år 2014. 2014-04-28 beslutades att övergå till en ny organisation 2015 som innebar att vara organiserad i en enda förvaltning. Antalet administrativa tjänster ökade därefter med 159 personer på 4 år.

Den kostnaden syftade till att en central tjänstemannastab skulle kunna fjärrstyra sektorer förbi ansvariga nämnder.

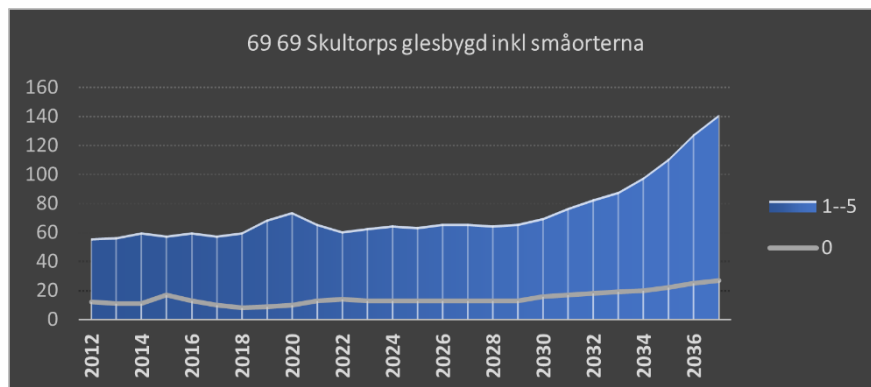

Vi återställer den organisationsförändringen till tidigare organisationsmodell med separata förvaltningar under styre av politiska nämnder. Med reduktion av overhead och utökning av demokrati och folkförankring som följd.

14. Förskolor och förskoleavdelningar.

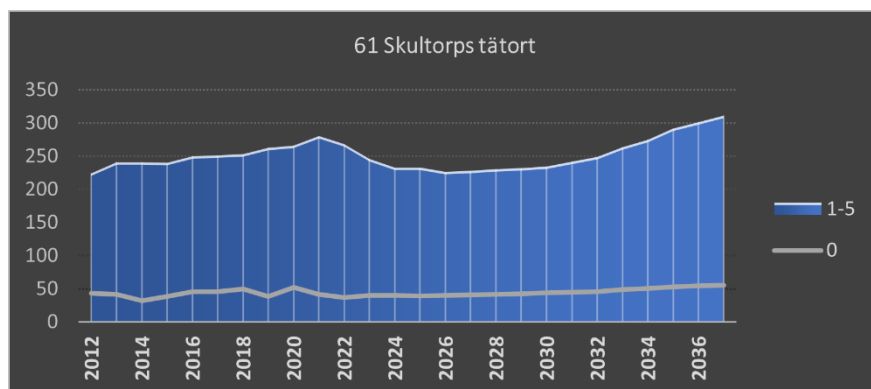
I Varola renoverar vi Varola skola för att användas som förskola, därefter avvecklar vi de paviljonger där Vargkulans förskola nu bedrivs och flyttar in förskoleverksamheten i skolbyggnaden. Ett effektivt uppvärmningssystem installeras och den direktverkande elen i paviljongen stängs av. Drift och verksamhet fortsätter i kommunal regi.

I Skultorp har den mest centrala förskolan, Backsippan, lagts ned.

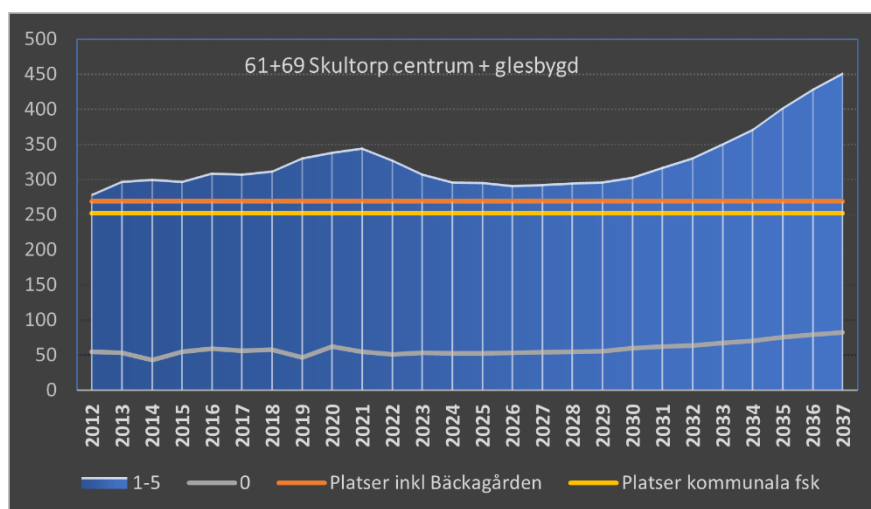

Återigen kan man ifrågasätta om kommunen har fungerande planeringsverktyg.

Glesbygden runt om, inklusive Simsjön, ser kraftigt expanderande behov av förskoleplatser.

I vidstående diagram, som vi gjort utifrån en högupplöst befolkningsprognos är behovet inne i Skultorps tätort i stort sett konstant under planperioden.

Lägger vi så samman behoven av förskoleplatser i Skultorps tätort med behoven i dess omland ser vi ett behov som ökar mot slutet av planperioden.

Kommunen tycks vara reaktiva i sin planering av förskoleavdelningar och inte proaktiva / framåtsyftande.

Med de planer vi har för att bygga för barnfamiljer blir kapaciteten snart för låg. Detta riskerar leda till långa köer, alltför stora avdelningar och minska vår attraktion som boplats. Det väcker återigen frågor om långsiktigheten i besluten och om de har rätt verktyg

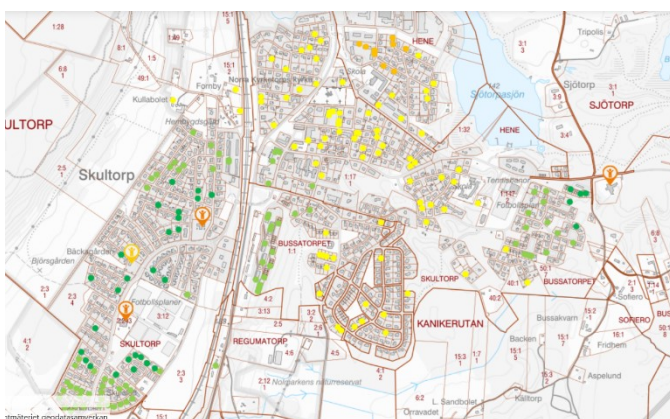
som planerar detta. Samhällsbyggnadsfokus behöver tillkomma där man utvecklar ytterter-
terna.

I kontrast till detta gör vi i stället en riktad satsning om + 15 miljoner kronor för mindre barn-
grupper och menar att en tillfällig svacka i barnkullarnas storlek hellre ska nyttjas att ta bättre
hand om barnen än att stänga fler förskolor.

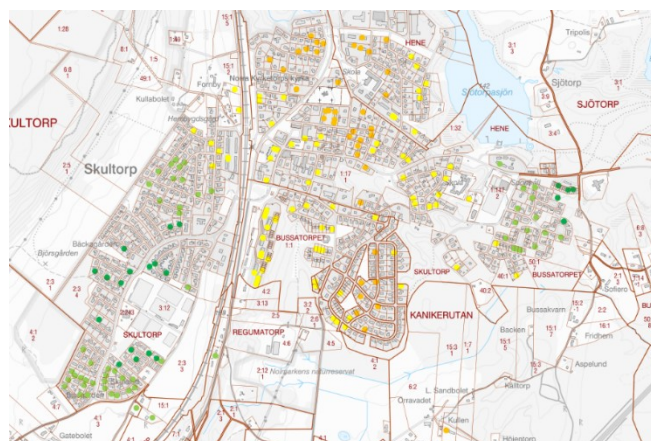
Närhetsprincipen åsido-
sätts även när försko-
lorna Solrosen och Påfå-
geln rivts. Vi avser därför
att sälja tomt till extern
aktör att uppföra en ny
förskola på Mossagår-
den i extern regi.

Vi tror att kommunen behöver skifta strategier och börja förbättra barnomsorgen, med
kortare köer och nära till väl fungerande förskola och skola.

Av två skäl, dels för att attrahera fler
barnfamiljer och få fart på såväl
extern tillväxt (inrikes flyttnetto) som
den organiska tillväxten
(födslotalen).

Dels för att en bra skolgång börjar
med och förutsätter en bra förskola.

Backsippan med
en kapacitet på
57 barn är den

mest centralt belägna förskolan i
Skultorp. När man stängde den
ökade behovet av biltrafik.

Bilderna bredvid visar hur närhet till förskola och därmed attraktivitet för småbarnsfamiljer har försämrats i Skultorp av nedläggningen.

Vår tanke är istället att låta Skultorp växa.

Att på bredden stänga ett stort antal förskolor är mot denna bakgrund olyckligt. Kommunen bör hellre renovera upp förskoleavdelningar det fåtal år / enskilda år som återstår av dipp i födslootalen. Vi bedömer att konjunkturbedgången, negativ utveckling av realinkomst och svårigheter att finansiera boenden fördröjt familjers möjlighet att ha fler barn, men inte nödvändigtvis upphävt deras vilja.

När sedan förutsättningarna förändras kan då denna uppdämda vilja förverkligas, med stora barnkullar som följd. I det läget är det mycket olyckligt om för många förskolor stängts och mycket dålig ekonomi för kommunen.

Vi vill istället välkomna dessa barnfamiljer genom en bra förskola, som har beredskap att utöka verksamheten, korta köerna och undvika för stora barngrupper.

15. Brända tomten, Rosa huset, resecentrum, Taxi, kulturhuset.

Brända tomten som idag är en parkering norr om kulturhuset har över tid föreslagits att ges flera olika användningar.

Skövde har i dagsläget behov av fler hotellrum. Vi anser att brända tomten är en bra plats för ett hotell då det är nära resecentrum. Ytan kan möjligen kombineras med annat.

Parkeringsbehov kommer i så fall att öka samtidigt som parkering tas i anspråk. Det blir då särskilt angeläget med goda möjligheter för Taxiverksamheter att verka nära resecentrum.

Vi vill att betydligt fler korttidsparkeringar tillskapas i centrum.

Vi emotser att laddplatser för Taxi och Taxikö uppförs i direkt närhet till resecentrum och motsätter oss således att Taxikön tas bort.

Laddning kan strypas och känner inte samma begränsningar som andra typer av abonnemang. Därför finns det el för laddning, vilket felaktigt hävdades saknas i beslutet att riva taxikön.

Vidare kommer en hotelletablering på brända tomten förändra rörelsemönster för fotgängare i området. Liksom att relationen till kulturhuset förändras. Kommunikationer mellan målpunkter och entréer till dessa i området mellan olika hotell, resecentrum och kulturhuset behöver ses över. Detta kan kräva åtgärder i den fysiska miljön för att hotelletableringen och kulturhus ska vara delar i en välfungerande helhet.

Vi anslår medel, 20 mnkr, för tillgänglighetsanpassning och modernisering av kulturhuset. Invändigt behöver kommunikationen mellan planen förbättras för de som har svårt att gå i trappor. Utvändigt behöver angöring för bil och fotgängare förbättras i synnerhet om brända tomten, som är parkering idag, säljs. Frejasalen behöver renoveras och tillgång till toalett ordnas bättre.

Den verksamhet som finns i Rosa Huset idag är grafisk verkstad, folkhögskola inom konst och vernissage, de orkar inte bära renoveringskostnaderna om de skulle vara kvar. I vårt budgetförslag anslår vi 3 miljoner kronor för renovering.

Verksamheterna i Rosa huset behöver ej bära ökade kapitalkostnader trots renovering. Vi jämför dessa kulturföreningars hyra med idrottsföreningar som redan är kraftigt subventionerade, finns möjlighet kan idag ej uthyrda ytor hyras ut för mer intäkter.

I beslutsprocess och kommunikation kring Rosa huset, där vi hittills ej har involverats, är det väsentligt med: Dialog och förankring med interna och externa intressenter, bedömning av konsekvenser, vad delen innebär för helheten och tidig kommunikation till samtliga berörda intressenter av syftet med förändringen och vad den innebär i ambitionsnivå för respektive part. Ambitionsnivån för nuvarande verksamhet i Rosa huset bör därför göras tydligt. Vår är att nuvarande verksamheter ska få fortsätta och att de kontrakt som sagts upp nytecknas.

Vi är måna om att verksamheterna i Rosa husets tas tillvara och ges minst lika goda förutsättningar att verka som innan.

Vi anser att kulturhuset är lämpat för mer ungdomsverksamhet och att utrymme bör skapas för det. Mer vuxennärvaro behövs i stationsområdet och en etablering på brända tomten är positiv även ur detta hänseende.

Dock behöver i sådant fall parkeringsmöjligheter säkerställas. Ombyggnation av kyrkogatan som finns i plan ska leda till fler parkeringsplatser för bil. Inte färre.

16. Yttertätorter.

Vi investerar löpande i våra yttertätorter tio miljoner kronor per år. Idag finns handlingsplaner för flera yttertätorter och fler tas fram. Men leveransen av de investeringar som listas i dessa handlingsplaner släpar efter.

Liksom redan är fallet i stads kärnan/centralorten så anslår vi löpande investeringar för våra yttertätorter om tio miljoner kronor mer per år än majoritetens två. Majoriteten har bytt namn på handlingsplaner till utvecklingsplaner. Vi vill se både utveckling och handling och anslår därför tillräckliga öronmärkta medel som ska möjliggöra detta.

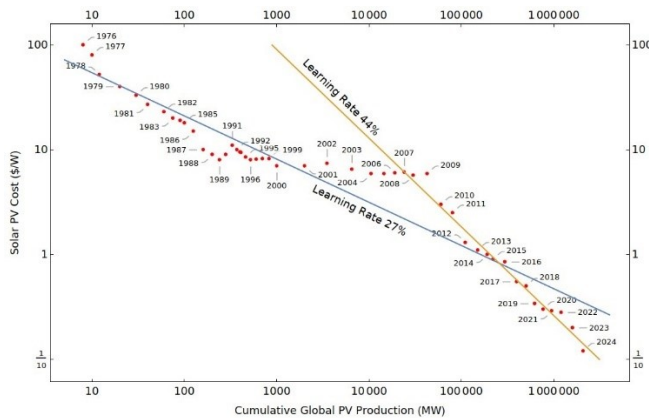
Det är särskilt angeläget att kollektivtrafikförbindelser, hållplatser, pendelparkeringar och dylikt utvecklas från Skövdes norra yttertätorter och landsbygd i riktning mot ny industriablering i Mariestad. Pengarna kan även användas för att tillskapa sådana förbättrade möjligheter till pendling.

Det är därför hög tid att påbörja ansökningsförfarande om utbyggnad av Timmersdala och Tidans reningsverk.

Det är allmännyttans viktigaste sociala uppdrag i vår tid att bygga för äldre och få till mer lättskött enplans boende för dem centralt i yttertätorter. Det ger ett längre och rikare liv för äldre samtidigt som flyttkedjor startas för yngre.

Se på annan plats i dokumentet vad vi säger om Simsjön och Skultorp som räknas som område med områdesbestämmelser respektive stadsdel, om än de i delar har karaktär som delas med yttertätorter återfinns de på annan plats i just detta dokument.

17. Tekniska fastighetsinvesteringar. Solenergi och energilager.

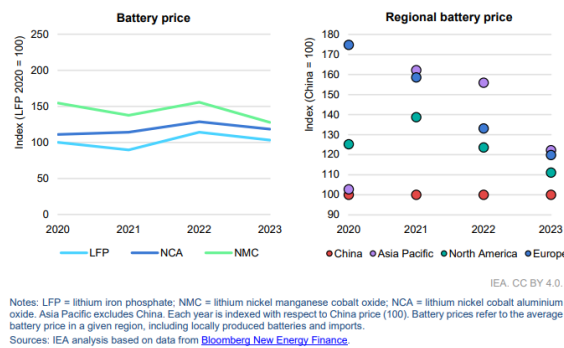

Utbyggnaden i världen av solenergi har sedan den globala finanskrisen 2008/2009 skett i en högre takt än innan. Det i sin tur drivet av bättre prestanda och lägre pris på paneler.

Kostnaden för batteripaket faller i världen och faller snabbt i Europa. Vi har nu nått en nivå där stationära batteripaket installerade i elnätet är lönsamma.

Dessa skapar möjlighet för flexibilitetstjänster. Men kan även skapa viss batteribackup för reservdrift och för att ett inkopplat elverk ska få jämnare arbetsbelastning.

Average battery price index by selected battery chemistry and region, 2020-2023

För Skövde Energi elnäts del är uppgiften mer att möjliggöra för andra att ansluta/nyttja sådan teknik än att själva uppföra sådan anläggning, men mot bakgrund av ovanstående trender ökade vi för en tid sedan anslaget för tekniska fastighetsinvesteringar jämfört med tidigare år upp till 40 mnkr. Så är även fallet i tjänstemännens budgetunderlag och vårt förslag innebär ingen förändring.

Investeringarna är även del i att bygga samhället robust och hållbart för att öka vår motståndskraft i kris och i krig. I val mellan olika sätt att öka denna robusthet ger vi prioritet till de investeringar i kraftproduktion och i nätbatterier som är lönsamma i sig självt. Till denna typ av tekniska investeringar räknar vi klimatanläggningar på äldreboende.

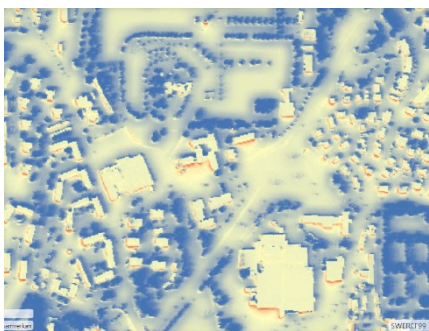
Det är väsentligt att återbetalningstid är en faktor i prioritering mellan åtgärder, så att inte ett lönsamhetskrav används för att spara energi och ett annat för att producera den i fastigheten. Detta för att allokera kapital till de effektivaste åtgärderna först.

18. Klimatanpassning Skövde, exempel från centralorten

Kartan visar vattennivåer vid hundraårsregn. Vattenavrinning sker från väster (vänster i bild / berget) mot Öster. Som synes bör kommunen verka för aktiv vattenreglering och möjlighet till fördröjning och magasinering inom cementas bryt- och industriområden i syfte att få jämnare flöden och lägre högsta nivåer för vatten nedströms i de bebyggda delarna av Skövde. Detta gäller pågående drift liksom läget efter en återställning av brytområden.

På området dagvatten / klimatanpassning är generellt sett kommunens strategier utvecklade och dyra åtgärder nedströms riskerar därför att utföras omedvetet om att mer kostnadseffektiva åtgärder finns uppströms. Kartläggningar finns, vilket kartan ovan är exempel på, men strategier behöver utvecklas/förbättras.

Skövdepartiet har i motion tillsammans med andra föreslagit att en plan tas fram för klimatanpassning så att dessa strategier utvecklas, vidare anser vi det angeläget att frågor om dagvatten och skyfallsproblematik beaktas i framtagandet av en ny vattenförsörjningsplan.

Bilden ovan visar värmekartläggning runt Tomtegårdens Äldreboende. Skuggande träd, och/ eller klimatanläggningar behövs vid våra äldreboenden.

Av vikt är att planer på området fastställs politiskt och att först därefter det görs ekonomiska anslag till åtgärder. Detta för rätt prioritering och att ambitionsnivån är förankrad i såväl relevant forskning som i folket och för att undvika ad hoc åtgärder.

19. Fördjupning Informationsteknologi.

Vi är i informationsåldern, en tid efter industrialismen. Utöver klassiska produktionsmedel som arbetskraft, kapital och mark gör sig information gällande som ett fjärde. Det har medfört företeelser som distansarbete, digitalisering, AI och växande tjänstesektor.

Två protokoll har mer än andra påverkat och fortsätter påverka vår tid: Internet och mobilnätverkens. Det senare står inför en språngvis förändring likt när 2G byttes till 4G och analog trafik blev digital och möjliggjorde smarta telefoner så kommer klivet till 6G runt 2030 medföra ännu ett omvälvande kliv i nya förmågor och fler tjänster av nätverket än endast kommunikation, däribland 3D positionering, avkänning likt radar och AI.

Det kan komma att förändra livet, snarlikt som smarta telefoner gjorde. 6G nätverk kommer bland annat innehålla bättre positionering, total täckning via satelliter inte endast fläckvis med master, ha lägre latens betydligt högre hastigheter och vara adaptivt.

Tekniken är digital, inte analog. Processorer och sensorer är därmed föremål för snabb prestandaökning, Moores lag är giltig. Inom såväl mjukvara, med generativ artificiell intelligens och inom hårdvara med kvantdatorer står utvecklingen inför genombrott som likt mobilnätverken kan innebära omvälvande kliv i kapacitet och i förmåga.

Samtidigt som detta innebär möjligheter innebär det risker. Ett par sådana är att merparten av tillverkningen sker i Asien och att nätverk kan skadas med cyberattacker.

Utvecklingen accelererar och står inför språngvisa förändringar. När såväl nätverk, mjukvara och hårdvara får nya förmågor kommer det förändra samhället påtagligt. Till detta kommer en alltmer effektiv batteriteknologi, elektrifiering och närmare integrering av tekniken med människan genom tekniker, så som extended reality. Autonomi och fjärrstyrning blir vanligare i framtiden med fler UAV och PAV för gods- och persontransporter i luftrummet.

Det medför omställning för Skövdes företag och verksamheter. Det innebär en stor möjlighet för Skövdes företagspark med startup och etableringar på teknikområdet.

Skövde är därtill etableringsort för stora arbetsgivare. Högskola, försvarsmakt, sjukhus, fordonstillverkare, kommun och eventuellt även civilförsvarsutbildning. Att bejaka och anpassa sig till denna förändring - att agera - är centralt för att bli vinnare och att finna synergier mellan ovan nämnda aktörer är en framgångsfaktor i den anpassningen.

20. Balthazar Science Center, Assar och civilförsvarsutbildning.

I den omvälvning som samhället står inför enligt föregående punkt är det väsentligt att intressera ungdomar för naturvetenskap.

Här fyller Balthazar Science Center en viktig roll, men är idag begränsad av sin placering och kan inte växa mer i befintliga lokaler. Lokaler som delas med Assar, en utvecklingsmiljö där många av de intressenter som nämns i föregående punkt möts, och som även de är beroende av att kunna växa.

Vi föreslår att flytta Balthazar Science Center till en ny plats där mer utrymme finns och fastigheten där Beijer ligger i Mariesjö är väl lämpad. Den oisolerade delen kan i samverkan med företag som levererar sådan utrustning utvecklas till en miljö där barn och unga får lära sig om trafiksignaler, trafikregler och att framföra fordon.

Vi vill att Balthazar i Mariesjö blir en plats där unga tidigt lär sig om olika trafikslag och att framföra olika fordon tryggt och säkert, samt entusiasmeras för att läsa vidare inom teknik och naturvetenskap. Det skapar även plats att växa för Assar och nya utvecklings- och utbildningsmiljöer kan läggas i anslutning till befintliga lokaler.

Vi planlägger den forna räddningsskolans område på Hasslum som civilförsvarsutbildningsanläggning. I en framtid kommer därtill ledningsstödssystem behöva både tränas och utvecklas för räddningstjänster och andra uniformstyrken.

Skövde har förutsättningar att utveckla en kvalificerad tränings- och utvecklingsmiljö för den typen av ledningsstödssystem vilka kombinerar flertalet utvecklingstrender och aktörer som nämns under föregående punkt. Forskning inom området finns redan på högskolan. Kommunen bör tillsammans med andra relevanta aktörer göra möjligt sådan utveckling i syfte att tillföra modern teknik och metodik för hela Sveriges uppbyggnad av totalförsvaret, få kvalificerade arbetstillfällen och höja vår egen beredskap.

Vi har heller inte som arbetsmarknadsområde fullt ut tagit höjd för de satsningar inom försvars- och säkerhetsområdet som kan komma kommunen, dess övningsområden, garnison, vår företagspark och tillverkare av tunga dieselmotorer till del när Europa och Sverige försöker fylla ut det säkerhetspolitiska vakuum USA skapat, då de bytt ut sitt stöd till europeisk säkerhet mot protektionism medelst importtullar.

21. Friidrottsanläggning.

Parkering

Friidrottsanläggningen på Billinge hov blev byggd på en parkeringsplats. Majoriteten utökar marginellt parkeringsplatserna i söder för att till del kompensera bortfallet.

Vi påpekar att den tillkommande anläggningen tillför ytterligare behov av parkering utöver vad som redan fanns och vi startar därför ett planarbete för att tillskapa fler parkeringsplatser.

Vi föreslår att undersöka möjligheten att planlägga endera av två platser för att anlägga fler parkeringsplatser dels norr om friidrottsanläggningen, dels sydväst om Billinge hov.

De två platserna är markerade med röd kontur i skissen ovan. Läget i norr är inom primär skyddszon för en viktig reservvattentäkt och något vi egentligen önskat undvika. Emellertid kommer parkeringsplatsen där nyttjas endast tidvis då de närmaste parkeringarna väntas fyllas först och vi vill därför pröva i ett detaljplaneförfarande om det är möjligt att på så vis fullgott försörja Billinge hov med parkeringar.

Alternativt kan tillkommande parkering anläggas i sydväst på en utfyllnad åtkomlig via gångtunnel, se kartbild.

22. Brandstation.

Kartorna nedan visar räckvidd på 25 minuter med bil. Dels från befintlig brandstationsläge och dels ett invid Östra leden i Hasslum där Trafikverket haft verksamhet.

Majoriteten har tankar om att flytta brandstationen till en annan placering i Hasslum. Emellertid prognostiseras trafikflöden på Östra leden öka kraftigt och den vägen i framtiden plågas alltmer av köbildningar. Vi ser marginella förbättringar i restid åt några håll och försämringar åt andra håll. Vi ser dock inte så stor nettovinst att den motiverar den avsevärt högre kostnaden av att bygga ny station.

Dock finns vissa synergier av att komma närmare övningsfältet Hasslum.

Befintlig brandstation behöver ny maskinhall eftersom bjälklaget sviktar och den behöver även renoveras.

Vi anslår medel för att bygga en ny maskinhall direkt norr om befintlig och den äldre blir då kvar. Det innebär en kraftigt ökad total yta, medan körplanen på ca 30 meters längd krymper till ca hälften av dagens längd.

Därtill renoverar vi upp stationen i övrigt (stambyte) och tillför en ledningsplats med fortifikatoriskt skydd helt i närheten.

Fördelen med detta är att man får en större och bättre brandstation snabbare för en lägre kostnad genom att inte riva det befintliga.

Vi menar att det uppväger nackdelen att det är något längre avstånd till Hasslums övningsområde.